

Allegatio XVII.

Romana impotencie coeundi.

Occasio scribendi.

Per postures annos constantes Matrimonio inter Comitem Philippum Melchiorum et Comitissam Mariam, cum non posuisset ex causa frigiditatis, ac inespudine virge, virilis corporis Matrimonium consumari, petigit Comitissa di solutionem Matrimonij. Iudeo volebat, expectandum triennium aperita di solutione, ut probarentur impotentia. Prendit Comitissa causas impotentiae patre, proinde non debet triennium expectari ad ulteriorem impotentia probationem. Interrogans quid de iure in hoc casu, ad favorem Comitissae allegari, ut sequitur.

Summarium.

1. Triennium in hoc casu expectandum non est.
2. Quando impotentia potest legitime probari, triennium non est expectandum.
Frustis expectatus euentus, cuius nullus est effectus.
3. Impotentia in Viro in hoc casu manifestissima ex frigiditate.
4. Relatio Medicorum ex inspectione virge virilis.
5. Temperamentum dicitur Naturalis hominis.
Naturalis et forma in medicina pro eiusdem sumuntur.
6. Temperamenta idonea ad coitum.
Temperamentum frigidum, et siccum totaliter ineptum ad coitum.
Calidum, et humidum sunt principia generationis.
7. Impotens ad coitum est impotens ad generandum.
Nectararia ad congettum maritalem.
8. Signa temperamenti frigidi, ac sicci.
Ex signis externis morus animi interni cognoscibilis.
Physiognomia a sanonibus non reputata rara.
Qui sicciorum habet effigiem, prior torquendus.
Signa externa quandoque falluntur.
Propter verum est, quod ad indicium de moribus, non de natura temperamenti corporei.
9. Impotentia coeundi astruitur ab improportione virgine.
Naturalis forma virge, qualis esse debet.
De hymene virginico uarietate sententiae.
10. Alia condicione ad coitum in uirga requisita.
Corpus absque defecatione ab homine non iniretur.
Quis, ut sit apud ad tactum debet esse temperata.
11. Alia causa patens impotentie.
Penis quomodo erigatur.
12. Partes exigentes penem in formis virilis, in substantia.
Historia curiosa in qua iudicium impositum fuit.
13. Signa frigiditatis interne que.
Frigidorum mentula immissa in aqua non concrebitur.

Alegatio XVII.

249

- Venus, quare fingatur in mari nata.
Libido in humiori.
Tempore caniculari quare homines coitum auersentur.
13. Alia causa impotencie ad coitum.
Maxima causa erectionis nereti, que
De musculis penem erigentibus varie sententia.
14. Musculi quomodo agant.
15. Nervi ad virgam erigendam necessarij.
Nervi quomodo agant.
Compeneratio dimensionum impossibilis.
Nervis insunt poeni.
Opiniq; quod nervi sint à corde.
Ex frigore hebescant nervi.
16. Recapitulando, conuinetur Comitis ad coitum impotentia.
17. In materia impotencie coitus Canones acquiescent iudicio Medicorum.
Semen nec harum est ad validitatem Matrimonij.
Matrimonia eunuchorum dirimuntur.
Homines tenui mentulati et testiculati aliquando carentes semine.
Ad validitatem Matrimonij requiriunt delatio Seminis prolifici ad matrem.
18. Causa, quare aliqui Semen non generent.
Semen generatur in testiculis.
Substantia testiculorum varia placita.
Nervus est renuissimus substantia testiculorum.
Nonnullis deficit arteria portans Semen.
Itine virorum sterilitas.
19. Alia causa, quare semen non generet aliquis.
Calor causa generationis Seminis.
20. In Comite numquam apparuit Seminis effusio, aut signum.
21. Nonnulli speculatori nero non erexit.
22. Impotentia Comitis probatur per Astrologiam.
Tenuum anticipatur in naturis siccis.

Adsit Dominus.

1. In casu de quo consulor, respondendum esse censes, Matrimonium nullum esse declarandum absque ultra triennij expectatione.

2. Explorari nempè iuris est, quod ubi impotentia coendi potest legitimè probari, priusquam triennium expectetur, talis expectatio non est necessaria, siut nec iuramentum Septime manus propinquorum, nam ut dicunt iura (1) frustra expectatur euensis, uius nullus induceretur effectus. Et hanc conclusionem ultra Plotam (2) tenent communiter Doctores (3) Quod autem euidentissime apparet, non solum iuris et presumptiones, sed probaciones impotentie coendi in ipso Off. P. ex causa frigiritatis naturalis extra omnem aliam est. Cum enim ex prescripto iuris (4) adhibitz sint repetite plurimum peritorum Medicorum visitationes, et eorum iudicium super ihus Stati renulerint, manifestissime comprobatur iosis nativa frigilitas, ob quam ad matrimonium consu mandum impotentem absolute esse est pronuncianendum.

3. Referunt enim Medici. Primo constitutionem corporis iosis D. Comitis esse frigidum, ineitem, et genitus inuasilem; Secundum membrorum iosis genitalium, quo ad copulatiam esse imprortionatum ex eo, quod glans eius est insignis, et extraordinarie magnitudinis

(1) cap. Cum contingat de off. Delegat.
(2) in Laurentina Matrimonij 9. Febr. 1585.
coram Seraphim. et in Taurinon. 1590. coram Plato. et Decr. 192. n. 2 post. n. Vol. Consil. Taurinæ

(3) Startz. in cap. Laudabilem de Frig. et Mat. ap. n. 1. Io. Andr. n. 8. Abra. n. Alexander. de Rego n. 3. Procos. n. 2. Bur. n. 5. V. Quadatum.

(4) cap. final. de Frig. et Mat.

Allegatio XVII.

magnitudinis rotunda, et grossa quanta est pila lusoria, seu aurantium mediocere, in cauda autem, seu radice non superare era stirpem humani dorsi; terro ab ipsis arietatum, repertum fuisse aliquatenus durus, siccus, et torquatum, et hoc in eo aliqualis excretionis umbra apparet, omnino incapax est ad debitam functionem perficiendam, cum exercitio ipsa imperfecta sit, et ad modum aruis, et quasi momentanea, cum statim decidat, et flascat; quibus tantibus incapacitatis ad perfectam excretionem iudicium proficerunt.

4.

In processu autem condito, habebur ex depositione cubicularie, ipsius D. Comitissae, et replicatis pluribus d. Comitem varijs modis, temporibus, locis copulam attentasse, nec unquam ponuisse ipsam perficere; et multo res nudiisse ipsum arietatum proprium membrum, nec unquam sibi ex nos succidisse, ut erigeretur.

5.

Incipiendo enim à temperamento, et habitu ipsius, stat, quod temperamentum est ipsa natura ut uero salernitana (5) et natura, et forma idem Medicus est iuxta eundem (6), quod si forma dat esse rei secundum vulgatum axioma Philosophorum regulare, etiam à Juris (7), temperamentum erit forma hominis iuris, et unicuique homini individuum principium iuxta phisicos, quorum decima ut postea de re sensibus subiecta, et ideo certior perius, quam principio individuatus Metaphysicorum, de quo subiectim more suo disputat Scotus (8) uti debemus. Cum ergo temperamenti sum forma sit, cuius est, non tantum dare esse, sed etiam agere, ex eo, quod teste Aristotele (9) Actiones sunt à forma, concludendum est, à temperamento explorandum esse facultatem ad agendum, tanquam effectum à causa, et ita demonstrare, iuris preceptum Stagirus (10) procedendum.

6.

Planè autem stat, quod quemadmodum temperamentum calidum, et humidum maxime Veneri est idoneum, et calidum, et siccum aliqualiter; et frigidum, et humidum multi minus, et frigidum, et siccum totaliter non. Solum ad perficiendam. Sed et initiationem copulam maritalem est ineptum. (11) Cum enim principia generationis sint calidum, et humidum (12) euidenter est, quod his contraria frigidum nempe, et siccum ad hanc apud nos sunt ex eo, quod contrariarum causarum oppositi sunt effectus. Et cum viris maris et feminis ex institutione nature generationi prærequisitum, liquet, quod ineptus ad coitum impotens. Sit necessario ad generandum, et ex eodem principio, nempe frigiditas, et sicuitas, hec gemina impotentia oriatur. Si quidem, ut inferius dicam ad congettationem maritalem ultra substantiam, et iusta quantitatem uirge virilis, nece Maria est durior, et exercitus, ad qualiter concurredit primo loco sanguis arteriosus calidus, et humidus, exinde spiritus animales per nervos descendentes a cerebro item humidus, spiritus vitales a cordis exercit, et ad Semen irritans organa transmissi, qui calidissimi sunt, paucis musculi erigentes, quoniam constitutio, et calor, et humiditas ad motum requiri. Unde si in animali deest calor, et humiditas, et prævalat frigiditas, et Sicuitas, liquet ad excretionem penis debitam esse totaliter ineptum.

7.

In casu autem nostro, temperamentum D. Comitis frigidum, siccumque esse ambigendum non est, non tantum ex Medicorum latu iudicio, sed ex membrorum gracilitate, macte in carne, colore cinereo, habitu debili, gressu falso, morbo difficulti, uita sedentaria, capite dimisso, uoce exili, et alijs signis, que tradunt Physiognomi (13) Quod si externi signis in rannum à uiris sapientibus tribulum est, ut ex illis occultas animi inclinationes, et hominum mores

(5) Comment. 3. Aphorism. a.

(6) lib. Ad eos, qui de Typh. scrips. cap. 4.

(7) I. Julianus 3. S. si quis. ff. ad exhib. Tirann. in L. Si unquam C. de Cœroc. Donav. Scot. Surrog. liber. num. 67.

(8) in a. Sentent. dist. 3. q. 3. n. a. 3. 4. 5. et 6.

(9) Phisiol. p. Tex. n. 9.

(10) P. Postor. cap. 6.

(11) Zuch. q. Medicol. legal. Tom. p. lib. 7. Tit. 3. q. n. n. 3.

(12) Arist. lib. de long. et breuit. vio. cap. 3.

(13) Jo. Bapt. Porta lib. P. Physiognom.

conspicere

Allegatio XVII

(25)

conicere sibi persuaserit Hippocrates (14), et ad hoc uanam non esse Physiognomiam restentur canoniste (15) in tantum, quod ubi torquendi sunt postures in paritate indiciorum, ad eliciendam ueritatem ab illis, semper incipendum esse porcipiunt, qui priorem habet effigiem, ut Rodericus ibidem ait, a fortiori de naturali virium potentia, aut impotentia ad aliquid prestatum non tantum presumptio, sed etiam probatio concludens ex physiognomia desumi potest. Sic Euclastium (16) admonet Non laudes uirum in specie sua, neque spernas hominem in uisu suo, nam ultra uitam historiam de Physiognome, qui docebat est circa mores Socratis, dixit etiam Quintilianus, Ioris oculi uulnus, per se mentiuntur, et canit Satyricus Juvenalis Satira secunda. Fronnis nulla filies. Tamen circa moris tantum hoc est concludendum, ex eo, quod non est necessarius consensus voluntatis libere cum naturali inclinatione iuxta Theologiam, et fidem, sed non ex par ratio de viribus naturae, que voluntatis imperio nullo modo sunt subiecta quantum ad earum actum primum formam nempe, ita ut ex habitu exteriori corporis euidenter non concludatur eius natura imbecillitas. Unde in casu nostro ad sensum patentibus audentibus signis frigiditatis, et siccitatis in corpore D. omnis euidenter demonstratur naturalis temperamentus uasis frigida, et siccus ad aces Matrimonij prorsus inepta.

(14) Epidem. n. Text. 2. 5. 5.
(15) Roderic. Praec. Crimin. Tit. 97. cap. 50. n. 50. Tom. Blanch. Epis. de Cœ. lib. 1. c. 7.

(16) cap. xi. n. n.

8. Hinc augetur eiudem impotentie confirmans ex uirga uirilis improportionata mole, tum in glandis figura rotundum in proportione glandis ad radicem. Si quidem glans ad hoc, ut naturalem habeat formam, ut uolunt Anathomie (17) habet esse subrotunda, (17) Thom. Bartholin. Tab. Anatomo. et turbinata, insuper exquisitissimo sensu proiecta, ut tubulari delectatio- nem promoveat, et partes cognatas ad spermam prouocandum, et emittendum prouocet ex acriu, ut norat Pognerus de Graaf. (18) Prima conditio est maxime necessaria, si congruendum est cum Virgine, cuius hymen dis- rumpendum, siue enim sit sejunctum membranaceum, uenosum et ligamentosum in collo ueri, ut Auiennas sensit, (19) si ex quatuor carunculis myrtiformibus, ut cum Pineo tonet Bartholinus (20). Siue corrugatio tarsosa uagine uteri, ut scribit Ristancus, (21) certum est, quod ad subundum porrumb meatum in hymene, quem natura ad excernendos menses formauit, operret quod glans sit aliquatenus acuminata ad hoc ut immissa, et fortiter impulsa, sequent corporulentie crassitie meatum disrandat, et ampliet. Quod si glans esset rotundus et natura equali modo impingeret in radice membranae, caruncularum, seu corrugationis, que sum sint magis formae, quam meatus, illius extremitates peni quamvis ualido resisterent, et in cassum rentarentur, ut multo dies accidit, copula conjugalis perfecta.

(17) Lib. de Virg. organ. circ. fin. Et. Instrumentatis causa.

(18) apud Graaf. lib. de Muller. organ. cap. 5.

(19) Barthol. lib. p. cap. 39. num. 4.

(20) Barthol. lib. p. cap. 35. num. 4.

(21) Anathom. lib. 7. cap. 1. q. 7.

9. Non minus necessaria est Secunda. Uniuersi abominationem uitus, que de se res uirginitatis est, et propagandi. Sibolis molestias, uoluit natura compensare maxima delectatione, que in illo persentitur. Quis enim, ut eleganter scriptus Laurentius, (22) conuictum rem adeo fedam sollicitasset unquam, aut amplexatus fuisse, nisi incredibili uoluptatis esse porroita essent genitalia? Hinc naturali, que ramen immoderata Seminis copia non granetur, numquam ad emitendum Spermam cogitar, nisi delectatione, que nascitur ex glandis auritione, non porroitur, Unde fit quod di- centis, que ad hoc quod idoneum organum racius sit, in primis, ut se- cundois qualitatibus maxime temperata fuit a natura (23) in glanke peccant reperiatur in frigideitate, aut siccitate tanguam arida, et emor- ma in qualitate tangibilis non incitat ad delectationem, neque alias par- tes, cum quibus communicat, potest trahere in consentaneum. Nec omnia ex Medicorum relatione conspicuntur patenter in Disc. Cornute, juvindé

(22) Anathom. lib. 7. cap. 1. q. 7.

(23) Bartholin. lib. p. cap. 2. II. Actio publica.

Allegatio XVII.

ineptum manifeste esse ad concubinorum cum D. Comitissa, nec ad ipsius claustra pudoris, (qui reperitur ad huc Virgo) penetranda potest esse et pronunciandum.

20.

Crescit proinde iam constantis impo-

tentie noua causa manifesta non minus quam recentite, que sola quamvis forenarrare non extarent, adhuc impudentem ad exigendam virgam, et proinde etiam ad Matrimonij obsequia, declarat, et hec est impropositio grossicie glan- dis ad radicem. In confessu apud Philosophos est, quod effectus maximus, ou naevum Successuum habent, quo magis dstant à sua causa, et debiliores evadunt, proinde qui durationem uirginis in effectu requirit à uigore causæ agentis debet ipsam mutuare, hoc manifestè uideretur in mons puerorum, qui enim magis recedunt à uī, que ipsis impetum impressit, et magis declinant à monu, qui fit per impetum, et ad naturalē accidunt, ut norat Cabens. (24) Quo cetera si causa debilis sit, aut nullus, aut imbecillus erit effectus, Ita ceterū in naturalibus. Causa enim, quare Arbores quamvis magnam rancorū foliorumque multitudinem diffi- se contra ventorum impetu sustinentur est, quia profundas et morti proportionatas radices in cœruleo figurant, et in caudice plus quam ali- bi quantitate insignes, etiam sunt robuste præstantiores. Quod si exiles habent radices superficiem terre perrepentes, aut in caudice uitiate reperiuntur, ut turbinis aut à cœlum auulsi, aut uolenter contracte conspiciuntur. Naturalis ars imitatur, proinde edificia, que fundamenis fulciuntur et firmiora, quæ hec evassora; et Architecti ad maiorem muris stabili- tam conferuandam ipsis aulies fabricantur, et columnarum immum ea- pum maiori donant natitie, quam supremum (25). Taliis autem hec ratio in D. Comite. Si quidem virgam habet in caudice rancum, subtilam, et ri- fidam, in summitate ut diximus, magnam. Quod si hec debet esse dona ad munus Matrimoniale, debet arrigi, (et ne sit non rancum à uī. geni- num, sed et sanguinis, et muscularum, et nervorum, ut intra dicimus) quomodo isti, qui rancum exiles sunt in caudice, qui est quasi causa, et fulcrum totius corporis uirge, poterunt illam motu in erectione susti- nere? Vis in radice ut pose propinquiori cordi, quod est origo spirituum tur- gore facientium virgam, maior esse debet, quam in extremitate, que magis ab illo elongatur. Si autem hec ram enormiter deficit, quomodo illa regi poterit? Cetero caudex iste ex insigne exilitate, aut summam producit rancum, quæ poors obstruit, aut nervos ab ossis Sacri medullas produc- tes, aut muscularos ab apendice coxendius, retinantes destinatos ad peni- erectionem ex Spigelio (26), aut corpora nervosa ab osse pubis exorta que sunt illius insigniora organa tam debilia habet, ut non rancum virgine. Sed etiam corpulentia enormiter deficiat.

21.

Non autem potest fieri ex his quod un- quam uirga debitam posuit erectionem sortiri, cum cause erectionis recente non rancum potere, sed etiam requisita substantia sunt destituta. Nec possum metu persuaderi, quod glans D. Comitis, nec spongiosa corporum nervosorum, aut partis uerbi, substantia ea sit, quæ e me debet in ictu naturaliter, et sene constituta, sed flaccidam, fungosamque posuit eam esse crediderim; non enim ueniosimile est, naturali nutrimentum sanguis ad alendum partes distantes destinasse, destituta uiciniori, et ad manus naturalē ram necessaria, atento maxime, quod idem est absentium, que ambo partes debent coalescere; unde ex isto excremenatoque sanguis tum grandem, num corpus sibi vicinum ad illam magnitudinem evasisse, celia aliquin caudice, cui in ora naturali est non erat. Siccus imperfectione glan- dis ad eludendos simplicium baculos posse succurriri potest, et per ali- quod tempus minoratam demonstrari. Non est hec prima Purificatio spuma-

(24) in Lib. P. Mericell. Sect. 17. q. 4.

(25) Vignol. Ordin. i. Architect.

(26) Spigel. apud. Barthol. lib. p. cap. 24. A. Muscularum.

illusio. Rustica quedam quælla adhuc innupta pluribus sui copiam fecerat. Inter hos fuit quidam famulus cuiusdam Selapsiarum. Prædicta illa effusa, Episcopum adiit, deponens, se ab illo de virginatam, et fecundatam, pretendens cum illo maritari. Conscius fuit Selapsiarus indignus, quod mulier præcè publica se Virginem vendicaret, et proprio famulo propositum Matrimonium intentaret, monet famulum, ut copulam habitu neget, et se impotentem afferat. ~~et~~ Selapsiarus interea decoctum exsiccans et obtrufactum ex balaustris gallæ, ex succo hyoscyami per plures dies applicat Jesus. Venit dies deinceps à Iudice, ut famulus iuratur; inquit locis famulus. Sicut antea bene mentulatus, apparuit loco penis seminalem habens pecten corruptam, et rauco Stuporatum, quo commento, et peritorum iudicium et accusatrix instantiam elusit. Posset etiam in casu nostro, adhibito Simili remedio q[uo]d dicitur D. Comitis minui, ut sic magis proportionata ad subvundam uaginam apparetur. Sed quid tum? Nihil prorsus ficeret, immo impedimentum impedimento adderetur. Exsiccantia omnia, aut calida sunt, aut frigida (28). Si calida, nihil facerent ad erectionem, ratiæ applicata. Erectionis prior causa est calor non ab uno. Sed ab intrinseco, extrinsicus non procedit, quam ad inflammationem, non ad erectionem. Si frigida, stuporem, quo languet in ea parte D. Comes magis intenderent, quemque qualis calorem habeat, fugarent, et corpore ipsius iam cachochimo, periculum immineret, quin torpiditas in canceram degeneraret, per quam totaliter evaderet euripatus; siccum ergo cum Satyrico (29) (28) Vener. Andorar. lib. p.

(29) Juvenal. Satyr. 10. v. 205.

Id est exiguis cum ~~ramen~~ ^{+ ramicæ} neruis.

Et quamvis ita palpetur nocte, iacebit. eo poterit unquam, horum stans, persuaderi possibilem absque miraculo esse congressum? Nil minus.

Non inficiator ramen caudis enunciavit
utrum adhuc posse uinci. Si intime causa actus erectionis in D. Comite con-
currerent, sed omnia apparent ex aduerso, et totalis frigiditys intime
signa in eo conspicuntur. In illo siquidem frigiditys indicia sunt, quer-
dat Arctus dicens (30) quibus non inest uirilis genitura, (29) Augros. Sunt
debiles, acutæ uocis, glabri, imberbes, effeminati. hi namque nullo ueneriorum
stimulis excitantur, sed genitales partes uelut mortuas habent ita ut
si eorum uirga in aquam frigidam immittatur, nullo modo contrahatur, ut
potius Mediu notarunt. (31) ex immoderata autem siccitate frigiditytate
in coitu maxime exoriri, perspicuum est. libido enim in humido consistit;
unde Venerem in mari natam fabulantur Poete, innuentes salacitatem ex
humido prodire, ut exglicant Mythologi (32) exinde sacerdotes, qui prece-
teris debent castitatem possesse, exorato Deum, dicentes. Extincta in sumbris
meis humorem latridinis; hinc exposita humilitas Siccas. Sicut Libid.
nem accedit, ita eius organa inepta reddit. Quod etiam uoluit Aristoteles
(33) et Herodus (34), qui assignant causam, quare tempore uiciu-
um coitum auersantur cœnit.

(30) Lib. Diuturn. affect. c. 5.

(31) Avicen. Fen. 10. Trait. 1. Alzaharau.
Prat. Tr. 2. c. 6. Soden. in lib. parke. 7. cap. 5.
Valer. lib. 6. Philon. cap. 20. Edmont. Prat.
Summ. 3. Practic. 4. Seit. 5. cap. 17. Seuonard.
Ptol. Prat. Magn. Tr. 6. cap. 20. Ptol. 27. Sine-
fall. Genanthrop. lib. 3. Trait. 9. cap. 20.

(32) Natal. Gm. Mytholog. Venere

(33) Lib. 4. Problem. 16. et 24.

(34) Opus. et dia. Lib. 11.

Salaciissime uero Mulieres, uiri imbecillissimi.

Sunt, quoniam caput, et genua Syrus exsiccat.

Post siccitudinem impunitudinis ad certum
causa secunda est cordis debilis calor (35) cum enim genitalium erectionis
maxima causa sit sanguis, qui per arterias ab hypogastrua derivantes
a corde ad corpora neruosa inflanda mittitur (36) fit, quod si cor calore
deficit, etiam sanguis spiritibus destituantur, sine quibus nequa uirga
ad perfectam tensionem pervenire. Et ab hoc caloris scilicet remissi. in
corde uitio est, quod nonnulli ad actionem ueneriorum totum quidem erigunt,
ut notauit Sanchez (37), sed ramen si in uaginam ueru angustiorem
impingunt, placebit uirga, et actionem consumare non possunt, teste Zalhu (38) Medicolegal. Tom. p. lib. 3. Tit. p. q. 5.
(35) de Matrimon. lib. 2. Disput. q. 3. n. 14.

(36) Barthol. lib. p. cap. 34. V. Vera Omnis.

(37) de Matrimon. lib. 2. Disput. q. 3. n. 7.

(38) num. 14.

(39) Tab. Anatomic. lib. p. cap. n. 4. Dl
Musculorum.

Sic uariam est in hoc sententiam Anatomicorum, atq; enim, ut Bartholinus (39) ultra musculos prolixos carnosos à spine cerei ani prouidentes, et in seuos ad latera circa medium urethrae ad ipsam dilatandas in mictu, et coitu, et alios duos ex eodem principio in spine cerei, et supradictos ad caum ouale urethrae implantatos ad effectum deducend; caum illud, ne spermati furent impedit impetum. assignant pen; verum per musculorum breuis egris, et crassis, quid orum haber nervosum ab appendice coxendicis, et carnosum processum, quo in penis corpora inseruntur, et à Spigelio (40) vocatur per collaterale, cuius usus est penem erigere, et sustinere in coitu. Atq; ut Regnarius de Graaf (41) negant, musculos istos penem erigere immediate eo modo, quo musculi, et neu; erigunt brachium, sed dicunt, quod cum principaliter causa turgescencie penis, nomine Medicorum discipiunt sit à sanguine, qui à corde impellitur per arterias implenda corpora nervosa, spongiosa, et penis substantiam; et cum omnium calculis approbata sit sanguinis circulatio, in qua sanguis, per aortam à corde exigit per arteriarum, venarumque anastomoses ad uenae transit, et iterum per cauam ad cor reuertitur, sit quod si à sanguinis copia debet turgescere penis, necesse est, ut in ipso maior sanguinis anterius: quantitas detineatur, quam sit illa, quam consueta est natura illius ad nutritionem partium transmittere; horum autem, data sanguinis circulatione, fieri non potest nisi adsit aliquod, quod comprehendat uenam, in quam solit refluere sanguis ipsum. Sistat enim in arterijs, non in penis substantia; horum autem prestatior à materiali, qui adstringentes uenas penis non sinunt sanguinem ad hoc refluxum, et dum cogitur permanere ibi, ex hoc rursum fit, incaluit, et durescit.

(42) Fabrie ab Aquapend. apud Barth. lib. 5. cap. 5. d. Sanguinem anterius.
Sed siue sic siue sic per se habeat, omnes Anatomici necessarium muscularum concursum ad exertionem statuunt, siue musculi penem elevent, siue uenam comprimant. Ad hoc autem, quod musculus munus suum prestare possit, duo principia requiriuntur calor nensis, et humiditas; musculus enim non aliter (ut uult ab Aquapendente) (42) mouetur, nisi quia per sanguinem anterius ibi fluenter renditur, in motu autem contrahit nervum, in quem desinit, qui se pro similitate retrahitur musculus ineps est ad propriam operationem. Necessarium ergo ad motum musculi est calor, quem subministrat arteria, et per arterias, et humiditas, que à cerebro per nervos derivat. Quod si preualeat in corpore frigiditas, et secundas, torrent musculi, et aut nullum reddunt motum, ut uidemus in atrophia alicuius partis, aut membra ariditate, aut difficultate, et inertem, ut in animalibus insigne frigidis.

(43) lib. p. cap. n. 4. Sub fine. V. Vara omni.
Vixi supradicta ad exertionem vobis necessaria sunt neu; in omnium Anatomicorum sententia, neque enim frustra natura dedit illi neuos prouidentes ab ossis sacri medullam externos et uiraneos quam internos, qui per medium bifurcationem ascendent, indeque ad musculos, totum corpus et glandem disseminantur, ut demonstrat Bartholinus (43) propterquam quod nulla pars corporis est ad motum destinata, que neuis destituta. Stat autem, quod nervorum munus est spiritum animalem, qui à cerebro ad partem mobilem destinatur deferre, et maximè in coitu, et profundi uidemus per experientiam, quod si in cogitatione uenereorum sistamus, statim à cerebro, in quo uis cogitativa residet, excitantur copiosi spiritus animales, qui motum causant, ex imponendo in uirgam, et per consensum cordis affluente sanguine per facta niger (44) Nequit autem spiritus animalis, cum materialis sit per neuos excurrere nisi meatus adsit, ne detur penetratio dimensionum, que à Philosophis impossibilis iudicatur. (45), unde in neuis poors, sed

(44) d. d.

quod

Allegatio XVII

255

quos transit spiritus, statuunt communiter Anatomiste; (46) quod si in nervis poti obstruuntur, intercepit spiritus nequit alterius motum causare, ut in Troplexia, et Paralyse accidit. obstruuntur autem ex Sicitate, ex ea, quod filamenta, et navi, quibus constant, et nestuntur nervi, tollit perositas. unde et nervi aridi, et exsiccati evidenter sunt (ex defectu spiritus impediti) ad motum inertes. Quod si admittamus cum Praxagora, quem nostra potest, et non spernendis fundamentis nulli sequuntur ex Medicis (47), et iam tenuit Aristoteles, (48) cumque sentiunt Alexander, Averroes, et Aponensis, quod nervi sint a corde, et non esse nisi arterias continuatas degenerantes in nervos a cerebro postea per totum corpus distributos. liquet ratione primae originis, a qua sunt, nempe a corde, qui est fons caloris, etiam calorem requiri in nervis ad bene fungendum suo munere; proinde videmus phrenes laborantes ob calorem immoderatum in cerebro ad nervos diffusum, viribus esse fortissimos; et vice versa frigus enim nervis inimicum communis Medicorum proloquium est, et ex frigore habebant membra, et ad motum nervos impetus reddi constat experientia.

36. Recipit hanc ergo hucunque dicta, et probata, constat, quod si erexit membra de necessitate ad matrimonij copulationem requiratur, et ad hanc necessitatem sint tria. scilicet, sanguinis arterios copia, muscularum validitas, et nervorum sensus bona dispositio, atque probatum est, hec tria, ad hoc, ut possint sus munere fungi, requirent humiditatem et caliditatem. et in suis operationibus a sicitate, et frigiditate, concludendum est, D. Comitem, in quo ex aspecto corporis, et peritorum iudicio excessus est frigiditas, et siccatas, enim laboris de factis impotentem, et ulteriori moras ad probandum eius frigiditatem opus non est.

37. Sed concedamus Hippocratis (49) pronunciacionem, dicendum nempe esse difficile et licet sanones (50) acquiescant peritorum iudicio, excludamus quamvis constitutis semen, iudicium repetitum Medicorum in casu nostro, et sumamus ea, que sub sensu cadunt, dico ex his, que in processu probata apparet, manifeste constare de probata D. Comiti frigiditate, et impotentiâ. Indubitate tunc est, quod ad validitatem Matrimonij non sufficit semen, sed requiritur semen, quo deficiente, matrimonium est nullum, ut communiter Scibentes (51) proinde licet eunuchi coire possunt, ex defectu ramentum Seminis ad Matrimonium declarantur inhabiles, et in Regno Ecclesiasticum matrimonia Eunuchorum dirempta fuerunt a Sicc. V. (52) et quamvis evidens in Eunuchis ratio sit quare semen non habeant, quia testibus carent, ramentum etiam frequenter recessuntur homines, qui alioquin bene mentulati, et a Medicis habentes bonum, ramentum carent Semine, ut grauius Auctores (53) experientiam testantur. Et isti sic Semen non generante viri frigidi ducuntur, et eorum matrimonium est nullum. Cum enim finis Matrimonij, viri opus sit bonum prolixi, quod inter tria Matrimonij bona primum est, nil innat coitus potentia, si Seminatio non sequatur, et ex hac generatio. Unde ad validitatem Matrimonij requiritur, quod vir virum Semen in loco debito emitat, ut probat Sanchez. (54) Et haec motus ratione opinatus est grauis Doctor (55), invaditum enim etiam matrimonium eius, qui licet Semen emitat, ramentum est vel in quantitate parvum, vel in qualitate prauum, quia non est prolificum. Et denegato autem Spermatis fabricatione maximi prouenit Fornello auctore, (56) coenam impotentia licet hec vidimus, etiam aliunde origini possit.

38. Causa autem, quare vir Semen non generat, multe sunt, sed duas tantum ad propositum nostrum affueamus.

(46) Barthol. lib. 3. cap. 1. uita mundi et Reliqui omnes.

(47) Cesalpin. Reusner. Notmann. Marian. Lindan. us. a Barthol. lib. 3. cap. p. Sub initio H. Alij volunt.

(48) de Hist. animal. lib. 10.

(49) Aphor. p. 1. Sect. 1.

(50) cap. Fraternitatis de frig. et malef. et ibi Abbas n. 11.

(51) Abt. in cas. Quod Pedem. n. 5. de frig. et Malt. Sylvestr. de Sorbis. q. 6. n. 14. Oinom. Inst. de Nupt. n. 120. Marsall. Cons. 399. n. 7. Vol. p. Piu. Collect. Decis. 122. par. p. Sanch. de Matrimon. lib. 7. Disp. 93. n. 15. Farinec. de Debet. Can. q. 243. §. Gemini. n. 6. Zakhid. T. p. lib. m. 3. Tit. p. 2. p. n. 3.

(52) Com. cum frequenter. Ballar. Henib. T. 2.

(53) Sanch. de Matrim. lib. 8. Disp. 93. n. 7. Cardanus. lib. 2. de Venen. cap. 7. Actius de trahibili. 3. Sum. 3. cap. final. Scenck. lib. 4. obrenatio de wine. Forst. Obrenat. lib. 28. Obren. 18. Mercur. de Steril. et pregn. affect. lib. 3. cap. 3.

(54) de Matrim. Disp. 93. n. 5. lib. 7.

(55) Paul. Zach. T. p. lib. 3. Tit. 1. q. 5. n. 18.

(56) lib. p. Patholog. cap. 93.

256
Allegatio XVII

Prima causa est quod in aliquibus individuis errat natura, ut in monachis, in quibus tunc deficit, nunc abundat. Multores ergo, non formant organa homini quantumvis necessaria, aut speciei aut individui. Hinc uidemus à natuitate cunctos absque testibus tantum, et ij plenarie sunt, qui nascentur Sarvno, et Veneri in proprijs dominis permutteratis. Se intencibes partili retrogradis; et alij nullum signum virilitatis habentes, ut de quadam Bononia dicta recitat Julius Obsequens (57)

(57) apud Bartholin. lib. 1. cap. 24. Sub initio X. Sensus est.

In ijs ergo, qui Semen non generant defectus natura est, que non fabricant organa ad generationem. Seminis nec haec. Consensus autem omnium Medicorum est, quod Semen in testibus elaboretur; sive enim in epididymis primi fiat, ut Lindano posset (58), sive in testum substantia generetur, et in epididymis perficiatur ut omnes alij docent constat aperte, quod absque testibus Semen non fiat, ex eo quod licet epididymes, seu parastatae corpus aliud sint à testibus, tamen testibus firmiter ita adherent et ab eadem rebus remanere dependent, ut in castratione testes sine epididymis extrahere impossibile sit; nec auditur historia, quod solas preparatas absque testibus in aliquo viro natura formauerit. Anteriorus er-

(59) Regn. de Graaf de Vir. Organ. circ. met. XI. Qualis igitur sit

(60) lib. 7. cap. 16.

(61) Fallopi. Spigel. Verling. apud Itinerar. lib. 1. Par. 4. cap. 2.

(62) Puff. Ephes. lib. 2. cap. 15. Lindan. Medic. Physiolog. cap. 7. & 21. de Testibus.

(63) Regn. de Graaf. lib. 1. Tab. 3.

go sanguis per uasa preparantia ad testum substantiam deferunt, que ex moderna autoritate de Graaf. (59) non est mediavaria, ut olim opinatus est Cornelius Celsius (60), aut glandulosa, ut alij censuerunt, (61) aut pulchra, ut nonnulli alij (62) voluerunt, sed congerie 1 minutissimorum uasorum, que si absque rupione distoluta sibi inuicem annexerentur, facile uiginti ulnarum longitudinem excederent. Ab istis uasculis per serpentinos flexus Epididymis (63) transit ad ues deferens, sive ejaculatorium, et inde in vesiculis spermaticis pro coitu afferunt Semen. In aliquibus autem viris deficit arteria preparans, ita ut nullus iugis ducatur ab arteriis lumbaribus, seu emulgentibus ad testes reponitur, ut ex oculari inspectione affirmat Anatomicum nestoriconum princeps Thomas Bartholinus, (64) qui ait ex hoc sterilitatem in viris eis, cum eius sanguinem ex materia Semen fiat ex Sanguine in testibus concocto, sed non adest arteria, que sanguinem testibus subministret, deficiente materia, Semen nullo modo fiat, et sic sterilis evadit homo, et impotens ad matrimonium.

(65) Tom. a. lib. q. Tis. q. q. 2. num. 19. p. Holler. lib. 6. Author. 65. in Schol.

Secunda causa defectus caloris est, nul-
lisi enim ut ex Stetho doceat Zalchia (65) magis legi demonstratur calor nativus, quam in Semine ad cuius abundantiam in primis facit validitas caloris. Hinc uidemus animalia calida, ut canes, et similes, et his similia esse Salaci Sima, et hoc non solum ex Seminis quantitate, sed qualitate cum enim ex calore effervescent. Semen eorum potius abundet spiritibus, ideo plus ad coitum proritantur. Hinc fit, quod quantumvis arteria Semen preparans deesset in loco Stetho, homo autem natus a calore uigore, testesque haberet Semen nihilominus elaboraret, quia natura alia uasa nobis in cognitione sibi pararet, et per vias inuictas san-
guinem ad testes alio modo periret, ut apparuit in illo, quem abrogaveret, et testibus natum ex Giulio Obsequente pauli supra recitauit;
hunc enim sagax natura spongiam fungosam sub umbilico ad exer-
tendum lotium formauerat. Et multones alij absque testibus appa-
rentibus spermatiscant, ex eo quod testes in causa abdominis oculi ca-
tent, et animalia, quorum testes ita sunt secundum Salaci Sima pre-
teritis repudiat. Aristoteles (66) Hoc autem est, quando nativus reportur
nativus calor; quod I. Jesus, aut debilis sit, actum est de Semine, ut
dictum est, neque enim alia organa sufficiunt si calor desit, quo den-
tati testes nequeunt sanguinem ad Seminis perfectionem concipi.

In ovo autem nostro numquam nisum est Semini!

(66) Apud Barthol. lib. p. cap. 22. Sub ini. XII. Numeri brevi.

Allegatio XVII

257

est seminis ullum indicium in D. Comite. Constat enim quod sepiissime et per ireratas uices, et per longum tempus ueretrum fricatur, numquam tamen seminis indicium apparet, immo nec oblongosus ille humor, qui a prostatis ante Semen ad reterham illiniendam, ut ipsam ab aeiornata Seminiis defensat. fuit, ut notant Anathomie (67) numquam uisus est, remanente pene via litterarior. Constat item manifeste, et ex Medicorum depositione eius natura frigiditas, unde concludendum est, ipsum nullo modo Semen conficeret; impossibile enim est, quod post tot fricationes, industrias, nisusque ad coitum Semen quadrangulus non erupisset, aut saltem humor a prostatis non fluisset, si Semen aliquis modo in testibus, aut vesiculis spermaticis habuit.

(67) Barthol. lib. p. cap. 23. circa finem
Uisus earum.

21. Multi sunt quorum ueretrum nullo modo arrigitur, si tamen diutius correctatur, maxime accidentibus feminis illicitis, Semen emitunt, ut recitant quampques Medicis (68) quoniam ergo non apparuit ab ipso unquam Semen. Fuerit per tot annos, per tot uices, per tantas diligentias, accidente maxime pulcherrime, excoxi blanditijs, ac omni maritali obsequio copulam auentauerit? Indubitate hinc hoc provenit ex defectu Seminis, et cum in iure idem indicium sit de his, qui non sunt, et ipsi, que non apparent, sententiandum est, Semen, quod nunquam apparuit, in iure non est. Nec resulet dictum Bartolomaei, sed audiuisse D. Comitem una uice nocturnam pollutionem post humum esse, hoc enim non probat, et quia non est testis de uisu et quia singulans, et Seminis indicia nunquam in Subuula, bracis, aut Zecca uisa sunt.

(68) Act. Sem. 19. cap. ultim. Anicenn.
Sen. 20. Tract. p. cap. 15. Marcell. Donat
Hist. Med. lib. 4. cap. 98.

22. Volui autem tot rationibus hucusque adducere non plene fiducie, et in casu ita gravi communibus, sicut in iure indubitatis probationibus, nolui aquiescere; sed in celeribus causis D. Comitis internum temperamentum suum expiscatus. Astrologiam post Physicam Medicis necessariam nemo est, qui ambigat, testans Medicorum Principem Hippocrate (69) qui ait Medicum absque Astrologia esse ueluti equum absque duorum. Et proxime Galenus primus post Hippocratem ipsam apprimè calluit, ut patet ex ipsius ratio libro de Diebus letorijs, et ipsam innis, et in eute omnes Medicos suos delere commendat ex ferrario Tauria (70), et Legitimum eius usum in Medicina post Averrem (70) Carrus de Medicis et eius offici. Paris. n. 156. et Asaphum tradit Maginus (71) Et ratio evidenter hinc est cum eius ut Aristoteles ait (72) motus planetarum in circulo obliquus causa sit generationis in inferioribus, immo à varia syneum positione in omnibus animalibus, presentim homine organa sensuum, humores, et dispositiones diverse proveniant, ut preser alios Theologos, eundem hinc probat subtilissimus Scorus (73) sit quod temperamentum corporum, et causa morbi (73) in n. D. 14. q. 3. d. Quarto dico. H. 6. nullo modo melius quam per Astrologiam cognoscantur. Non enim haec ad horum tantummodo opportunam ad propinanda egris pharmaca conferunt, ut existimant et exsiblant Medicis, sed ad detegendum humorum peccatum, causam mortis cognoscendi Symptoma praevidenda necessaria est, que omnia natura, aliquando fallax in indicationibus, aut mentitur, aut difficulter, et solis experitissimis Medicis probat; que tandem unita felicissima euentu preserat Astrologia ut post Frumentum docet Ita S-

(69) Lib. de Aere. Aquae, et loc.

phintus (74) Hinc modis Sacrosancta Tridentina Synodus, et Summis Pontifice Sextus V. quamvis Libros, et autem divinitatis, siue iudicantes Astrologie, qua de moribus hominum temerarie maxime circa libertatem arbitrij uaticinari presumit sub graviissimis penit prohibuerint tamen agnoscentes, Astrologiam Medico necessariam ipsius Libros, et exercitum ad Medicinam Libet permiserunt, ut ad calorem Tridentinum uideat est. (75) (75) Ind. lib. Prohibit. Regul. g. Sixt. V. Constit. Celi, et terrae Reub. T. 3. Non debilis ergo, aut inepta est probatio frigiditatis in D. Comite, que ex

(74) Marsil. Scrin. lib. 2. Vit. celit. comparatio
S. Hayhurst. in Medi. Astrolog.

(75) Ind. lib. Prohibit. Regul. g. Sixt. V. Constit.

Allegatio XVII°

Astrologia deducitur. Platus est D. Comes noster (ut ex authentica uter
varione à Libro baptizatorum in ecclesia s. Marcelli de Urbe excepta mi-
hi constat) anno 1646. Octobris die Sexta hora duodecima horologij com-
munis, que Solari Italico est et duodecima cum minutis triginta. Horo-
copus eius est Libra, culminante septimo gradu Cancri. Solim in ascenden-
te habet per sextem gradus intrâ finitrem, et Mercurius est sub Solis
radijs, et ex hoc aspectu nato filij degenerantur. (76) quod etiam in multis
ex hoc, quod nullus Planetarum est in undevima quarta, et quinta domi-
Luna in Leone, qui applicat ad quadratum Saturni retrogradi existentis
in Tauri, sterilitatem natis induit, ad quam faciunt Mars, Venus, et
Saturnus in signis frigidis. Venus in Scorpione, qui progesit pueris, op-
posito radio persecutitur à Saturno, et ad ipsius diametrum partilem
applicat; unde extrema inducit frigiditas in organis generationis, aten-
to maxime, quod locum Veneris etiam Jupiter quadrato radio intulit;
Mars tandem, cuius proprium est ad erectionem virgum conferre mediante
calore constitutus in signo frigido, et perculsus à sextili Saturni de natura
frigidi et sicci in Tauri signo pariter frigido, et secco, ipsum impoten-
tem in coitu reddit. Ecce ergo quomodo concordent in probatione frigidita-
tis ipsius, et impotentie secundum, cum sensibilitas penes dispositis, cum
corporis habitat externus, cum sanguinis deficiens, cum muscularum in-
validitas, cum nervorum debilitas, cum spermatis deficiens, cum as-
tronum multiplices, et evidentissimi influxus. Quod si hec omnia vita
huncque sunt in etate adhuc florenti, ipsa declinante ad senium in-
perius esse pueram constitendum est. D. Comes iam intat annum qua-
dragesimum. Cum ergo, ut probatum est, eius temperamentum frigidum
sit, et siccum, annus iste illi est principium senii. Galeno enim rete-
(77) in siccis naturis Senecus anticipatur. Et ratio est, quia cum uira ex
calore innato, et humido radicali iuncte procedat, ut nullo Aristoteles, (78)
patet quod in ijs, in quibus non adest humidum radicale, nisi modicum,
estius consumetur, et inducitur contraria siccitas, que dicitur Senecus. (79)
Si ergo in iuventute ob siccum, et frigidum predominium ingens fuit ad
eritum, adueniente senis impossibiliter ipsum corie posse est pronun-
tiandum, et ita nullo modo esse necessarium triennalem cohabitationem
ad eius potentias explorandam. Sed ipso facte matrimonium dirimendum
cum frigiditas in D. Comite appareat satis superquod probata. Ita Salvo

Dr. Iud. C. M. de Ameno
Sutor Emeritus.

Romana. Alternativa
Occasio scribendi

Cum a Superiori Generali mihi commissa fuisse provincia compilanda Statuta Ordinis Generalia; inserui in ijs alternativam inter Observantes ac Reformatos circa electionem Commissarij Generalis Iramontani, Egrae ferentes hoc Observantes, nobebant tale Statuta admittit, asserentes, quod licet fuerit factum in Capitulo Generali Romano anno 1664. non tamen fuerit receperunt, ac in usu possum, immo etiam Breve Alexandri VII. (qua fuit confirmatum Statutum), fuisse reusatum. Liceo super hoc contestata coram Card. Gbō Procuratore, ad favorum Reformationis allegatae simpliciter, ut sequitur.

Summarium.

1. Statutum factum in Capitulo Generali Romano anno 1664.
2. Cuidem Statuti confirmationis.
3. Quae fuerint ex post Sequuntur.
4. Dispositio Capituli Generalis Solitani anno 1670. circa numerum Diffinitorum Generalium.
5. Equalitas inter Observantes, ac Reformatos seruanda in Diffinito Generali.
6. Primum fundamentum pro Subsistencia Statuti.
7. Secundum fundamentum.
8. Tertium fundamentum.
9. Solutio prima ratio Adversariorum.
10. Diluvio replica contra Solutionem.
11. Si huc fundamentum ad stabilendam Breviis validitatem.
12. Prior probatio pro tali validitate.
13. Secunda ratio Adversariorum.
14. Respondetur ad eam secundum.
15. Respondetur ad eam tertium.
16. Quarta ratio Adversariorum.
17. Respondetur ad eam secundum.
18. Respondetur ad eam tertium.
19. Quarta ratio Adversariorum.
20. Respondetur ad eam.
21. Alter responderetur.
22. Concluditur Statutum debere sustineri.

Adgit Dominus.

me M. Princeps

Quia in generalibus Capitalis maximo cum Religionis verim, et Religiose charitatis inter Observantes et Reformatos iacturā solet multum temporis consumi in altareando de quo oratore, nempe an Observantium ad Reformatrum eligi debet Commissarius Generalis, et dicti qui deberent impendi in tractandis ijs, que ad Seraphicae familię profectum conducent inutilibus

imò scandalosis disputationibus seruntur, in capitulo Generali Romano de Anno 1664 saluberrimum conditum fuit statutum ex communione consensu utriusque Observantie Regularis et Reformati, quod ita sonat. Cum ad concordiam fraternali pacem conferendam inter Observantes et Reformatos propositionem fuerit in pleno Capitulo Generali, quod subiecta una uice eligatur Commissarius Generalis Ismontanus Familia ex Reformatis altera uero ex Observantibus, ducuit idem Capitulum Generale unanime consensu utroque Discretori, et Definitori annuente, quod ad eandem pacem stabilendam, supradicta alternatio fieret; hac tamen conditione, ut tres Definitores Generales eligerentur ex Observantibus, et tres ex Reformatis in eundem Congregationibus et Capitulis Generalibus; nec non ad maiorem huius Constitutionis formam Supplicetur Sancti Iustus pro confirmatione huiusmodi concordati.

2.

Quod Statutum ad instantiam Missionis Generalis Salizanes fuit confirmatum in Specie et ex integrum instrumento in Breui Alexandri Seraphini Illius quii. 30. Augusti 1664 (1) In illo Capitulo electus remansit Commissarius Generalis Reformati, nempi P. Bonaventura Caballus.

Imminente autem Congregatione Generali Pater Caballus per Motum proprium eiusdem et Sexandi fuit confirmatus in Commissarium Generalium pro sequentis triennio; eoque ad Ecclesiam Casertensem translato a Clemente Nono, fuerunt electi duis Vicecommissariis Generales, unus pro Observantibus, aliis pro Reformatis. Et sic remansit indecisa lis, quam Procurator Ordinis monerat, alterando, quod ex uigore Statuti et Brevis Supradicti, Commissarius Generalis debebat esse ex Observantibus, non autem ex Reformatis.

Sic per integrum Sexennum posito Commissariatu Generali in persona Reformati; in Subsequenti Sexenno durauit in Observantia, quia primo triennio fuit Fr. Franciscus M^o de Cremona, Secundo uero Fr. Antonius de Sanis Joann.

Occasione ergo, quod ex prescripto Capituli Generalis superrium emendari debent Statuta Samoucania, in quibus multa sunt uiciata, et addi ea, quae in sequentibus Capitulis Generalibus condita sunt, debuit inseri ex ea prefatione Statutum, ut potest in suo rotore.

3.

Poniter in Capitulo Generali Vallisoletano de anno 1670. fuit auctor numerus Diffinitorum Generalium et pro familia Ismontana fuerunt accessi tres cum hac conditione, quod duo essent ex Observantibus et unus ex Reformatis. Quod augmentum Diffinitorum fuit confirmatione per Breue Clementis Decimi. accepimus sub die 26. Novembris. 1670. (2), in quo Pontifex ad continuandum equalitatem Diffinitorum Generalium inter Familiam Ultra et Circummoniam tribus Diffinitibus Supradictis addidit quartum, Suffragij Capitali Generali Ordinis pro tempore in futurum distribuendum. Sic ergo Statutis rebus, compilatio Statutorum de novo facienda, debet Supradicta Statuta continere, et sic pro quiete et pace Religionis firmari Statute huiusmodi concordatum circa alternatiuam Commissarij Generalis. Poniter cum ex eodem concordato apparet, ad seruandam pacem concordatam fuisse equalitatem Diffinitorum Generalium ibi conclusam (cum tres hinc inde assignati nonne fuerint) et postmodum autem sint due Diffinitores Generales pro Observantibus, et unus pro Reformatis in Capitulo Vallisoleti, ut dictum est, et quartus Diffinitus additus a Clemente Decimo, et reliqua in dispositione Votorum Capitulo Generalis fuerit, debet iste quartus ad iudicari fixus pro Reformatis, ita enim fiet, ut equalitas inter

(1) Orb. Seraph. Tom. 4. pag. 164.

(2) Orb. Seraph. Tom. 4. pag. 194.

Allegatis XVII

26

ipsis, et Observantes ibi decreta stabilierunt.

4. Primum fundatum est, quia Statuta illa fuerunt a Generali Ministro impedita, qui non erat ex Reformatis, sed Observantibus; et Concordatum illud fuit in forma specifica, et ad verbum insertum in Breui, de cuius validitate non potest ambigi, ita ut Procurator Ordinis hinc mouerit super continuatione P. Cabal. Si fundatus situ dispositione talis Brevis, ergo et ab ipsis Observantibus illud fuit agnitorum, et receptum ut in robore, et validum, quandoque pretendebant illud Seminari debere circa Decretam alternatiuam.

5. Secundo. Aut tale concordatum fuit ad favorum Observantie, aut ad favorum Reformatorum, aut usque favorable equaliter. Si primum non debet nunc impugnari ab Observantibus, qui se rursum senserunt ex eo contrarium, debent et sentire modo illud, quod ipsi recutant incommodum. Si secundum dicitur, hoc non est rursum simile, quia enim presumere potest litigantem procurad aliquod favorable aduersus partem, prius fecit Salianes, qui concordatum per Breue fecit confirmari. Ergo erit tertium, et ita tenendum est, quod Generalis, ut communis Pater Subditorum quieti Studiorum, ita feci procurauit pro conservanda concorde, ut ibi dicit. Et sic cum militaret eadem ratio nunc que fuit tunc, censeretur Breue in suo Robore.

6. Tertio. Notum est, quod Breue Apostolicum, vel Statutum in forma specifica approbatum, non derogatur nisi per aliud Breue, vel contrarium Statutum, vel per contrarium consuetudinem sufficienti tempore prescriptam. Sed nullum adest contrarium Breue, nullum Statutum in Capitulo seu Congregatione Generali in contrarium fallum, et pariter non adest tempus sufficiens ad inducendam consuetudinem prescriptam, maxime contra dispositionem Legis; cum etiam quia lex ipsa potest reduci ad bonum sensum, non enim determinat alternatiuam de triennio vel Sexennio. Sed dicit una uice eligatur Committitus Generalis ex Reformatis alia uice ex Observantibus; ista autem uicium alternativa potest commode intelligi de Sexennio, siue de triennio; et cum in uno Sexennio fuerit Committitus Reformatus, et altero Sexennio ex Observantibus, sumus in casu, quod alternativa potest dici Seminaria, nec ullius contrarius actus factus est.

7. Quarti. magis poterat nostra ratio ex contrariarum obiectorum solutione, diuinit enim, quod Reformati noluerunt consentire in concordatum illud, et ita invenerunt P. Papazzonus, P. Archangelus de Roma, et P. Ascanius de Assisi ut refut Oribi Sevaphici Rector. (3) sed hoc non admittitur, quia magis evidendum est de generali et pontifici ita different, hoc est, quod Reformati consensere, quam alii dicentibus.

8. Quod si dicatur, Papam in Breui regisse tantum illud, quod sibi fuit representatum per Generalem; dico, quod Papa in illo Breui approbit clausulam. Omnes, et singulos facti et iurius defecus, si qui de supra quomodolibet interuenierint, Supplemus. De quam clausulam Sanctorum omnis subscriptionis exceptis, que plonit opponi. Insuper quis potest esse presumptione, quod Reformati renuerent concordatam alternatiuam, cum medietate Discretorij Generalis, quam antea nunquam habuerunt? Tandem, quod missit falsum ad radicem est, quod producunt originalia illius Capituli, que debent esse in Archivio, et ex subscriptione Discretorum Reformatorum videbatur, si ipsi consenserint, nec ne. Sienim illorum adest subscriptio signum est, quod consenserunt. Et si ad hoc dicant, talia Originalia in Archivio non reperiiri, ne forte ex illorum inspectione videatur ibi Subscriptio Reformatorum, ex qua cognoscetur falsus

(3) Tom. 4. fol. 185. column. p.

Allegatio XVIII

62

esse, quod ipsi concordatum non consenserint. Dico hoc esse non posse; quia omnium actorum in Capitulis Generalibus originalia debent esse in Archivis, et ita reperiuntur autem reliquorum Capitulorum, ut ibi videre est. Si ergo ista desunt, quis presumat protestum qui ea vel occultaverit, vel supervenit? Nullus Reformatus potuit esse, quia Archivium est in Conventu Fratris, et Archivista est Observans. Ergo fuit ex Observantibus mons foris ab hoc, quod Concordati predicti nulla seruauerer memoria eis quia per illud accrescebat iura Reformationis. Dicere quod nulla fuerint Acta sic descrita, et proinde non fuisse cum ceteris in Archivio posita est falsum, et incredibile, non quia contrarium asseruit Generalis, qui confirmationes eorum procurauit; non quia fuerint condita cum illo Concordato alia Statuta, que sunt in uiridi Observantia; non quia fuisse aliquatenus proclamatum, quando aetate illius Capituli fuerunt Romae impressa à Diffinitoribus generalibus maxime Reformatis, et si aut in Concordatum non consenserint, aut actis originalibus non subscripti sene; et hoc formis inculcatur, quia Committitarii Generalis erat nunc Reformatus, et acceptissimus in Romana Curia, sicut et Dr. Ascanius ab Attidio, qui erat Procurator Generalis Reformatorum, et isti vel impræstationem talium Statutorum impedirent, vel ipsis impressis, reuocationem procurabant, nec remittente in ira Generalis, qui ad suam familiam migraverat, et de hac circa monte non multum curabat. Igitur de primo ad ultimum ex his adducitur; et specialiter ex Scientia, et tolerancia talium Statutorum impræstationis in Committitario, et Procuratore Reformato, qui potuerint ipsa impedire aut peccare. Falsum est, quod ex adverso assertur, puta quod Reformati in tale Concordatum non consenserint.

9. Sed tamen non ramen admissum, quod Reformati non consenserint, adhuc Breve est in suo potere, et alternativa, et equalitas in Diffinitorio esset seruanda. Breve enim illud non simpliciter confirmat illud decretum Capituli Generalis in forma ordinaria; sed primo Sanas omnes defensus illius decet; si qui essent in iure, et in factis, ut dicunt est, proinde sanatur etiam representatio facta à Generali, quod Reformati consenserint, quos modo Observantes dicunt fuisse falsum, et ita Breue Subrepnum; et ita sanata per Papam tali falso, perinde est; ac si Reformati consenserint.

10. Secundo (quod magis urgat), Pape ita uoluit, quod tale decretum Concordati ita Sanctorum ualeat in futuris, etiam praeservando à subsistencia decreti concordati, ut mandatum ipsis Pape uolentis, quod impostum seruaret talis alternativa. Diu enim Deponentes, easdem presentes litteras, et Decretum huiusmodi semper prima ualida, efficacia existere, et fore, ac ab illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit inuisitabiliter seruari; per quam clausulam ligatur manus Capitulo Generali aliquod contrarium Statuum. Ergo sicut Reformati non consenserint, ramen ex mandato Pape talis alternativa, et equalitas fieri debet.

11. Dicunt secundo Observantes, quod tale concordatum fuit violatum à Reformatis in confirmatione S. Caballi; et proinde sibi ipsis imputandum, si concordatum non est in poraci.

12. Respondeo. Primum, falsum esse, quod Reformati illud violaverint, quia Pater Caballus non fuit confirmatus per Breue et ad instantiam aliquius, sed per Motum proprium Clementis VIII, ut habetur in Orb. Seraph. (4), et quis dicere potest Pape, quae facit? Nec ramen per inde Motum proprium potest dictum concordatum, et Breue Alexandri Septimi, nisi apparet in moe proprio clausula derogatoria perpetua; que non presumitur aposita. Sed debet ab adversariis priu-

Allegatio XVIII

263

93. Respondes Secundo, quod priuatum communum unius non potest omni Communitate prejudicare, nec potest Generalis Statutus abesse, quod in Capitulo Generali Capitaliter factum est. Si Pater Caballus ad sui commodum dixit concordatum non fuisse factum, et debet Breve revocari, hoc dixit et procurauit ex se, non ex consensu totius Reformationis in corpore. In factum Caballi non consenserit tota Reformatio, nec Lis possita super illo puncto fuit facta inter Corpus Reformationis, et Observantie. Vbi responsetur omnium Provinciarum reformatarum consensus in tale litore? Quod si quod omnes rangit, ab omnibus debet probari, ut dicunt Juristi, certi dum talis Controversia rangebat totam Reformationem, debebat approbari ab omnibus Ministris Lis illa, quod non fuit. Quomodo ergo potest dici, quod Reformatio integra Capitaliter rupeit concordatum.

94. Dicatur, quod ex hoc, quod Caballus sicut moruit Super reuocatione Brevis Alexandri uolens probare, quod fuit subrepnum, corruis Ratio, quam supra dedi, dicendo, quod si concordatum fuisse falso, Commissarius, et Procurator Reformatorum reuocationem procuraissent. Et ita inferetur, quod si Caballus Commissarius Generalis reuocationem auentauit, Concordatum non fuit cum assensu Reformatorum.

95. Respondes, quod in Lise illa non erat concors Procurator Reformatorum, ut patet ex Orbe Seraphico, qui nominat Caballum, et alios, non autem Procuratorem Reformatorum, cuius proprium officium est indemnitudinem Reformationis defendere et illum nominaret, si nomine totius Reformationis suu notaretur. Pariter ad hoc debueret habere mandatum speciale omnium Provinciarum, inter quos omnes erat facta distributio Statutorum, et erant doceri de tali Brevi, et concordato, et ignorantiam talis facti non habebant. Quod ergo Caballus priuata et ad proprium uile sicut moruit, hoc nec debet prejudicare Reformationi nec facit, quod Reformatio in sicut consenserit; nec probat, quod Vocales Reformatorum in Capitulo Generali Super alternatiua, et equalitate Diffinitorum Generalium non concordauerint. Et quis sane mentis posuit unquam presumere, quod ratione corpus Reformationis consenserit in sicut pro reuocando Breui eam proficiens Reformationi, per quod maximè illis accedebat medietas Diffinitorij Generalis, quam nunquam antea habuerant.

96. Dicunt terci, tale concordatum maxime circa medietatem Diffinitorij Generalis nunquam fuisse executioni demandatum, proinde Breue non esse in robore, quia non prouidum in usu.

97. Respondes. Quod si executione non fuit demandatum, non fuit, quia Breue non sit validum, et concordatum legitimum, nec Reformati fuerunt, propter quod executum non fuit concordatum. Sed à uī ab Observantibus facta, evenit, quod concordatum non fuit executum. Benè instarunt in Capitulo Generali Reformati, ut sibi iuxta concordatum darent medietas Diffinitorij, sed non fecerunt audiētū, eo quia Observantes proualentem uotis, et autoritate Generalis Observantis infessissimi Reformationi, omnia ad libitum suum fecerunt. Modò Reformati iura sua producunt, et instant, ut Breue Alexandri, et concordatum circa alternatiua, et equalitatem Diffinitorij Generalis seruerentur.

98. Respondes Secundi, quod controversia est, an Breue sit in robore, et non reuocatum; non uero an sit executioni demandatum. Hoc admittit, illud negat. Nec tam per huc, quod non.

Allegatio XVIII.

est positum in executione, conuinetur ex consuetudine introducta abrogatum; si quidem ad hoc, ut ex contraria consuetudine abrogetur Lex, operet, (ultra alias conditiones, de quibus Jurista scribentes de ea), quod consummatio sit cum patientia, et tolerancia eorum, qui habent intervenientem in causa, et quod tempus sufficiens habeat ad prescribendum; sed in casu nostro Reformati non fuerunt patientes talis concordati non servati, immo in Congregatione Generali, 1673 instarunt uehementer pro Commissariis Generali Reformati habendo iuxta concordatum, et pariter in Capitulo Vallisoletano, et Tolosano noluerunt idem circa equalitatem in Diffinitorio, sed non fuerunt auditi, nec aliquis eorum ausus est, cum carevissent presentia ipsorum Procuratoris Generalis acus aliquos circa hoc iudicis facere ob terrorum propotentium Generalium. Pariter ad huc non curvit quadragenaria prescriptio ad illam legem abrogandam.

(5) Orb. Seraph. Tom. 4. fol. 185. col. 2.

19. Dicunt quavis. Quod Auctor Orbis Seraphici, qui est Reformatus, confitetur, (5) quod Caballo perver- rante in Commissariatu Familiæ corrupta Alternativa. Ex quo deducitur, quod vir doctissimus Reformatus confiteatur Alternatiuam illam non esse in robore.

20. Respondemus, negando consequen- tiam, quia ipsae Auctor ad huc uiuens explicitat mentem suam dicens quod Corruuit alternativa de facto, quia Papa Pius proprio confirmans Caballum de facto alternatiuam triennij non servauit; sed non dicit, quod corruerit de iure, nec ita noluit, nec ita potuit dicere. quod ita non uoluit dicere, ipse idem a Heis, et nullus mentem suam melius ipso explicari potest. Quod ita non potius dicere, probatur, quia Alternativa à Capitulo Generali solene facta, et per Breui confirmata, et solene non potuit de iure corruere, nisi aut per Statutum Capitulo Generalis, aut per Breui Capitale, aut per Legitima consuetudinem in concordium ut notum est. Sed tunc ad hinc aliud Capitulum Generale, aut Statutum expressum non fuerat factum, nec Breui pariter nullatum Brevis Alexandri factum tunc fuerat, nec ex post factum est, pariter cum Sibi tres anni effluxi Hoc à concordia factum, non interuenit tempus sufficiens ad prescribendum contra concordatum, ergo nullo modo potuit diu, quod alternativa tunc de iure corruerit.

21. Addo, quod alternativa potest ex am- seruari inter Sexennium, et Sexennium, ut Suprà dixi, cum conve- riunt non sit expressum in Breui, ergo licet corruerit per motum proprium Alexандri alternativa inter triennium, et triennium, ad hunc eum seruari inter Sexennium, et Sexennium, autem maximè quod Apostolica Constitutiones debent sustinere et debent diversi concordari. Si possibile est, nec diu ulli esse derogationem, si in alia non apparet ratio cūdēns derogationis, ut notum est canonistis. Quamobrem cum etiam factum sit concordabile cum iure, et Motus proprius Clementis eum Breui Alexандri interpretando alternatiuam Sexennij, concluditur Conver- datum esse in suo robore, nec ipsi derogationem, non de iure, num de facto.

22. Um ergo ex Concordato predicto appar- reat, fuisse decimam alternatiuam, et paritatem uotonem in Diffinitorio et postmodum auti sint quattuor Definitores Generales, quorum duo ex Statuto Vallisoletano, et Breui Clementis remanent fixi pro Observantibus, unus pariter fixus pro Reformatis congruum est, ut quartus que Capituli Generalis Suffragij deputandus relinquitur, deinde Reformatis adiudicetur. Congruo præcepta hoc equitate cum enim sublata fuerit Congregatio Generalis, que a modo per Iulos Definitores

Generales facienda est, periculosa nimis esset Reformatorum conditio,
quia deberent in creatione commissarii Generalis ratione inqualita-
tis notorum in Definitioris dependere ab Observantibus, qui uel nunquam
Reformatum eligerent, uel alternativa eam illos solos eligerent, qui
profundum Reformationis negligenter, veriliter ab Observantibus de-
pendendo. Ita namque fiet, ut Stabilitas sic inter Reformatos, et Ob-
servantes equali iustina distributio, Seraphica Religio ipsi fruatur
incrementis, que ex Religiosorum concordia solent produci.

In Dno. M^o de Ameno
Sext. C^omunitus.

Allegatio xix

Auenionen. Statuti

Occasus scribendi

um esem Auenionis Vicarius in spiritualibus Generalis, ac Theologus ill^m. et Rev^r. Archiepiscopi Parisi Alexandri Montecatini, commissa ab eodem mihi cura fuit scribens Super insubstantia cuiusdam Statuti, quo frati laici Iudicibus Ecclesiasticis insultant. Allegam proinde ut sequitur.

Summarium.

1. Proponitur Statutum, de quo controvenerit.
2. Lex nequit ligare non subditum.
3. Dilemma proponitur.
4. Clerici laicos presunt, non subsunt.
5. Quibus Clericus subest Episcopo.
6. Episcopus pro sua Diocesi potest Statuta condere.
Papae in parens non habet imperium.
Episcopus nequit Suos Clericos prejudicare.
Non potest Statuta contra ius commune.
7. Lex contra Ecclesiastica liberatorem est ipso iure nulla, et Legitatem excommunicati.
8. Clerici etiam solum indirexerunt eam sedat.
Et si talis reperiatur in aliquo Capitulari debet vellet.
Quoniam Libertas Ecclesiastica, t. Clericus prohibetur ut, quod de iure sibi debetur.
9. Ecclesiastici sunt Iudices una res, et personas Ecclesiasticas.
Facultas iudicandi data Clericis de iure divinis.
Assessores sunt Consiliarii Pueri.
10. Clerici interdictum est causas Ecclesiasticas cognoscere.
Episcopi non possunt de negotijs Ecclesiae iudicio laicos disponere.
Papa Solus potest deputare Iudices laicos in causa Ecclesiastica.
Contra Henricos pertinet laicos deputari.
11. Confirmatio Statuti de quo agitur, nihil facit.
Nullus Papa inferior potest actum nullum validare.
12. Legati etiam de Latere nequeunt confirmare Statuta contraria Legi.
Legati Auenionen. quo sensu dicantur posse confirmare Statuta contraria Legibus.
Neque Papa potest contra ius Divinum Statuere.
13. Confirmantur dicta ex Bulla Urbani VIII.
Confirmatio in forma communis nouum ius non addit.
Nec aliquod obstaculum tollit.
Opinio, quod germinatio confirmationis in forma communis habeat unius confirmationis in forma specifica.
14. Confirmatio in forma Specifica qualis esse debet.
Per illam ius alterius non debet haberi.
De illa quomodo constare debet.
15. Etiam si in casu adhuc talis confirmatio, Statutum adhuc non subsisteret.
16. Consuetudo contra Ecclesiam oportet quod sit centenaria.
et debet deduci tempus Schismatis.
17. Facultatum est Iudice Abbatibus adhibere.

Allegatis XI X

267

- Quomodo probari debet in casu consuetudo.
- Consuetudo allegari nequit in actibus facultatibus.
- Quae facultatis sunt, non prescribuntur.
18. qui vult ex facto probare ius, debet probare factum illud factum ex iure.
- Ex facto non probatur, nisi consequens necessarium.
19. Ad inducendam consuetudinem contra canones, requiritur scientia, et voluntaria paperi.
- Consuetudo contra canones a quo habeat vim.
20. Consuetudo contraria rationi, ac veritati extirpanda.
- Temporis diuturnitas non suffragatur male consuetudini.
- Immunitas Ecclesiastica est de iure divino.
21. Consuetudo contraria immunitati Ecclesiasticae abroganda.
22. Obiectio, et eius solutio.
23. Alia oppositio, et eidem responsio.
- Consuetudo immemorialis obtinet vim legis.
- Consuetudo immemorialis quando non conferat vim privilegij.
24. Per Bullam Urbani VIII. sublata quaevis consuetudo contraria liberata Ecclesiastica.
25. Conclusio.

Adsit Dominus.

1. Statutum constitutum per Communitatem Avenionis compositam ex quatuor statibus, nempe Clericis Nobilibus, Universitate et populo, quod inter egena sit habet. Item quod Reverendus D. Archiepiscopus, Vices querens, Vicarius seu officialis in omnibus causis requirentibus partibus teneantur a Humere. Adhuc, et ferant sententiam secundum opinionem maioris partis ipsorum Iudicium, et Adhuc omni, nullo modo potest sustineri.

2. Notissimum in iure est, Statutum neminem ligare posse nisi statuens habeat autoritatem super personis, que debet affici Statuto, aliter hoc est ipso iure nullum, quia lex non potest ligare non subdandum. (1) Cum ergo D. Archiepiscopus non sit subditus eorum, qui tale Statutum condidicunt, evidenter est, illum minime posse Statuto ligari.

3. Aut enim Statutum hoc est laicale, vel est constitutum Ecclesiasticum ex eo, quod inter statuentes interfuit caput Clericorum Clericorum representans, ut dictum ex adversario.

4. Si primum, evidenter Statutum hoc est legale, vel est constitutum nullum, cum clerici Statutis layorum minimè concantur, et a fortiori Episcopi, qui sunt supra Clericos cum layis presenti non subsint (2).

5. Pariter ex idem principio non subsistit dictum Statutum, quamvis ad eum contendunt, interuenient Procuratori Cathedralis, ut caput Clericorum. Si quidem iste vel minus subest Episcopo, quam layo: (3) ergo non protinus clericus aliquod statuerit super Archiepiscopum, alias pariter ab aliis ligaretur.

6. Et si Statutum illud fuisse constitutum consentient, aut presentis Archiepiscopi, nihilominus esset invalidum, tum quia licet Episcopus possit pro sua Diocesi Statuta condere (4) nequit tamen prejudicium successoribus inferre, aut eos ligare, quia non habet imperium par in parem (5) Tum quia Episcopus non potest statuere aliquod contra ius commune (6)

(1) cap. canonum iunct. gloss. in V. ab omnibus de Constit. text. in cap. A nobis. 20. de Sent. exam. cap. Ut Animarum de Constit. in 6. l. final. L. de fundo omn. Sud. Bala. in cap. Ecclesie S. Mariae et a. Relig. in Proem. Constit. Gall. Sloss. 9. n. 59.

(2) text. in cap. Ecclesia S. Marie ubi Innoc. Host. et Canonista communiquer Paul. de Castro. Cons. 157. lib. a. Sud. Cons. 301. n. 45. Hondad. Cons. 20. n. 6. lib. a.

(3) cap. Si qui Clericorum. 11. q. 9. cap. Ut fame de Sent. Exam. Consil. Carthag. 4. cap. 59. Consil. Aragon. cap. 4. Consil. Regalitatem. cap. 15. lauro. V. Clericis Universi fol. m. 161.

(4) cap. 3. dist. 3. de Consil. cap. 6. quig. de Major. et oob. cap. 2. iunct. gloss. in V. Statuto de Constit. 6.

(5) cap. annotat de Cleric. cap. Exigit 3. Consilium de Verbo. Sign. 166.

(6) Alexand. Cons. 106. n. a. Olavas. Cons. 159. n. 6. Berbos. de Canon. et Dignis. cap. fin. n. 17. qui citat Act. in Codubon. 28. Junij 1628. coram Merino.

Porro sit evidenter nullitas Statuti ex

- (7) cap. Non erit. cap. Primum de Sent. lib. com. cap. Non minus de Immunitate. cul. cap. final. de reb. cul. non alienan.
- (8) Marta de Juris. las. 4. cas. 85. n. 3. Barto. Jur. cul. lib. 2. cap. 3. num. 99.
- (9) in d. cap. Non erit de Sent. exim.
- (10) Inno. in d. cap. Non erit. n. 1. et 2. ubi Bur. n. 9. Abb. n. 2. Dec. in cap. Ecclesia s. M. n. 6. ubi Ioh. n. 2. de consit. Diuad. in Bull. Ep. can. 15. q. 10. n. 5. Bonavent. de Cenit. in Bellum. (10)
- Bull. Ep. 11. q. 15. Sec. 1. punct. a. n. 2. Barto. 8.
- (11) cap. Conquerens de of. Iud. Ord. cap. Postulare. ni tribuntur Ecclesiasticis esse Iudices in causis Ecclesie, cum circums. de for. compet. cap. Iustitia de Major. et obedi. cap. Tanta libertatum 19. q. 3. Consil. Trident. sum. tum circums personas (11), immo tales facultas sibi sit de iure divino cons. de Reformat. cap. 6. cap. Protagibili de of. Iud. Ord. cessa, dicente Apostolo (12) Hoc enim quia Angelos iudicabimus quam magis Secularia; per tale Statutum angustatus eorum libertas, eo quod roguntur iudicare cum Assessorebus, quorum ueritas, cum deciat sequi ex dispositione Statuti, uenit dicendi. Sunt Consilios, et non Assessores, quia Assessores adhibere est in potestate Iudicis, et ipsi nullam iurisdictionem possunt habere in iudicando, sed sunt meri Consiliorum Iudicis (13).
- (13) L. 1. de Act. Petri. Baut. in L. Diem fuisse A. de of. Act. Petri. Speculat. in Quib. de Act. Petri. §. 2. n. 1. Azor. in Summ. V. Act. Petri. Quo. in Quib. de Act. Petri. n. 1. et 2.
- (14) cap. Bene quidem q. 6. Dist. Ecclesia de Const. cap. Contingit de Actio. cap. cum laici de reb. cul. non alienan.
- (15) in cap. Decurimus de Iudice.
- (16) cap. Preter. 3 a. dist. cap. Minnam. n. 9. 5. cap. in Synodo 13. Dist. 9. 10. in cap. n. in v. Non presumant. de Inde Regn. VIII. 605. Ep. 3. cc. 10. 6. Epist. n.
- (17) cap. Presidentis de Act. Petri. lib. 6.
- (18) cap. Decurimus de Iudice.

cuius dispositione, per quam vulneratur immunitas Ecclesiastica; quandoque dem leges contra Ecclesie libertatem fieri prohibentur, et si condite fuerint sunt ipso iure nullae, et condentes sunt ipso facto excommunicati (7) ut hoc non solum quando de directo pugnant contra illam, sed quando etiam indirecte ipsam pedunt (8); et si tales condite reperiuntur in aliquibus Capitularibus, debent deleri, et abrogari, et est texus expressus (9) quem quia quadrat in puncto ex parte. Excommunicamus eos, qui de cetero Servari fecerint Statuta edita et consuetudines introductas contra Ecclesie libertatem, nisi ea de Capitularibus suis infra duos menses post huiusmodi publicationem fecerint amoneci. Item excommunicamus Statutariorum, et Scriptores Statutorum ipsorum, nec non Potestates, Consules, Rectores, et Consiliarios locorum, ubi de cetero huiusmodi Statuta, et consuetudines editae fuerint, vel servatae, nec non et illos, qui secundum ea presumperint iudicare, vel in publicam formam scribere iudicata. Seditur porro Ecclesiastica, quando Clericus prohibetur uti aliquo, quod est sibi a iure communi con-

publicam formam scribere iudicata. Seditur porro Ecclesiastica, quando Clericus prohibetur uti aliquo, quod est sibi a iure communi con-

Quod autem Statutum de quo controvexitur sedat Libertatem Ecclesiasticam manifestum sit ex eo, quod cum de iure communi de for. compet. cap. Iustitia de Major. et obedi. cap. Tanta libertatum 19. q. 3. Consil. Trident. sum. tum circums personas (11), immo tales facultas sibi sit de iure divino cons. de Reformat. cap. 6. cap. Protagibili de of. Iud. Ord. cessa, dicente Apostolo (12) Hoc enim quia Angelos iudicabimus quam magis Secularia; per tale Statutum angustatus eorum libertas, eo quod roguntur iudicare cum Assessorebus, quorum ueritas, cum deciat sequi ex dispositione Statuti, uenit dicendi. Sunt Consilios, et non Assessores, quia Assessores adhibere est in potestate Iudicis, et ipsi nullam iurisdictionem possunt habere in iudicando, sed sunt meri Consiliorum Iudicis (13).

9. Pariter Assessores isti laici, ut plurimi sunt et isti, cum ferant sententiam cum Iudice Ecclesiastico, sedunt Ecclesie libertatem, ex eo, quod per Sacros Canones Laicos est interditum causas Ecclesiasticas cognoscere, (14) immo distinctione prohibetur Episcopis disponere de negotiis Ecclesiasticis iudicio Laicorum, et est texus expressus (15) ubi sic habetur. Episcopi, Prelates, Archiepiscopi, et alii Ecclesiastici Prelati de negotiis Ecclesiasticis: Laicorum iudicio non disponant. Nec propter eorum dispositionem Ecclesiasticam dimittant iuritiam exercere. Et hoc iure merito, quia causas Ecclesiasticas Iudices Laicos deputati, aut laicos admittere ad solum Romanum Pontificem priuatiu[m] quod ad omnes spectat, (16) exceptis Hereticis, contra quos possunt causas committi ab Ordinalibus, et Inquisitoribus iuxta dispositionem. (17) Cum ergo Assessores a Statuto prescripti induant personam Iudicis, que non potest ipsius competere, liquet ex hoc evidenter iniuriam Ecclesiastice immunitati fieri, et minime posse D. Archiepiscopum, vel eius Vicarium salua conscientia illos admittere, ex eo quod in utroque capite (18) expresse cauter, ne Archiepiscopus negotia Ecclesiastica Laicorum iudicio disponent, cuius in puncto contraria est. dispositio Statuti ordinantis, quod feratur. Sententia secundum opinionem maioris partis Iudicium, et Assessorum; et prouide ut nullum, sustineri non potest.

10. Nec in contrarium facit confirmatio predicti Statuti, que ex aduerso supponitur, sed non probatur. Quia cum sanctis talis Statuti sit actus ipso iure nullus, cum ex defectu iurisdictionis in Statuentibus, tum ex dispositione Statuti repugnans iuri communi contrarium, sancient. Liquet, quod non potest ab aliis, quam a solo Romano Pontifice sanari et confirmari, quod etiam descendit uenit de Statuto per talis Sanctionem conditum; quia nullus inferior

inferior à Princeps potest confirmare acutum ipso iure nullum, hoc enim reservatur meo ipsius imperio. (19)

Nihil ergo potest circa huiusmodi confirmationem protestas Legatorum Auenionen, qui ex aduerso dicuntur confirmatione predictum Statutum, que raman confirmationes allegantur, sed non probantur. Quia cum talis confirmatio spectet priuatiue ad Romanum Longifidum, ad hoc non se extendit ipsorum auctoritas. Seguti enim de Latere non possunt confirmare Statuta contraria dispositioni Legum, ut docet Ignatianus (20). Quod si grauit. et Rota, ut dicitur ex aduerso dixerunt, Legatos, et Vicelegatos Auenionen, habere peculiarem facultatem condendi et confirmingandi Statuta contra expressam iuris dispositionem, debent intelligi in casibus, in quibus ius commune loquitur directive tantum, sed non si habes causulam irritantem, ut est expressum de Statutis dependentibus immunisatem Ecclesiasticam (21), et cum immunitas Ecclesie sit de iure divino, ut infra probabimus, nulla est prorsus confirmatio Statuti dependentis illam, eo quod nullus poterit contra ius Divinum aliquid statuere, vel confirmare, neque Papa ipsa (22).

Et hoc confirmationem ex declaratione expressa Urbani 8. (23), per quam Statutum, quid quecumque contra Ecclesiasticam immunitatem, qua a Legatis de Latere, etiam Cardinalibus fuerunt facta, declarata confirmatione decreta, aut concecta, Sint penitus nulla ex eo, quod Predicari Legati, Principi, et Cardinales etiam Vicarancellarij, et Camerarij, aliquique omnes, et singuli predici sine speciali Papae mandato nulla esse. sed et Ecclesiis, aliquique predicari preiudicia unquam racijs vel exprehe facere protuerunt, vel posseunt. Quod clariss ad demonstrandum confirmationem Legatorum Auenionen. Super predicio Statuto fuisse nullum ex defectu protestatis, et quantumvis fuisse validum, erit modo retrahendum.

Non plures confirmationes plurimum

Ponniendum, que ex aduerso dicuntur alteruari in Archivio iuratis inf. fragantur auctore, validitati Statutorum. Quia vel tales confirmationes sunt in forma communi, vel sunt in specifica. Si communi, nullae sunt. Si quidem confirmatione in forma communi nullum novum ius addit, sed se quod est, confirmat. (24) nec aliquod obseculum tollit (25) Et cum supra probatum sit, Statutum de quo in eam nullum fuisse ex duplice capite, quando conditum fuit, nil minus post confirmationem dampno in forma communi remaneat nullum. Quod si ex Semenza Andre, de Georg. geminatis confirmationum in forma communi obrinet vim confirmationis in forma specifica, hoc concedi potest, quoniam confirmatione in forma communi est ualida; quia confirmat legem, vel actum ualidum. Sed in caso nostro cum de se Statutum nullum sit, reclamante iure communis irritante, confirmatione prima fuit nulla, et ita nullae sunt sequentes confirmationes, etiam si fuissent mille; et proinde nequeunt servari confirmationis in forma specifica.

Si vero dictæ confirmationes sint in forma specifica, debent produci; et examinabuntur. Si sint ex certa Scientia vel cum cognitione cause in contraditorio iudicio, (26) extens maxime, quod per confirmationem ius alterius non debet tolli. (27) Et cum D. Archigoris copia habeat ius iudicandi absque Adversoribus, non potest per Statutum tolli eius libertas, ipso inaudito, nec consequenter idem Statutum sine iudicio cognitione specificè confirmari. Sed quia hoc iustum consistit in factis, incumbit ex aduerso onus probandi tales specificas confirmationes emanatas, quod non creditur. Quia Urbanus 8 (28) testatur, quid huiusmodi predicta (contra immunitatem Ecclesiasticam) non fuerint summo Pontifici presentem existent, minusque eius Successoribus nota, saltem cum suis circumstantijs

(19) Panorm. in cap. p. de Transact. Tolin. in cap. Qualiter, et quando p. de Accusat. Angel. in t. Adoptio non iure p. de Adopt. Cur. Iur. in t. More. n. 28. A. de Jurid. omnium Iud.

(20) in cap. Constitutiones. n. g. de Consuetudine. Jason. in t. Omnes Populi in p. Lecture. n. 30. A. de Iust. et iur. Sambat. de Potest. ligat. t. 8. Dub. n. n. 4.

(21) in cap. Nouuit. de Sent. Excom. (22) cap. Contraria Statuta. cap. Sunt quidam as. q. 1.

(23) Urb. 8. Const. 270. in Tom. s. Buller. Roman. 9. 2.

(24) cap. sum dilecta. cap. Examinate de Conf. uel; vel iniust.

(25) Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. Gloss. 45. 5. 9. n. 75. et 76.

(26) Venerabilis. cap. Cum dilecta de Conf. uel.

(27) Gloss. n. 1. in cap. final. et no.

(28) Const. 270. Supri citata.

Allegatio XII

preiudicium inferentibus, et aggravantibus; quodque confirmations
Pape presentis, ubi agitur de preiudicio perpetuo semper conuenienter
vunt in scriptis expediti. Tunc sub columbo tunc in forma Brauis.
Iles si in Registris Apostoliis, que fideliter custodiuntur predictorum
quorumcumque preiudicialium confirmations non reperiuntur de-
cisa, vel non exhibentur Originalia, aut transumpta iuxta formam
Constitutionis nostre denupr alias editae (que est Constitutione In Su-
premo Urbani 8. (29), inde deducitur neque Romanos Pontifices Pre-
decessores nostros, neque Nos unquam preiudicialia approbathe, vel
confirmathe, beneplacitaque Apostolica Super preiudicialibus numquam
concessisse. Quibus verbis expressè declaratur Super Statutis, de quo in
casu, vel nullam legitimam Apostolicam confirmationem emanasse, vel
Adversariis incumbere onus predictam confirmationem probandi, vel
Demonstrando per Regestrum Apostolicum, vel exhibendo ciuidem origi-
nale, vel producendo illius transumptum extractum a Datario, Secretario
Brevium, Prefectis Archiviorum, vel Magistris Registrationis, et per certi-
dem officiales collationatum cum Originalibus, citato prius, et auditore su-
ditore Camere, ut prescribitur in citata Constitutione (30) alias nihil pro-
babunt.

15. Esto quid sie est plures ex certa scien-
tia confirmatum in forma specifica Statutum. tales confirmations essent
ad huc inutiles, quia quotannis cum Strictissimis clausulis derogatoriis
publicatur Bulla Pene, in qua absolvunt omnia statuta condita, vel
condenda contra immunitatem Ecclesiasticam, ipsam sedendo, deprimento,
vel quovis modo restringendo. Ergo allegatae confirmations quamvis am-
plissima, quotannis renunt, et ita nullum remanet Statutum tam enarrare
offentis Archiepiscopalem iurisdictionem.

16. Nec ad intentum adverte partis facit con-
suetudo, in qua maxime se fundant. Consuetudo enim cum sit quid
facti probari debet quo ad omnes eius essentiales circumstantias, alium
minime probatur. Una autem ex circumstantijs legitime consuetudini-
nis est, quod habeat tempus requisitum à iure ad prescribendum, quod
in nostro casu est Spacium centum annorum, cum agatur de consuetudi-
ne contra Ecclesiam. (31) et debet deduci tempus S. Iohannis (32) ex a-
uerso autem non probatur talis consuetudo nisi ab anno 1625. usque ad
1684. Et ita cum deficiat tempus (requisitum ad prescribendum, non constat
de consuetudine).

17. Pariter cum in facultate Iudicis Iuris
estib[us] pro consilio in causa adhiberi, ut Patet ex I.p.C. de Akenoribus e-
norant Jurisperit (33) non probatur per se, qui ex adverso allegante
quod Officiale Ecclesiastice Auenionense adhiberent Adversarios in eum i-
niti. Quoniamque enim apparet ex artibus ipsis ad instantiam existen-
tates Adversarios adhibuisse; namen in eorum facultate fuit ratione insta-
tiā reycere, vel admixere, quod S. admiserunt, presumendum est ip-
so voluntarie, et non ex obligatione talis Statuti admisisse. Incumbit
tamen adversariis onus probandi, eveniente casu, in quo notius Iudex
Sistens Adversarios admisere, et fuisse compulsum per sententiam
prioris ad servandam dispositionem Statuti; quia actus illi, in quib[us]
fuerit adhibiti Adversarios, erant Iudicis Ecclesiasticoe facultatis, et ideo sup-
ersicū minime allegari potest consuetudo. (34) cum ea, que facultatis sunt,
prescribantur. (35)

(31) cap. Ad audienciam. cap. L. diligent.
De Prescript. cap. final. eo tit. in 6.

(32) text. in cap. Cum notis extra eo tit.

(33) in L. Diem funeris f. di Off. Ahen.

(34) Mar. Antonin. Lib. p. Recit. 81. n. 9.
Joseph de Clara Consult. q. n. 21.

(35) L. Petri. ubi Dein. 6. C. de Lais. l. uia 16.
A. de via publ. B. ad. in 1. de quibus n. 21. s.
de leg. dicta Reg. 3. tit. de Consecr. Iud. Pap.
Dein 4. n. 28. Afflit. Dein. 388. n. a. me-
noch de Arbitrii. Iud. lib. a. Cont. s. Cai. 4. 4. n. 67.

Quod evidenter ex hoc que vult probari
per actionem frequentem gestum, quod ipse sit in possessione aliquius iuris, ten-
tare actionem fuisse factum contemplatione illius iuris. Quam combini-
fir

Allegatio XX

271

firmat Innocentius (36), et hanc tenet Bart. (37) Atentus maxime, quod ex facto non probatur aliquid, nisi quatenus necessario hoc ex illo sequitur. (38) Si ergo ex frequentia aurum, in quibus à Vicariis Archep. fuerunt adhibiti. Assessores ex adverso pretendit esse in possessione, et consuetudine seruandi Statutum, debent Adversarij probare, Vicarium adhibuisse Assessores contemplationem statutis, et uigore dispositionis illius, ex actuali enim ipsorum adhibitione Assessorum, non sequitur ipsos fuisse adhibitos ex obligatione Statuta; non enim hoc sequitur necessario ex illo, cum ponunt Vicarius ex sui liberate rogatus à praeribus, illos admittere, ut dicum est.

19. Utterius non probatur ex adverso, quod consuetudo seruandi tale Statutum fuerit cum scientia, et expresso consentio Papa (39) ex ratio est, quia Papa non habet iurisdictionem ab hominibus, sed à Deo, et ideo non est populus, qui inducat consuetudinem contraria Canonis, que sit legirima. Sed auctoritas Papae consentientis, vel permissentis, ut opime notauit Abbas. (40) Sequitur ergo, quod nullo modo permanet probata in factu legirima consuetudo circa obseruantiam talis Statuti.

20. Admitta autem, sed non concessa in factu tali consuetudine, uenius dicenda erit corrupcio, quia contraria est rationi, ac ueritati, et ideo extirpandam clamant Canonis (41), nec sibi suffragatur temporis diuturnitas, cum ratiō sint graviora peccata, quanto diutines infeliciam animam tenuerunt alligatum, ut triuit (42) ex quo cum habeatur, quod per consuetudinem non potest aliquid indui contrarium iuri naturali, vel divino. Nique, nullo pacto posse sustineri ex consuetudine obseruantiam dicti Statuti, quod supra demonstrauimus, usque contrarium immunitati Ecclesiastica, quam de iure divino esse statuunt Canonistae, ac Theologii (43).

21. Et ideo Isaac Bonetus, et Canones cuiuscumque consuetudini contrarie immunitati Ecclesiastica non solum depugnunt, sed eam penitus extirpandam derreverunt. (44) Innovatis omnibus Constitutionibus contra facientes Statuta obnoxia immunitati Ecclesiastica, mandatis in uirtute Sancte obedientie Imperatori, Regibus, et Principibus quibusvis, ut tales Constitutiones de medio rollant. Quaumque consuetudine contraria non obstante. (45) De immunitate Clericorum loquens, concludit. Non debet in hac parte Canonibus ex aliqua Consuetudine prejudicium generari, (46) ut Supra reeensusimus percellit excommunicatione condentes, et seruari facientes Statuta edita, et consuetudines introducendas contra Ecclesiam Libertatem. Quibus Canonibus consonat aperte dispositio Textus (47), in quo Cassa et iurita declarantur Omnia Statuta, et consuetudines contra libertatem Ecclesiae induetas aduersus Canonicas, et Imperiales Sanctiones. Quid clarus, ad ostendendum attulam consuetudinem minime subsistere pro Statuto, de quo in casu?

22. Quod si dicas cum Sloane (48) per allatos Canones improbari consuetudines iam introductas tempore, quo Canones illi conditi fuerunt, non uero improbari introducendas. Respondes, debere intelligi rum de introducendis, rum de introduitis; quia Canones illi condemnarunt consuetudinem ordinatam contra Libertatem Ecclesiae, ut malam, quia ratio malitia, seu pauperitatis militat tam in introducendis, quam in introduitis, ideo utrumque damnant idem Canones, ut aucte ponderauit Villalobos, (49) et opinio allata Sloane communiter reprobatur, ut notat Sanchez (50).

23. Et si replicauerit dicas Canones uoluisse improbare consuetudinem centenariam tantum, aut longi temporis, non uero immemorabilem, que obtinet uim legis, et privilegij, ut patet. (51) Respondes, quod consuetudo immemorialis in huic uero casibus non potest tribuire uim privilegij.

(36) Innoc. in cap. Cum Ecclesia. in Sloane Affidit la Cui. post, et proper, et in cap. Bone de Post. Prelat.

(37) Bart. in l. p. 3. Hoc interdicto f. de Trinit. act. priu. et Alexand. Cons. 50. n. 8 Vol. a.

(38) l. 1. 9. Hoc interdicto f. de iure. act. priu. Bart. in l. Publicanus f. de Publ. f. Trinit. 1. Solent. f. de Off. Episc. Burgos in l. Cum de iure n. 8. f. de Usu.

(39) Ita Archid. in cap. Cum de beneficio n. 2. V. Nam et ibi de Prelat. in b. ubi Io. Andr. papa prie. p. Semin. n. 6. Franc. n. 3. et 4. S. Antonin. Sem. Part. 9. Tit. 16. cap. unic. f. a. V. Dixit autem Verall. Decis. no 4. n. 3. par. 3. Qual. Decis. 9. n. 6. et g. Barber. Jur. Eccl. Lib. 1. cap. 19. n. 193.

(40) in cap. final. n. 8 de Consuetud. Salas de Ley. q. 9. T. 14. D. p. 19. Sec. 6. n. 59. Barber. loc. cit. n. 194.

(41) cap. Malam. cap. Consuetud. cap. Soluz. 8. de cap. Consuetudinis 17. Dist. 17. 1. de consuet.

(42) in cap. Cum ratiō de Consuet.

(43) Sloane in cap. Si Imperator go. Dist. 1, et in cap. quanquam de Cen. in b. Innoc. in cap. a. de Maior. q. Dist. n. 1. ubi Henric. n. 5. Bald. n. 3. Ancharen. n. 3. Tabern. n. 2. Bur. n. 9. Abb. n. 1. Inst. n. 5. Fel. n. 1. et c. Alian. in cap. Cum non ab homine de Prelat. Marian. Socie. in cap. Monach. n. 7. de S. Cimon. Jo. Baccon. in 4. q. 15. Prodig. art. 4. Syllag. Summ. 2. Ciceron. n. 5. Angelus n. 14. T. Alion. n. 5. propter infinitos alios, quos ad naues circa Diana Par. 7. Pers. 3. T. 1.

(44) Concil. Lateranen. Sub Leone X. Sess. 10.

(45) Cap. Clerici de Prelat.

(46) Cap. Monach. de Sent. Excom.

(47) in Lassus. Cde San. eccl.

(48) in Clement. Statuta. in V. Consuetudine de Electo.

(49) Summ. Tom. 1. Tract. 2. Diffulta. 3. g. n. 8.

(50) Tom. a. lib. 7. Dist. 4. n. 13. citavit Tizianell. de Retract. in Pisan. n. 13. n. 14. Burgos de Leg. p. Taur. n. 454. et 479. Quall. Pract. q. 40. per tota, et his Subiectis Dian. Par. 6. Tract. 5. Perit. a. 3.

(51) ex cap. Super quibusdam f. Lingueca de Verb. Signif.

262

Allegatio xix.

(52) Inno. in cap. 1. de Apostat. Po. And. u. *Primus est, ubi aliquis non est capax potestatis et iuris, quod ex consuetudine dominice. in cap. 2. de Crimen. in 6. Art. in dñe acquirere intendit.* (52) *Ut si in aliquo loco esset immemorialis con-*
cap. Super quibusdam de Virg. Sign. et in cap. No.
Suetore, quod femine ad Ordines promoverentur, ratis consuetudo feria-
uius. de Iustit. et in cap. Quam de Conser. Po.
lin. in cap. Ritebus de Expon.

(53) *text. in cap. Cum Sat. de Off. Archidiacon. Po. clavis est cum à Virgo iure Sacris ratis consuetudo reprobatur* (53) *Cum den-*
Antr. in cap. p. de Cler. egrot. in 6.

gō Ecclesiastica immunitas num circa res, num circa personas sit de iure
divino stabilita, ut Supra firmavimus, neque sunt laici esse capaces iuris
in Ecclesiasticis causis, non potest ergo favore illarum consuetudo, quam-
uis immemorialis conferre privilegium iudicandi. Sub Specioso titulo Asse-
soris in Ecclesiasticis causis, alterato maxime quod rati consuetudinariae
corruptela per citatos Sacros Canones est contradicendum.

24. *Sed falsam ad predictam non solum*

superpositam occasionem. Sed etiam totius cause ponit Constitutio Urban. 4.
Romanus Pontifex Anno 1649. die 14. Augusti (54) et est, de qua Supra
diximus. In ista si quidem omnia contraria immunitak Ecclesiastice star-
tuta, Constitutiones, et alia quelibet etiam confirmata à Romanis Pontifi-
cibus. Legatis à Latero, Nuncijs, Cardinalibus, etiam cum clausula, perever-

to Todi Apostolice benaplacito, etiam cum intentione data, vel promissione

facta illud à Romana Tede impetrandi; quantumvis corroborata per consue-

tudinem longissimi temporis, etiam immemorabilis, cassat annullat, et nul-

lius ead momente declarat. Ita omnia habentur in Bullas predictis 8.

2. 3. 7. et 9. respective. Quod si ut assertit predictus Urbanus. (55) Romanus

Pontifices per damnationis omnibus, et Singulis per iudicacionibus, et pre-

tenendis possessio[n]ibus, et per iurisdictionibus quibuscumque imputacionis peni-

sursum auctoritate, concuerunt quotibet anno in die Fere Domini

fame Processus Generales, Bullas Cene, nuncupatas, et publicaque con-

tra quatuorque manifeste sequitur, quod per publicationem illius Bul-

la inter ipsa causa, et absita est quatuorque consuetudo, que pretendit

I. C. Gymnas. Patau. cap. 2. Po. Franc. Tagnan. Iacob. ex aduerso Legitimi et prosequitram Super obseruantia talis Statut; quan-

de Iust. Consur. Paul. V. L. 4. fol. 116. Tanner. in 22. tumuis enim consuetudo immemorialis. Si quidem ex publicatione talis Bul-

Dip. 5. q. 5. Dub. 4. n. 132. Sourd Conf. Venet. fol. 7a. *Si quatuorque immemorabilem consuetudinem tolli docent (56)*

Marta de Jurido. par. 4. Cen. 1. cap. 2. n. 12.

Philand. de sp. Sacra Tom. 1. p. 1. 16. 3. cap. 9. (25)

in fine. Quos omnes dar. Dian. Plan. 1. Tract. 12.

Recit. 4. N. Deinde.

(57) cap. Novem. de Sent. lxxvi.

Qua propter Statutum tales, quod ma-

xime scandalorum est in rebus Subiectis temporali et spiritali Roma-

ne Ecclesie cense esse abrogandum et iuxta dispositionem (57)

esse delendum de Libro Statutorum Auenionen. Ita Salus f.

F. D. P. M. de Ameno Reform.
Theologus Archiepiscopalis et Vic. Inflat.

Allegatio xx.

283

Allegatio XX
Neapolitana Professionis.

Occasio scribendi.

Ex Allegatione ipsa, que est facti et iuris, colliguntur quenam fuerit
Causa: ex deputatione Ill^o. P. Pallavicini Secretarij Sac. Congregatio-
nis Concilij, allegant ut sequitur.

SUMMARIUM

1. P. Aloyna Jesuita obtinet Breve transiuncta ad Canonicos Re-
gulares.
2. eius optima concursatio in Noviciatu Canonorum.
3. eius uolenta, et scandalosa expulsio à Noviciatu.
4. eiusdem reductio ad Jesuitas, et missio uinulari Reginum.
5. Refelluntur attestations contrarie.
Tensis deponens inuerisimilia repelluntur.
6. Expenduntur clausule attestacionum.
7. Continuantur materia.
8. Testis unicus non probat.
9. Conuincuntur attestacionum inuerisimilitudo.
10. Testi alleganti propriam turpitudinem non creditur.
11. Intentio preccedens declaratur per actum subsequentem.
12. Praxis Regularium in Licentia Novitium.
13. Omnia in contrarium fecerunt Canonici in expellendo P. Aloynam.
14. Conclusio, quod attestacionibus aduersis non sit danda fides.
15. Prosequitur series facti.
16. Rationes scribentes ex aduerso.
17. Recipiuntur rationes aduersae.

Delegatus Papae potest ex motu patrimoniali causam exequi extra
locum a signatione.

Appellatio frustis reiicienda.

Executor, coram quo proponitur nullitas sententie, debet suspendere.

Referendum non est appellatione eius, qui alias appellationes non detulit

18. Proponitur articulus, an Canonici potuerint de facto expellere P. Aloynam.

19. Superior non potest absque causa expellere Novitium ab Ordine.

Arbitrium boni uiri regulandum ratione.

Bonus iur debit communicare Secreta, à quibus mouetur ad agendum.

Superior expellens Novitium absque causa peccat mortaliter.

Superior, quando teneatur ex iustitia admittere Secularem ad habi-
tum Religionis.

A fortiori tenetur admittere idoneum ad professionem.

20. Novitus sine causa expulsus, potest implorare officium Iudicis.

21. Probatur eadem conclusio ex Tridentino.

22. Tempus iniuste expulsi computatur ad noviciatum.

23. Conclusio protulata praxe Congregationis.

24. Proponitur conclusio, quod Canonici nullam causam expellendi
P. Aloynam.

25. Prima ratio ab Adversariis adducta.

26. Respondetur ei multipliciter.

Indefinita proposicio equivoche universalis.

Mali mores aliquius ante ingressum Religionis non sunt cause donec ad
expellendum eum à Noviciatu.

27. Secunda Ratio ex adverso.

Allegatio XX

28. *Ei satisfit.*
 29. *Tertia ratio opposita.*
 30. *Respondetur obieciis.*
*Religiosus prene Regularem significat.
 Homo Religiosus diuinu honeste uiuens.*
 31. *Velicta sunt individuanda per personam locum et tempus.*
 32. *Negativa uana est improbatibilis.*
 33. *Quarta ratio ex aduerso.*
 34. *Cinqua ratio contraria.*
 35. *Desinuntur.*
 36. *Sexta oppositio.*
 37. *Prostratur.*
 38. *Alier solueruntur.*
 39. *Alio modo impugnatur.*
 40. *Libellus famosus ut sit, querret quod publicetur.
 Inuenient Libelli famos debet illum lacuare, quod si non facit,
 sed cum publicat, punientur est ut eius auer.*
 41. *Sepima ratio contraria.*
 42. *Resoluuntur.*
 43. *Octava oppositio.*
 44. *Iam soluta demonstrantur.*
 45. *Ultima ratio.*
 46. *Ei satisfit.*
quod nullo certe auctore dicitur, refutandum est.
 47. *Conclusio.*

*Dicit Dominus.
 Emin. m: et Ieu. m: DD.*

P. Marius Alonya in Societate Iesu Professus ob rationabiles causas obtine brevi à S. M. tramijs ad Canonicos Regulares S. Salvatoris, annumque probationis ducbat in Conventu S. Marie ad Capellam veterem Neapolis.

*(1) Religiosos illius mores, ac spem
 quod ordinis ad quem transierat, doctrina exempli, et rorisque ipsius littera
 rius bonis esset profuturus. Abbas D. Lucius Comis, et Monitionum Ma-
 gister D. Petrus Antonius Caranita ducentum secundam à Sacra Congre-
 gatione dispensationem super illius annali Privitata, et die trigesima
 quatuor mensibus ab auctoritate habitus canonicas ampoli timam
 attestacionem de ipsius vita, et moribus dederunt, (2) ut ab Eminentissimi
 Patribus optata dispensatio posset impetrari, et impetrata fuit ut constat (2)
 In prefatis autem attestacionibus, ultra alia habentur, quod numquam exirent
 de Monasterio, nisi cum a Bistentiali Magistri Monitionum; ibi quando e uero
 haec haute semore per compagno me suo Maestri, et quod circa tomuram mo-
 naci incepserit ibi, a quali (Uowitz di Bologna) si è a hominibus alienis
 nella consura del capo lontano da ogni tenue minima Superfluitate di
 capelli. Prodicitur uero attestaciones daty sunt sub die 10. et 13. Junij 1690
 respectu, quod accurate notandum est, et iisdem adminiculantur alie
 attestaciones iurata à pluribus Terribus usque ad numerum decem, et ou
 collectivae inter quos sunt alijs Canonici cathedralis Neapolitanii, alijs Sacerdo-
 teri seculares, et alijs Viri nobiles, de quorum fide amplius non potest (3) ex qua
 observatione corruerint potest quod ex grammaticis, et alijs adnotat D. meus*

(1) Summar. n. 1. Proces. fol. 21. et 23.
 (2) Proces. fol. 20. Summar. n. 6.

(3) Proces. fol. 14. fol. 38. fol. 44. et
 fol. 59.

Allegatio XX

275

Scribens N. Final. circa Fidem Testimonij Neapolitanorum tribuendam. ad
tradita per Tarinacium (4)

(4) p. 57. n. 36. apud Philip. de Bict.
36. n. 5.

3. Circa initium sequentis mensis Iulij dicitur P. Alonso sacrificium Missae absoluisset comparsus de reperiit P. D. Michael Angelus Fontana Vicarius et Parochus Ecclesie, ac Monasterij S. Agnelli Neapolitan. a Sociatus à Birruarijs Nunziature, et nulla eidem
facta monitione neque significatione; neque ostensis documentis, quo in me illa perficeret, illum uiolenter expolauit habitu canoniconum Regularium,
induitaque Sacra, et abselta uenit cuiusdam famuli Monasterij; a Gerendo
se illud exequi de ordine Summi Pontificis Sacre Congregationis et Omnipotenti
Procuratoris, nec roganti P. Alonso concessit spatiu accersens D. Abb. Dominum eius Fratrum germanum, nec eundis ad cellam, ut Scripturas li-
bros, aliamque Suppelletilem suam, prout de iure, secum tolleret, sed a
predicis Birruarijs stipatum compulit intrare carucam ad hoc parabam;
scandalizatis quampluribus Secularibus (qui atroci huic factu interfuer-
nent) de imprudentia agendi P. Fontanæ contra Sacerdotem cognite, ac
spectate uirtutis, illustriumq; natalium, ipsiusque commiserantibus, et
Imperientibus sortem P. Alonso, qui tantam ignominiam patienter sustulit,
cuiusque gravitatem solis ac iustis Sacramis testabatur. (5)

(5) Summar. n. a. Proces. fol. 44. a
vergo. Summar. n. g. Proces. fol. 69.

4. Duxit tali modo fuit ad collegium non-
um Societatis Jesu, et ibi propter foribus consistere per spaciunem circa hore
unius coactus est, ac si enim ex instituto damnatus fuisset, ad suspiranda
ignominiam, oclusa sibi in facie ianua fuit Collegij, spectante interim
frequenti populo tragediam illam, et non leviter scandalizato; tandem ad-
missus intra collegium, et lacera ac antiqua tunica Religiosa induens, se-
quent die a tribus Jesuitis, et Birruario ductus fuit ad mare, et traditus
in manus Flautarum, quibus ante faciem fuerat preceptum sub gravi pena
pena pecunaria a D. Regente Vicaria, ut cumdem P. Alonso uinculis
constrictum in propria nauicula reherent, nec sineirent cum eis de nauicula,
neque festius diebus pro faciendo, aut audiendo Sacro, (6) et hoc
modo adductus collegium Calabriæ, et Pectori Collegij Sociorum Jesu-
ciorum finitatis consignatus fuit.

5. Ex Litera haec narratio authentici do-
cumentis probata convincitur informa fides quam merentur atestationes,
que ex aduerso dantur. (7) Si quidem sub die 10. et 13. Junij 1692. P. Alonso
in suo Monasterio sic se prebris irreprehensibilem, ut Abbat, et Ma-
gister Monitionum ad abbreviationem probationis et accelerationem profundi-
nis processuandam iuratas attestaciones sponte dederint; mox sub die 8. Iulij
eiudem anni mutatus est de repenti in uirum alterum, ita ut censeatur im-
pertinere, indecibilis incorrigibilis, funansque exitiosus Ordini canoniconum.
Perfecti iuxta dictum Prete. Nemo repente fuit turpissimus. Nullo ergo
modo possunt hec cohierere; censendumque est, quod quando P. Abbat, Ma-
gisterque Monitionum nendum erant frequenti suggestionibus contra P.
Alonso pro ueritate Scientia, conscientiaque priores atestationes dederint,
sed in auribus eorum insinuate veneno ab Aversarijs illis, que falsa pro-
uera illis uendidebunt ad gallicatis dictamen. Secundas atestationes unde-
quaque incongruas, siue specie dignitas testificantium. Siue consideratio
ratio dictorum; siue suspenderetur forma dicendi; siue attendatur obiectum
testimonij, relaxarunt. Inueni similia enim, contradictoriaque continentur in
dictis atestationibus, que ambo falsitati famulantur; unde inueni similia de-
ponens Jesu, repellitur tanquam suspectus de falso. (8) Attenta maxime am-
plissima declaratoria P. Calauite, que datur in Summario (9), et alia extra judiciali fa-
cta ab Abbatu Comite de qua in Summar. (10) que sunt multis posterioribus atestatio-
nibus ex aduerso productis, que proinde suspecte redduntur de falso, tum quia in

(7) In Summar. n. 1. 2. 13. 14. et 15.

(8) arg. text. in l. 05 carmen. b. 1. Tener. ab
Dionys. Tortof. lib. 2. Abb. cap. Quia
uerisimile iuri. fin. de Presump. Art. in ag.
Tertio loc. col. 3. Et Prost. Boos. de Opp. cont
Tort. n. 4. Igno. sur Prost. Par. 4. cap. 3
n. 8.

(9) n. g. Proces. fol. 69.

(10) n. 10. Proces. fol. 59. a uerbo. et Sum-
m. 11. Proces. n. 54. a uero.

Alegatio XX

298

acris non sunt nisi copie, non autem originales; cum quia presumendum sit, non est quod duo uiri grauiissimi pugnantes ē diametro, iuratas atestationes dederint cum evident censura peccati inexcusabilis.

Apparbit cūdēns ditorum probatio,

6.

si ad censuram staruentur, tum clausule atestationum tum singula facta restificantium. Quomodo enim coherent inter se, quod Pater Alonya sub die 3. Iunij optimus erat, et dignus, ut anti tempus profiteretur; et die 8. Iulij pessimus in tantum fuit, ut ignominiosē ac violenter à Novitatu expellere? Quomodo erat un impertinente? (11) quod spectat ad inobedientiam, per quod si docuā imponare per L'oro della nostra Religione, quod pertinet ad indisciplinabilitatem? Quomodo incorrigibilis ad monita Magistri, si de nulla publica monitione, correctione, aut salutari penitentia data nec dicitur, nec constat? Perfecto quod omnes laicatales moest, quod si Novitius deres, negligens, aut culpabilis in aliquo est, ac secunda Magistri monita non prossunt ad correctionem, in publico Capitulo culpacum arguatur, impetratur, et in eum paterna correctione distinctioneque animaduertatur, quam si humilis ex quo animo subito, dici non potest inobedient; nec à Religionē expelli. Cum igitur de nulla tali publica correctione, punitioneque mentio fiat, aut constet, ruit auctorā impertinentia, ac inobedientia P. Alonye.

7.

Præterea alia graviora, que didicisse asserunt P. Abbas Comite ibi, habeti relatione de persone digne di felice altra cose più gravi di deo Padre (12) P. Caravita Magister, et ceteri canonici ibi: da qualche giorno in qua da ouere parti sono uenute à nostra cose impropprie, et indecetia à Religiosi (13), aut sunt crimina prorata anti Novitatum, uel es durante, si primum, ea non debent offere; si quidem licet quis flagitiosissimus fuerit in alio statu. Si habuit Religiosi sibi summo mongerate nivis, morum correctionem exhibet, et uitam in melior mutaram, qui effectus est a Sempre regularitatis, (14) si secundum, et quomodo indiquerunt relatione externa ad hoc quod scirent facta Novitij, que à Monasterio non crediebatur ne ipse ne giorni soli, et a Segnati ad uscire qll altri Novitij, ut iuramento firmat eius Magister Caravita? (15) ecce inueniensimile.

8.

Sed perfecto, que anterant, et que modestia ducante, racuerunt ibi, per modestia si tacitio. (16) nunc per epistolam Presbiteri Launeti, (17) et Instrumentum Petroni (18) publici iuris faciunt. Ar eius Legitimat. Sit datus Presbiter Joannes de Lanreto constat ex Proct. fol. 38, ubi apparet, illum instigante quandom seminam, ut apud D. Nunium accusaret de usu Latrem Alonyam, quod tamen ex remersu conscientie illud patrare renuit, et forte feminam accusata est ei men, quod sibi malus Sacerdos suggesterat, et ex Proct. fol. 46. a ergo, ubi probatur ex iosis extra judiciali confessione, illum sedo sum inimicum P. Alonye, et clanculum insidiament suffragatum esse epistolam Emin. Prorectoris e cubiculo memorat Petris, ut eam ostenderet P. Abb. Comite, in qua erant nonnulla tangentiā personam dicit Abbatis, et sit P. Alonye noueret, et ex Summar. n. 11, ubi P. Abb. Comite testatur de inimicitia talis, inimicitate Presbiteri contra P. Alonyam. ibi. ma tute essere state imbroglie qd di quel Princeps nemesis del P. Mazio. Porro docta testis inimici nō probare explorat iuris est. Petrus uero, quis sit, et cuius fidei, non habetur ex Actis, quisquis autem ille sit, unicus est, testis autem unicus non probat iuxta commune dicendum. dictum unus, dictum nullius. (19) Præterea declaratio dicit Petroni, que datur in Summario ex adverso n. 15. Scriptura priuata est, et forte confita, non enim manu, et signo rebellionatus Notarii publici rotulata est, neque testimonial

Legitimat

(11) Summar. ex adu. n. 1.

(12) Summar. ex adu. n. 1.

(13) Summar. ex adu. n. 2.

(14) larg. text. in cap. Quamuis. Exx. de Jure.

(15) Summar. n. 2. Proct. fol. 21.

(16) Summar. ex adu. n. 12.

(17) Sum. ex adu. n. 14.

(18) Sum. ex adu. n. 15.

(19) tarr. in cap. licet. il p. de Tov.

L. Juruando. C. o. Burat. Com. 116.

n. 14. lib. 1. Iurinae. q. 6. n. 1. Bic.

g. 43. n. 3.

Megatio XX

207

legitatis habet personę Notarij, ut possit in iudicio fidem facere, et hoc patre invenienti originalē existens asud H. Secretarium. Unde rāquām scriptura foruata, fori fuit, et nullius valoris reiūenda est.

9. Ex facto autem coniunctur utramque assertationum palpabilis inveni similitudo; si quidem non relaxatur executio per Birruarios exēndā nisi citata parte, disputata causa, Secunda Sententia relaxat mandato executio, ut notum est; ad hos actus coram Iudicis faciēdos, necessarium fuit, ut P. Alonya non semel, aut his, sed plures de Monasterio exierit, ut impetrare tandem posuerit Birruarios, ut ē domo dicti Prestiteri Laureti libros suos recuperaret; quomodo autem hoc fieri potuit, si Lar- (20) Summar. n. 1. Proces. fol. 12.
ser Alonya non exiuit de Conventu, ne pure i g̃omi solit. et a signati ad uscire q̃l alio Novitij; (20) quomodo a Sociatis à Birruarijs petiuit domus Prestiteri Laureti; autum ita indecentem, non impediente Magistro, qui cum iuramento restatur, quod, quando ē uscito, h̄a h̄auit per Compagno meo suo Maestri?

10. Pariter quam fidem meretur instrumentum Perroni, qui resis unicus est, et qui se propter cooperatorem contractus illuxit, et p̄cūrium in quatuor instrumentis palliat, Societatis, et ideo se cūminos profiteretur, et obnoxium p̄stirutioni. (21) Profutus Testi alleganti turpiter dinem suam nullo modo uedetur. (22) Cādem reportare debet fidem attestatio facta a Canoniciis S. Agnelli de indecentia capillorum P. Alonye, et ipsius inobedientia, qua refractarium se ostendit contrā P. Abbatem S. Agnelli Pagiganum, qui ciudem consuram decreverat. Quandoquidem ex iurato testimonio Magisti Novitionum constat, P. Alonyam in vestibus, et consura inceſte ad normam Novitionum Bononie, a quali si ē a homigliali nella consura del capo lontano da ogni ferode minima superfūtia de capell. (23) Summar. n. 1. Proces. fol. 12.
(23) ex attestacione P. Abbatis Comite apparet, quod illemet ē semper andato modesto, e nell' habito, e nella consura. (24) ex iurato dico Bartolomeo vis, coniunctur P. Alonyam die precedentis p̄actionem fuisse ab eo detinsum nella medema forma, e maniera, che h̄i totak q̃l alio Novitij traslati. (24) Summar. n. 1. Proces. fol. 12.
(25) quod etiam constat ex Simili testimonio Josephi tembi, (25) Unde P. Abbas Panigati nodum in Scyrus quesivit, cum uisentia adhibita; ac prodendo malum animum contrā P. Alonyam, uoluit, ut exactius tondere, ut patet (27), quando ulteriori consure, nequì necessitas, nequè locu erat, istaque non perfacte obtinuit P. Alonya, ut afferit D. meus ex aduerso scribens, nequè scandalizauit consumaci inobedientia seculares, imo pa- (27) ex Proces. fol. 16. Summar. n. 5.
rienti himē sustinuit, quid predictus Abbas indecenter ipsum per collum apprehendit, ut ad consuram attraheret; et patientia sua admiratio- ne astantibus secularibus incutit ibi, ma ammirabilis la sua mol- (28) Proces. fol. 16. a tergo. Summar. n. 5.
ta patienza da vero Novitio. (28) ipseque P. Carauita testimonium red- de de hoc scribens Benē attentato dicit. Abbatis restitit, prout debuit. P. Carauita Magister, rāquām bonus Pastor enim agnum per collum apprehensum, à uisentia Lupi eripuit, dicendo, questi ē mis Novitio, ne h̄i che fare con uoi, prout iurati oī seculares presentes testifiantur. (29) Proces. fol. 16. Summar. n. 5.
ipseque P. Carauita de hoc scribens ad Em^m Colloredum, testimonium reddit de scandalo, num publico, num private tali actu uisente prestito ab Abate Panigato, et de patientia P. Alonye, ut constat in Proces. fol. 20. ex epistola responsiva d. Em^m ad P. Carauitam.

Non peccauit ergo P. Alonya nūne; quia patienter sustinuit uisentiam sibi inueniam; obediens alioquin licet cum iniuria paratus; Nec peccasset, licet obediens renuiasset; num quia Abbas Panigati non erat suus superior et iurisdictionem non habens; non parctior impunē, ut fuit iuris Regula; nec facit in contrarium constitutio Ordinis adiuta per D. meum ex aduerso sui sententia; quia loquitur de Canoniciis, qui hogitancur in alieno Monasterio

Allegatio XX

278

(30) Clement. 8. Pro Insit. et educat.
Novis.

(31) Vidal. Tit. de Subd. Inquisit. 1. n. 11.
Annon. à Spū S. Riveur. Regul. Tract. 3.
Sip. 6. Tit. 1. §. 3. n. 5a.

(32) Tract. de Relig. Subd. q. 1. cap. 12. v.
non Secundū

subduntur enim, durante hospitatione iurisdictioni abbatis localis; non vero
de ijs, qui ad horam ad alienum Monasterium ducuntur, ex momentanea
enim, sive horaria permanencia ius in illos non aequum Abbas; loquitur
item de Canonicis profectis, non autem de Noviciis, quorum institutio ad ma-
gistrum pertinet; in eos enim Magister habet plenariam, et absolutam poter-
rat ut cantat Decreta. (30) cum quia Subdinus non tenetur obediere Regla
no irrationalib[us], et sine iusta causa, aut supra regulam, aut Constitu-
tiones precipienti. (31), non enim ad modum manuoy, ut festivè habet Seyni-
nus. (32) libertatem totaliter amisit, ita ut ex posse Superior ad placitum
disponere; Sed per uora resignauit voluntarem propriam dirigendam a Su-
periore rationabiliter, et charitatis, non fatue, et hostiliter; sine ratione au-
tem, et iusta causa precepit Abbas Panigarius nouam tonsuram, que-
rent supra Constitutiones, quia P. Alonya iam pridie fuerat detonsus ab
ordinario tonsore ad formam, et normam aliorum Noviciorum, ut supra pro-
fanum est; unde nec tenetur obediere. Cuanescit prouide somnatum
illius priaculum.

91. Actus tandem contra ius, et fas exer-
citi in supplicione P. Alonye produnt concepsam canonionum auctoritatem
contra ipsum; unde non deest conclusio presumptio antedicta au-
xiliationes mendicatas fuisse, ciminaque conficta, ut male factum, eiore
remedii ruerentur; intentionem enim precedentem declarat qualitas acta
subsequentis. (33)

92. Omnium Regularium praxis est, quod
s. Novicius à Religione licentiandus est, ex quauis causa hoc sit, humano, ac
Religioso modo illud fieri. Monetur Novicius de resolutione Capituli; ma-
duntur illi indumenta sua, et quecumque ad Religionem debilitate iuxta
preceptum Tridentini (34), datur illi Spacium arcessendi parentes, aut iudic-
met de hoc monentur, seu consanguineos, et ad uitandam ignominiam, et
derum, quod contrahunt huiusmodi expulsi, tempus nocturnum, aut alijs
hora se legitur, ut absque Observatoribus, qui cubilem angeant, dimitan-
tur.

93. In expulsione Patris Alonye omnia
è diametro contraria his parata sunt. Ipsi nullo modo significata fuit
intentio Capituli Convenionalis illum licentiandi; non fuit monitus Su-
perior Societatis, qui socios destinare debuisset ad eum resuendum ad Colle-
gium, non fuit eidem roganti concessum, ut D. Abbatem Dominicum cui
fratrem auferret, non fuit paratus habens Societatis, cum quo uenerat,
non ei fuit facta copia adeundi cellam, ut sua asportaret, non ex parte
hora congrua, ut non uisus à Secularibus dimitteretur; Sed statim ac
sacrificium Missæ absoluit, uiolenter, et coram multis Secularibus Sec-
ularatus habens fuit, induitus ueste saicali; et traditus in manus Birnario-
rum. Quid amplius fieri potuisse uero. Deo, cui magnitudo facinoris li-
celesisticam immunitatem denegaret? Forma subinde, quæ admissus fuit
in Societatis Collegium; et in vinculis missus Collegium, prout supra de-
cimum est, declarat, quo animo in eum fuerint, qui eiundem electionem pro-
curauerunt. Et mirandum, et notabile dignum est, quod expulsio extra Canon-
icos non à Superiori Monasterij, prout debebat, facta fuerit; Sed eius executio
exitent demandata Vicario ac Parochi Fontanei, qui ut membrum alterius
Monasterij nullum ius habebat in expulso: et qui iactauit mandatum
Summi Pontificis, Sacre Congregationis, et Em. Rom. Protectoris, cum nihil
ralis mandat docere queat. (35)

94. Ex huicunque probatis concludere po-
tent et eminentissimi Patres, que, quantoque fides tribu, aut possit aut de-
bet attestacionibus ex aduerso productis ad probandos peccatis P[ati]ris Alonye
quibus

(33) L. Non codicill. de Tenuis. l. 1. si. non
conuicij de Iuri. l. 1. C. Ad Leg. Com. de
Sicar.

(34) Sen. as. cap. 16. in fin. de Refor. Regul.

(35) Summar. n. g. er 10.

quibus legiminando pretenditur ipsius expulsio à Novitiatu.

95. facti seriem prosequendo; P. Alonya post quadrimensem carcerem claustralem Rhegi patientissime toleratum, recursum habuit ad Sanctissimum, ac oberto in Judicem per Literas huius Sa- ure Congregationis Illmo Archiepiscopi Cosentino, circa fuerunt Adversarii ad comparandum, qui ramen consigilii de infirmitate iustine, qui erano destinati, nec iudicialiter per se, aut per Procuratorem comparuerunt, neque extra judicialiter aliquid opposuerunt contra P. Alonyam, ad cuius instauram memoratus Archiepiscopus Index acta coram Se ad hanc Sacram Congregationem transmisit cum uoto suo. In dubium revocari non posse, quin nulliter dimis- sus fuit ex eo, quod Novitus iniutus ab aliquo Legitima causa expelli ab Ordine queat. (36) Per aves autem oppugnantium P. Alonyam frustratus spe obtinendi restrictionem habitus, quo Spoliatus fuerat, recursum habuit ad Sanctissimum et per Literas huius Iurie Congregationis, oberto in nouum Judicem Illmo Iconiense, iudicalibus autem legaliter factis, protulata fuit ab eodem Sententia, esse pestinendum in pristino Statu expulsione, et admit- tendum ad professionem, (37) cuius executio demandata fuit Subdelegatus Ca- nonico Metropolitane Neapol. Hieronymo Balsamo. (38) qui in uim Sici- commissi auctoritatis, non curata, tamquam friuola appellatione ex ad- uero nomine Canonorum Regularium interposuit. (39) Sententiad predi- tam exequi fuit, et Pater Alonya in manibus Abbatris D. Lucij Comite in forma consueta professionem emisit. (40)

96. Innullam fuisse professionem, ut posse faciam in uim sententie nullae multis probare contendo. Dominus meus ex adverso scribens, qui potius ex facto pendit, quam ex iure; Supponit enim Canonicos non fuisse citatos, Judicem, quia non in Circuitu Neapoli, sed in Insula Procchia ius dixit in loco, in quo iurisdictionem non habet, processisse Prochitam distare Neapoli per uirginis milliaria, iura non fuisse producita a P. Alonya, et Sententiam intra mensem Iunio fuisse, et ideo precipitaram; ac executionem eius nullam etiam existere, ut post demanda- tam post appellationem interpositam.

97. Reipsa praesertim possent omnia hec, et ostendit ualiditas sententia, et nullitas appellationis, quia canonici fuerunt citati ex Decreto Iudicis (41), et citatio intimata per Notarium Antoniu- Paonem. (42), de qua intimatione constat per Testes (43). Delegatus La- pg ex rationabili motu posset extra locum assignatum causam exequi; (44) insula Prochit, distans Neapoli per sola decem, aut duodecim ad plus mil- laria, ut notum est, nee agitur de probanda terra in cognita; iuxta P. Alon- nya, producunt constant (45), et de eorum presentatione constat. (46) Causa fuit incesta per citationem die 24. Iulij, 1693. (47) et terminata per Senten- tiam latam post bimestre, et amplius, nempe die 28. Septembri eiusdem anni. (48) Unde dici nequit precipitata; appellatione interposita a Canonici nulla reuera facta fuit, qui enim citati coram Archiepiscopo Cosentino, comparere censuerunt, ut paret (49), contemporaverunt pauciter comparere co- ram Iconiense; Unde fictam fuisse ex post comparisonem, et appellatio- nem factam coram Illmo Iconiense Iud die p^o Octobris 1693, que ex aduerso data est, et reseretur apud Illmo Secretarium, presumunt potest cum inter alia processualia minime rescriatur, et integritas predicti Illmo Iconien- sis suspicari non patitur, quod si facta fuisse, inter alia recipi non man- datur; et si interea recepta fuisse ad Sacram Congregationem cum certis non transmisisset, attenta maxime diligentia eiudem que resultat (50)

in missis integraliter actis omnibus huius (aueq ad Illmo D. Nuncium Neapo- sitan. Et licet admittamus, quod talis appellatio interposita fuerit, fuit prinde- iuste reiecta appellatio, fuit friuola, et id est reiuncta (51); quod friuola fuit,

(36) Summar. Proces. fol. 45. n. 8.

(37) Proces. fol. 78.

(38) Proces. fol. 82.

(39) Proces. fol. 86.

(40) Proces. fol. 90.

(41) Proces. fol. 7.

(42) Proces. fol. 8.

(43) Proces. fol. 29.

(44) Text. in cap. Statuum 13. de Post- sed. Deleg. in 6.

(45) Proces. fol. 14. ad fol. 70.

(46) Proces. fol. 75.

(47) Proces. fol. 7.

(48) Proces. fol. 78. a tergo-

(49) Summar. n. 8. Proces. fol. 45.

(50) ex Proces. fol. 88.

(51) text. in cap. Super eo de Appellat.

(51) Summar. ex aduⁿ. n.7.

(52) fol. 8, fol. 73. et fol. 79.

(53) fol. 78.

(54) Proven. fol. 78. à rego

(55) fol. 78. in cap. De cetero de re iudic. Iuliuem, ut cognoscatur, et interim supersedetur iuxta Texum, (56) tamen hoc similitudin. si nempe executor reperit uera s. Saltem apparet exceptiones coram eo propositas, ut suelenter habet, (57) quod non erat in casu.

(58) n. 78. in cap. Super eo de Appellat.

(59) Summar. ex aduⁿ. n.7.

(60) fol. 8, 73. et fol. 79.

(61) Passio. de Stat. hom. Tom. 3. q. 153. suscip. s. n. 157. uili Rora coram Guin. Deus. n. 15. n. 14.

(62) Seraph. de Privil. iusam. Privil. 133. n. 6. quae allegat Rosa cord Melch. Deut. 8:82. sub. n. 11. 8. Nec ex eo ad nos. et Menos. de Arth. lib. 1. q. 7. et 10.

(63) Cisterc. La Harell. Lovell. Suar. Sanchez. Mirand. Vech. Reboll. A. S. Faust. Tamburini. Bordon. apud Paterin. loc. cit. Inquit. n. n. 231. paul. ant. mdc; quibus adeo. Dicit. Tom. viii. à Religione expellere; et ratio est, quia circa hoc Superior non potest agere pro libito, sed tantum arbitrio. Con. xvi. (61) Ratio autem regularis debet bonus vir, non enim debet esse, cuius arbitrium bestiale; ut habet (62) quod tenet intime secreta, quibus ad agendum mouetur, ut rationabiliter moueri dicatur. Unde si nulla ad eos causa legitima expulsio, expellere non potest, et si expellit, peccat mortaliter, propter concordes tenent doctores. (63) et peccat contra iustitiam, non quidem commutativam, quia hic non intervenit contractus onerosus, sed contra iustitiam distributivam, ex hac enim tenetur admittere ad professionem illum, quem Religio expecta est idonum, nec potest illum sine iusta causa ejeccere. Nam negari non potest, quod cedit in maximum damnum spirituale nouitij apud eum à Religione ad Seculum. Pauter iustitia legalis intendens bono commun, non patitur. Religionem prouari idoneo filio: et contra iustitiam distributivam est quod Superior, qui est bonorum Religionis dispensator, accesset personam, negando idoneos quod ex iustitia ibi idoneo est dispensandum, uerba sunt Paterini. Ideo citato. Adde etiam, quod expulsio infamia expulsum grauiter in communis hominum execratione existimatione. et contra iustitiam est, quod absque causa quis ad rationem infamiam subiundam adiungatur. Imo, si concurrentibus requisitis ex parte Recipiendi, et nulla causa extante ex parte Religionis, tenetur ex iustitia Prefatus recipere ad habitum Religionis, qui uult à seculo conuert. (64) quia Religiones approbat. sum ad bonum

(64) Suar. Tom. n. de Relig. lib. 5. cap. 10. n. 18. Pegr. de Reglat. q. 3. cap. 1. n. 24. Bonat. Par. 4. Tr. 1. q. 6. Castropol. Tr. 1. 6. Disp. p. P. q. n. 19. Tambur. de Sur. Abb. Tom. 3. Disp. 6. n. 15. quod dat, et sequitur Par. Serin. loc. cit.

sunt ad bonum finem publicum, et quilibet securius in illis possit salvare anima sua, consuleat, proinde quilibet Christianus ceteris constantibus, ius habet ad illas, ut recipiat, unde non potest illi absque causa iuris ingressus denegari) a fortiori non poterit donec permanentia per professionem in Religione Novitio, qui bene se gerrov, haber ius inchoatum in ea, auctento maxime commun: adagio.

Turpius rejicitur, quam non admittitur hospes (65)

20. Hinc est, quod S: Novitius absque iusta causa expellatur, potest implorare officium Superioris maioris, ut faciat illum ad professionem admitti. (66) qui ex hae conclusione validi Time probat, Superiorum teneri ex iustitia admirare idoneum Novitium ad professionem, aliter iste non posset officium Iudicis implorare.

21. Que omnia confirmantur à Tridentino
67. ordinante, quod Superiores Novitios, quos habiles inuenient, ad profundum admirant; per que uerba facrum esse à Concilio preceptum Superioribus de admittendo Novitio idoneo ad professionem docebat Antonius à Spiritu Sancto. (68) et coherenter ad huc declarauit Sacra Congregatio Reguliarum sub die 2. Octobris 1545. non posse Monialem Novitiam ab iure causa à professione repellere, (69) et idem dicendum de Religioso Novitio, de quo est post ratus cum Moniale circa hoc.

22. Vnde S: Novitius contra ius, et factum absque causa rationabili de facto expellatur et implorato Iudicis officio Statui iuris restinuitur, computari ad Novitium debet rerum tempus, per quod mansit extra Novitium, siue apud Seculares, siue alibi mansevit, per ralem enim iniustam expulsionem Novitatus formalis non interrumpitur, et tempus, quo manet extra curio favore Novitii, ut communiter firmant Doctores (70) Proinde penitus, si annum expseruerit ab assumptione patribus, debet Statim admitti ad professionem, nec religiosam suam gerituram amissit, ut firmat Laurentius Peyrin. (71)

23. Quae doctrina comprobata fuit praxi hu-
ius Sacre Congregationis in Cosentino Restitutions paucis ab fine Annis Novitius enim Capucinus undecimo S: Novitatus Mensae expulsus à Religione ad instantiam Mulieris, cum qua contraxerat per uerba de presenti in facie Ecclesie, constat, quod Matrimonium non consumauerat, nec effuxerat bimestre, ad deliberandum, recursu ab eo habito ad hanc S: Congreg. Super indebita expoliatione, restitutus est ad habitum, et statim admissus ad professionem per Sententiam iudicialem Archiepiscop: Cosentini Delegati ab eadem S: Congregatione, ut constat ex fide digna Archiepiscopi Cosentini, que habetur in resis Processu fol. 58.

24. Porri in casu nostro nullam habuerunt canonici instanti causam expelliendi Patrem Alonyam, quod probatur, refel-
lendo singula adducta per D: meum ex adverso Scribentem.

25. Primo afferitur iusta causa, quod Patres Societatis libentissime consenserunt (in transitu P: Alonye ad canonicos) protestantes potius se ipsos electuros coniueneri cum decem obsecris, quam cum Patre Alonya. Primo enim.

26. Ad hoc multipliciter responderunt. Primi quod fideliter non refutari id, quod habetur in Procesu fol. 46. a tergo, quia sic ibi habetur. Et P: Antonio del Balzo Jesuita faceta loco intendere che prima egli conuiuerebbe con dico: spiritat, che col solo L: Alonya. Vnde enunciatio indefinita, quez equipotest universalis, (72) nec consecutiva, nec aperte deesse potest a particulari. Non fideliter ergo dicunt, quod omnes Patres Societatis profiterentur id quod constat alter: ab uno solo. Secundum de-
tum illud fuit unius, ideo nullius ex nulatis. Tertio erat unius Suspecti de-

(65) text. in cap. Quemadmodum extra le
Tureiu.

(66) Hostien. Io. Andr. quos citat, et Segnianus Gregor. Lopez. lib. 3. Tit. 7. p. 1. Noi. Deus. n. 15. n. 14. coram Scuin. Tambur. de Tur. Abb. Tom. 3. Disp. 6. q. 7. n. 5. Bordon. de Prof. cap. 3. q. 1. n. 4. et 56. quod est Pallein. dict. q. 1. q. 1. n. 28a. in fin. Suan. Mirand. Portell. apud Novar. Decis. 161. Donat. T. a. Tr. q. g. 22. n. 5. Sanchez. in Decal. lib. 5. cap. 4. n. 39. apud Card. de Lugo. de Just. et iur. Tom. p. Disp. q. 1. n. 50.

(67) Trident. Ses. 15. cap. 26. de Ref. Regular.

(68) Direct. Regular. Tract. 3. Disp. q. 1. Ses. 6. n. 23.

(69) Jacob. Signatell. Tom. 4. Consil. 120. n. 3.

(70) Vauch. de Novit. Disp. 11. Dub. 3. n. q. Sandi. in Decal. lib. 5. cap. 4. n. 39. et lib. 4. c. 16. n. 49. quos citat, et Jaquier Peyrin de Pugiat. quest. 3. cap. 9. 8. 4. n. 11. in fin. Bordon. cap. 4. q. 3a. Post 5. q. 11. 10. Tambur. de Tur. Abb. Tom. 3. Disp. 6. q. 7. n. 5. quod sequitur Pallein. de Stat. hom. q. 18. q. 19. q. 20. q. 21. q. 22. q. 23. in fin. Anton. a Sp. S. Direct. Reg. q. 1. Tr. 3. O. Sp. a. Sev. a. n. 8q. et ibi Nostra, Bordon. et Bellizzar. Manuel. Regular. T. 1. Tract. 1. cap. 1. n. 43.

(71) de Relig. Prelat. Quest. 3. cap. 1. 6. 7. n. 11. fol. m. 354. col. n.

(72) cap. in Senec. ubi Abb. n. de Chal. fi-
nal. R. de Vin. trit. de. leger. S. final. ff. 2a
Abb. Scrib.

Cofflegatio XX

inimicitia; ideo suspecti etiam de falso, unde inimicus Iesu non est neden-
dum, ut notum est. Quarto, postea oriri tale dictum ab auersione naturali:
P. del Basso à P. Alonya absque ultiis istius; prouidè non concludit malos
mores, ob quos posse legitimè expelli. Quinto quantumvis fuitent mala
ipsius facta, non poserant ex his iusti moveri canonici ad illum expellen-
dum (73), quia mali facta anti Religionis ingressum, corrigi presumuntur
per assumptionem habitus ordinatam ad correctionem morum, quam prodi-
qui in Novitium morigerare vixit; aliter ex hoc capite posse à Novitatu
expelli omnes, qui in Seculo male uixerunt, quod falsum est a Herere.

27.

Secundo, quod P. Alonya varijs procami-
bus graniter inquisitus fuerat in curia A. C. ex N. Premitto enim.

28.

At hęc futilis est ratio. Tum quia cum
nalis inquisitio non infamat, sed probatio delicit. Later autem Alonya abso-
lutorius fuit per Sententiam absolutoriā ex capite innocentie, ut pater Summar-
n. 7. undi evanuerunt somniata delicta illi affixa. Tum quia s. adhuc non
fuitent uera, accidenda rationabiliter non erant, ut posse commissa ante
ingratum Ordinis canoniconum ob rationem suprà taunt. Ego in
ra in contrarium adducta (74) loquuntur de loco actualiter iniurioso, et
damno, talem autem P. Alonyam non sunt experti canonici in
ipsius Novitiatu in quo pacate, et morigerare vixit, (75) unde nihil pro-
bant ad intentum.

29.

Tertio, quod P. Alonya in Novitium
non se habuit tanquam Novitium profetherum, sed ut hominem irre-
ligiosum. V. certum est

30.

Avis sane censura hec est. Si enim
diceretur P. Alonya similiiter in Novitium irreligiosus, posset com-
modè accipi, quod ipse se presbiter tanquam non regularem, sumptu-
so. And. in cap. Ut officiu. S. Verum in V. Re-
ligiosi. de Hyst. in 6. apud Addit. ad Panormi-
ciniariorum presentebit. Sed dicendo hominem irreligiosum, profecto innui-
nur tales mores ostendit. quales ostendunt homines non Religiosi. Non
homines religiosi dicuntur honeste uiuentes, (76) undi deduci potest posse
illum in Novitiatu, nec tanquam hominem honestum uixisse. Sed hęc
minime habetur ex Summaris, ut patet omnes contrarias alterationes
legenti; unde talis censura extenditur ultra factum.

31.

Praeterea tale dictum, sicut etiam alii
quod P. Alonya esset un imperitentem, quod Magister in eo expertus
fuerit imperitentem; quod sit cervello tortuoso. quod de eo audiret sint co-
se più gravi, aut que per modestia si racione, aut imprroprie et indecenti
à Religiosi. (77) Sunt enunciationes genericæ, que, atq[ue]ndi non debent. De-
lita anim exprimenda sunt individuata per personam locum, et tempus (78)
alitar priuaretur Deus necessaria defensione, cogitur enim probare no-
gatiuam uagam, que improbabilis est (79)

32.

Quarto probare intendit inobedientiam, qua
prefacte obstat (ait ille) P. Alonya contra P. Abbatem Panigatum, qui
uolebat, ut condere, priuinquam iret ad processionem S. Januarij V. (79).
enim.

33.

Sed fabellam hanc destruximus curia
factum suprà S. tandem fidem & et ostendimus p[ro]pter S. Non peccauit P.
Alonya honeste, nec in minimo non deliquisse, licet reciperetur factum.
Somniatum.

34.

Quinto nititur probare P. Alonyam
ineptum Religionis ex hoc, quid em. Ego protector in duabus epistolis ipsum uo-
cat inquietum, ac inobedientem. V. sum enim curia med.

35.

Ab hec dico, quod magni ponderis probatis

ester Lassus

(73) arg. text. in cap. Quamvis de Jureur.

(74) ex P. S. conuenit in fin. fl. Pro Soc.

(75) Summar. n. 5.

(75) iuxta Abb. in Rubr. de Regulari.
n. 3. in fin.

(76) arg. text. in cap. Ecclesia S. M. 10. de
ecl[esi] et in cap. final. de Reb. Ecc. non ad a.
S. And. in cap. Ut officiu. S. Verum in V. Re-
ligiosi. de Hyst. in 6. apud Addit. ad Panormi-
ciniariorum presentebit. In Rubr. de Regul. Est. A.

(77) Summar. ex adu. n. 1. et a.
(78) arg. b. libellous. fl. de Ann. Clav. lib. 5.
S. Serv. q. final. q. 15. V. Praeterea in libello.
Ego ipse. Pract. crim. illustr. Par. 1. Tit. auctoratio.
n. 19.

(79) arg. Cum Ecclesia Sutina. V. Nos ipsi. de
Tauperi. et prop. L. Actor. C. de Preta. Clav. q.
5. n. 4. V. Sicut autem.

enem assertio l*m.* Ursini, si ipse occulariter inspexisset (mores, et uitam P. Alonye, sed illa assertio, supposita ueritate) sibi representatorum ab Abbatibus Panigatu, et Comite ad quos datur prima epistola responsovia dicti l*m.* Sed quod ueritate, et fide proceferint dicti Abbatibus, ostendimus supra, ubi eorum attestations reiecumus. Apparebit, ex inde. Preremad Secunda epistola data est post factum expulsione, unde non potuit esse moruum ad expulsionem, que iam precesserat.

36. Sexto contendit P. Alonyam fuisse irreuerentem, ac malam uoluntatem habuisse contra Abbatem eius superiorum, scriptisse sub nomine incogniti Ioannis euangeliste, ad P. Generalem Epistolam, in qua iniurias, et contumelias fugillat pridium Abbatem; prouinde eue rem libelli famos. euulgati, quod probare intendit, eo quia idem P. Alonya multa, et consimilia scriptis ad P*m.* Procuratorem Generalem contra dictum Patrem Abbatem Panigatum; et quia in informatione ad M*m.* Leonensem r^uculis ignorantie, et subtili^u onerat vitam Religionem. est. V. Cum enim.

37. Ad hec satis mirari non possum, quomodo P. meus ex aduerso scribens hallucinetur circa factum, uolens P. Alonyam irreuerentem, et malam uoluntatem habuisse contra Abbatem eius Superiorum, quia pretenditur scriptisse Epistolam ementis nomine ad Generalem contra P. Panigatum; quandoquidem P. Abbat Panigatu, contra quem cantata citata Epistola, nec est, nec unquam fuit Superior P. Alonye, cum istius Abbas sit, et fuerit P. Lucius Comite Superior Monasterij S. Mariæ Capelle, in quo ille fuit Novicius, nec unquam P. Alonya fuit Subditus P. Panigati; unde inconsequenter est, quod scribendo contra hunc, irreuerens contra Abbatem eius Superiorum dicatur. Cestat prouinde hoc cumen, quod pretenditur fundatum in irreuidentia Subditi erga Pr^ulatum

38. Idem, quomodo probatur eiusmodi Epistolam ueri fuisse mittam ad Patrem Generalem, et non potius exagitaram ab illis, qui tot attestations inexcusabiliter falsas (propterea proubaimus supra) porro urarunt ad nocendum P. Alonye? Profecti iuxta Regulam Item malus & presuni potest eos, qui tot adiuventiones contra ipsum struxerunt, etiam simulationem hanc Epistole ementire finxisse ad accumulandas contra Innocentem quisquiliis calumnias. Nec deest urgentissima conjectura; nam potuisse et P. Alonya scriptisse talam Epistolam, quando scripsisset P. Generalem erga se benevolum esse, ita ut sperare ab eodem potuisse iustum animaduersionem contra P. Panigatum ob uolentiam sibi illatum. Hanc sciebat ille sperare non posse, ut poterat ab illo, qui non erat satis equo in eum animo, immo propensi^umus in Abb. Panigatum; Summa igitur ineptia fuisse, inuiciliter ad intentum, et sibi tantummodo damnum Epistolam scribere; quod presumendum non est de uiro prudenti, ut est P. Alonya.

39. Pariter gravis affectus, talam Epistolam est, quod ex uera ad P. Generalem mittas fuisse, scripta sit a P. Alonya. Etiam cum exaraat diversis characteribus a consuetis P. Alonye facio, ut Adversary ipsi fatari coguntur, non poterit probari ex ullo modo modonum, quibus probari scripturam priuatam scribunt Criminaliste, (80) nisi ipse P. Alonya se ipsum publicaret illius Autorem, quod ramus ille incircumdata negat. Coniectura autem, que adducitur ex uera Epistola scripta ad P. Procuratorem Generalem a P. Alonya, in qua scribit consequenter ad ea, quae extant in Epistola ad P. Generalem facit indicium remorum, et debilitatum illi idem, qui confixerunt (iuxta presumptionem paragrapho Superiori tacram) ex industria imitari sentum expremum in Epistola scripta ad P. Procuratorem, ut ex tali

(80) Secc. de Judic. can. civil. lib. n. cap. 10.
8. 33. n. 29. Seneca de Script. poniunt. Quod.
14. n. 10. quos citat et Sigillatus Paterin. Tute.
Regul. Quir. 19. n. 7. Som. lib. n. cap. no. n. 14.
et 15. Tugend. Def. no. cap. 23. n. 5. Ego ipse Paus.
Cim. illustr. Tit. Corpus. n. 37.

Allegatio XX.

Similitudine aliquem fumum conjecture existarent ad probandum P. Alonyd Scriptorem epistole ad Generalem. Num autem nihil, nec pro contra nec contra probari possit, inquit deducitur consequentia ad fundandam legitimam causam ad expulsionem Panis Alonye; siue etiam nec nisi, nec rationabiliter a Herinor, quod zivilis ignorantie, et stulticie onerauerit totam Religionem in informatione ad M. Iconien. Si quidem, ut patet ex Procello fol. 63. a tergo, ita haber. Hinc obinc infero inanem, et solam esse presuppositionem à quibusdam Canonici Regularibus Salvatoris & concludit fol. 64. init. Provocandum tamen talibus Religiosis, ut propter indiscretis omnino, et nulla prorsus literatura exploratis. Ex tali ergo contextu, in quo expresse loquuntur de quibusdam Canonici in particulari, non potest sine impostura deduci, quod ipse onerauerit totam Religionem in universali. ut sippis, et consensu patet.

40. Demus tandem (quod ramen omnini)

negamus, quod ipsius Epistole Scritor, ut presentetur ex aduerso, fuerit P. Alonya, eum ne locis censure libellum famorum euilgantis, aut genit, quas ex iure Cesareo, et Pontificio indigitat Dominus meus ex aduerso scribens? non profecto. Quia inter sex conditiones ad libellum famorum constitutum requisitas, quas multis pro more suo cumulatis eruditissimus D. meus Maynaldus recenseret in sua Syntaxe criminali (81) tertia est, quod publicetur, et hoc est de Substantia, quod inde sequatur damnatio, et sic publicatio, ut ipse firmat autoritate multorum (82) Non publicauit autem Auctor Epistole familiaris illam, quam scilicet, non auctor, signata, ne parsim legi posset ad Generalem misit. Unde inquit applicari potest caecus libelli famosi. S. Dominus meus ex aduerso scribens avertit per venditum in L. Unica C. de Fam. libel. quam uirat, protinus non dixisset Autorem illius epistole (quam contredit esse libellum famosum) esse Laurentum Alonyam, sed si uellet legaliter procedere. Sedendo ranguam Iudicium non consulendo, ut Aduocatus cogeretur sententiare fabricatores talis libelli esse eos, qui ipsum uulgaverunt. In illa enim legi iubet Imperator inuentoribus huiusmodi libellerum illos corrumpere, et nulli confiteri, quod illos inuenierit, et Tullio. Si uero non statim eisdem chartis uel corruerit uel igni consumuerit, Sed uim uim earum manifestauit, Sciat. De qua: Auctorem huiusmodi delicti capitali Sententiae subiugandum. Quid S. Adversarii non combatterunt, non corruerunt talis libellum famosum, (in irosorum Sententia) Sed publica iuriis fecerunt ipsi, et dicendi, et puniendi sunt, ut Auctores talis Epistole prout supra presumptiuè tantum a Heris.

41.

Septimo. fulgatur Pater Alonya, quod cum facinoris hominibus accesserit ad domum Sacerdotis Joannis Fausti N. Preterea Pater

42.

Importunam hanc abinde Exclusus suscipit. Sed profecto cum d. Sequenti. Piget proinde, et puderet exambina lectoram aponend. Mirari tamen non desino, quomodo Dominus meus ex aduerso scribens non aduerterit in epistola Prestyteri lauet in Summar. suo. n. 14. illos duos, quos dicit adductos cum Notario Archipiscopatu ad domum Lauet fuisse Birnarios, dicit enim, senza dignitatem, che è indecente ad un Pedlerastico prorrare à fianco li Stirri, unde diu non protestat sine argumento falsiratis, et iniurie, Principali meo, quod accesserit ad illam domum cum facinoris hominibus. Cuonescit proinde etiam hec cum alijs imposturis.

43.

Orauimus. Datur P. Alonye Ream.

quod

Allegatio XX

285

quod inierit tot contrarius illatos, quod enumerantur in Summao ex ad-
verso num. 17. V. cit. Preterea Pater.

44. Supra d. Pariter quam³ unde ad alia prosperamus. (alumniam istam) pariter eliminamus

45. predicis multi grauiores silentio obusute in obsequium Tribunalis
huius Sac. Congregationis, et in honorem S. Alonso. ciat. V. Preterea
Pater.

46. Ad hoc respondeo quod multa, et quidem
grauius dici possent in hac causa que tamen silentio reguntur in obsequium
Eminentissimum Patrum, quorum patientia abuti in uerbosa precer necessi-
sitatam narratione scelus est; et etiam in reuerentiam Reuerendissimum
oppugnantium, quibus alias summam obseuantiam profiteor; atque maxi-
me quid ex dictis patere possunt, que dicenda uenirent. Hoc unum dixisse
sufficiat, quod se non deducit in iudicium nulla est halenda ratiō; princi-
pi nihil nocet S. Alonso, que retinentur; Si quidem talia ab ignotis au-
tribus dicuntur oppugnantibus insinuata, si idem ampliorem monitum Ta-
cik (83) Id quid nullo certo auctore firmatur, promptè refutaueris.

47. Ex his concluditur, confirmandum esse
Sententiam M. Leonensis, et pronunciandum electionem S. Alonso ab
Ordine canonorum Regulorum caruille legitima causa, prouindeque fuit
se iniuriam; professionemq. illius emitiam in manus Abatis D. Lucij
Comiti ad mandatum subdelegari. A. apostoli quille validam; et appellations
subiecti interrogitam esse rejiciendam; et ad cautelam, siue ad abundanciam
et ad dissipandam quamcumque nebulam portante ex auctoritate nullitatis, posse
supremā eccl. VR. autoritate sanari quid quid ex defectu auctoris iurisdictionis
in Judice censere posset de nullitate suspectum Ita Salvo & Quare B

(83) Annal. lib. 4.

*Op. Lud. Bus M^o de Ameno
Lector Emeritus.*

Allegatio xx^o
Provincie Wariz Reformationis.
Occasio scribend.

Vix Cesarea Maiestas Leopoldi Primi felicissime imperantis pro summa iusti pietatis diuinique honoris zelo Statut Reformatio[n]em Ordinis S. Francisci Regulam Observantie à suis Maionibus invenit in Austria, Bohemiam, Tyrolum, ac Vnguiam, ad reliquias Patrimoniales Provincias extenderet: cum sibi optimè perspectum esset quantum populos diligenter Religiosa Fratrum Reformatorum conversatio. Ad hoc inventum littera Imperiale dicit ad San. ment. Innocentium xii, ac l*m*.^{mo} Procuratorem, qui Imperialem zelum collaudantes, iusserunt, ut Provincia Boose Coate reformaretur, et l*m*.^{mo} Procurator negotium commisit d*P*. Antonio Lazaris eiusdem Provincie Ministro (qui in Capitulo nunc proximè celebrato, e Lectis fuerat Definitor Generalis) et d*N*.^{mo} P. Carolo Francisco de Caresio Com*missarius* Generali recentar electo, cui significavit et internuncium d*D*. Abbatem I. B*o*. Discum ipsius Auditorum pro Religione Minorum, ut sine stipendiis hoc negotium absoluere, concilis neccarijs patentibus.

Cum infinitis propinquund negotijs Capitalibus pretius esset praeclusus commissarius Generalis; et negotium urgevit dicens d*L*. Lazarus, qui celarem regnum in Provinciam desiderabat, iniunxit d*Commissarius* Generalis eidem d*L*. Lazarus, ut litteras necessarias ad Provincie Reformationem formaret, quas sibi delatas cum multis alijs Patentibus Subsignauit. Secuta Reformatione, Observantes noctitate perculsi classim in conuerunt contra Commissarium Generalem, et litteram coram Sac. Cons.^o Regulare in triducerunt, et plura contra eundem deduxerunt, in cuius favorem, ab eodem iussus, allegavi ut sequitur.

Summarium

1. Proponuntur Articuli contra d*P*. Commissarium Generalem.
- a. Respondetur primo obiecto.
Commissarius Generalis potest dispensare super Statutis.
3. Reformatio pretenditur ex aduerso nulla.
4. Refutatur pretensio.
Commissarius Generalis in sua familia potest ea, quae Generalis in suo ordine.
5. Adhuc pulsana Reformatio.
6. Nil concludere opposita demonstratur.
Transitus à Statu Saxioni ad Strictiorem validus, ac Tardabilis.
7. Statu nominum desumitur à iudicio, quo uentur.
Inter Observantes et Reformatos non est status diversitas.
8. Diversitas inter Reformatos, et Observantes est circa factum.
9. Respondetur secundo obiecto.
Generalis subditus Statutis Ordinis.
10. Quod est contra bonum publicum, esse nequit manifestum est.
11. Prelato quando non credendum.
12. Dispositio Bullam Inuenerit absq[ue] illa, poterant Reformati.
13. Respondetur tertio obiecto.
14. Respondetur quarto obiecto.
Cum unum est caput, unum est corpus.
15. Soluitur aliud argumentum.
Aliquamvis aliquis potest quid maius, nec tamen potest quid de eo minus.
16. Adducta inconuenientia non concludunt.

Allegatio XXI

287

15. Generalis potest concedere Licitiam perpetui duraturam.
16. Soluitur secundum inconveniens.
17. Inconveniens non est, quod tota Observantia reformatum.
18. Peccata et non obtenta Licitia, Religiosus potest transire ad Ordinem strictiorem.
19. Integer Ordo absque Licitia Regule non potest supprimi.
20. Soluitur tertium inconveniens.
21. Obedientia obligat solum ad Licitam et honestam.
22. Respondetur ad quartum inconveniens.
23. Per Reformationem Provincie non dividuntur.
24. Nulla novitas Provincie nascitur ex Reformatione.
25. Deuenum Congregationis Visitationis Apostolice non concludit in casu.
26. Respondetur ad alia obiecta.
27. Generalis debet Ordinem reformare.
28. Superior potest obligare Subordinem ad omnia que quomodo sileat ad observantiam Regule conducent.
29. Conclusio.

Nasit Dominus

1. In causa, que pro Secuta reformatione Provincie Carniolae coram eccl. V.R. pendet, placitum maximum dicitur. Comm. Generali Varesio, nec in Regesto Ordinis adnotatur.

Secundo. Quia tale negotium delibet Discretorio Generali prouoz; ut potè maxime entitatis, iuxta Statuta.

Tertio. Quia tale negotium idem P. L. Varesius in epistola quedam familiariter data ad dictum P. Lazarus scripsit, se non recordari de Subsignatione talium literarum.

2. Sed furiles sane sunt tales oppositiones et facili negotio diluvuntur. Quia non poterant tales litteræ Subsignari à Secretario Generali, cum nullus adhuc talis declaratus esset; et quando adhuc fuerit, non tamen fuerit tribuendum hoc cumini P. Varesio, sed Secretarius qui Sigillum apposuerit, et non Subsignalset, et in Regesto adnotasset, neque hec erant à P. Varesio debita. Pauter cum P. Varesius haberet in mandatis, ut sine strepitate negotium absolvatur, exceptus fuit à proportione negotij facienda in Discretorio Generali, à quo ut potè compotis ex Observantibus pro maiori parte incredibilis suritate, fuisse comotiones contra mentem summi Pontificis, ac Emissarii Procuratoris, pugnarentque quasi pro animis suis, ne pia hec Imperialis Maiestatis voluntas exequitione mandaretur. Ni tanique prudentia in hoc casu dispensare Super Statuto, quod ex aduerso affectur, Super quo committariis Generalis potuit dispensare.

(1) Quod si P. Varesius familiariter pescerit P. Lazarus sibi in mente rite non venire, quando litteras Subsignaverit; ex post tamen ad memoriam facti seruum seuocando, de ea plene recordatus est, ampliusque super hoc declarationem scripto publico mandauit, qua legitimis authenticasque litteras predictas parentes eius restatur.

3. Opponitur poni ex aduerso nullitas Secuti Reformationis eò quia Secuta ab ipso consensu Minister ac Discretorij Generalis, et licet Tadis Apostolice;

Sed nulla est talis oppositio. Si quidem ex Bulla Leonis X. (2) eamdem potentiam in sua familia habet committarius Generalis, sicut ille suu ipsius Subordinis, et omnia potest in sua familia que Minister Generalis in toto Ordine. Et quemvis committarius Generalis in omnibus subiectatur Minister Generali, libet tamen suum officium

(1) Stat. Gen. Ord. Cap. 4. S. 99. n. 19. Sanctor. Commune. cap. 1. n. Stat. 1. n. V. Respondet terio, et V. Primò enim.

(2) Act. Vot. 4. Rel. Junij 1517.

Allegatio XXI.

(3) Stat. General. Ordin. cap. 8. §. 23. n. 5.

exercere potest, et sua autoritate uti; etiam Minister Generali in paribus, in quibus Commissarius Generalis praefuerit, existente (3) dum igitur talis Reformatio esset in familia Commissarij Generalis, ad ipsum, et non ad Ministrum Generalem spectauit ad eam praeferre consensum; quandoquidem etiam hoc presente, ille independenter officium suum exercet. Non officit ergo, quod defuerit consensus Ministeri, ad quem hoc non spectabat, dum ad hunc consensus Commissarij Generalis, cuius erat consentire, et cuius voluntas non erat circa hoc obligata Dicitorio Generali, cum nullum Statutum hoc prescribat. Falsum est, quod defuerit licentia Todi Apostolica, cum maxime adfuerit antecedenter ex iusta iussu voluntas manifestata per tm. P. Grotianum, ut supra dicimus fuit.

5. Contenditur adhuc, quod non subsistat talis reformatio, quia est translatio de Statu ad Statutum, à iurisdictione ad iurisdictionem, à Catalogo ad Catalogum, et à corpore ad corpus.

6. Possent hec omnia concedi, nec tamen sequeretur nullitas talis translationis, ut post translatio de Statu laxib[us] ad Strictiorib[us], quam non solum validam, et licitam, sed etiam laudabilem esse ex Sacris Canonibus astrictior (4)

Tamen negatur primi, alium esse Statum Religiosis Observantium, et Reformatorum. Status enim hominum desumendus est à iure, quibus utuntur (5) Quod si idem sit ius, idem est status. Ergo idem erit Status Religionis in Reformatis, et Observantibus cum eandem Regulam I. Francisci iuxta Declarationes Nicolai Terzi (6) profireantur. Reformati quidem ab eorum electione. (7) Observantes autem declaratione facta in Statutis Generalibus; (8) Militant prout omnes sub uno, et eodem Minister Generali non sub diuersis; ut perperam scissimæ zana. (9) Diuersitas autem Statutorum, quibus reguntur, non infert diuersitatem Status Observantium in Italia, et in Hispania, qui diversa habent Statuta; nec pariter infert alietatem Status denegata coniunctio corporativa ex aduerso adducta, aliter aliud estatus Observantium unius Provincie ab alijs alterius Provincie, cum nequeant sic incorporari, nisi duatis conditionibus prescriptis. (10) Sicut alio seruante sunt conditiones à uolentibus incorporari inter Reformatos ab Observantibus, et vice versa. (11) Nec tandem infert diuersitas Status ex plena subiectione Ministeri Generali, quam habent Observantes, et minus plena, quam habent Reformati. Falsissimum enim est Reformatos non plene subi. Ministeri Generali, nec hoc unquam probabitur, ut pauli infra demonstravimus.

8. Sequitur igitur, quod tota diuersitas inter Reformatos et Observantes redditum ad factum, puta ad Strictam Observantiam Regule, quam servant de facto Reformati ab eo intro, quo servant de facto Observantes, qui is est, quem mundus videat, et qui occasionem, et necessitatem dedit sed apostolica Reformationem instituendi. Cum igitur diuersitas consistat civitate factum, et non civitate ius, quod in omnibus idem est, non est, quod Status diuersi possint dicere Observantes à Reformatis.

9. Negatur pariter, quod Secunda Reformatio sit translativa de iurisdictione ad iurisdictionem. Nam eandem personis iurisdictionem habet Generalis in Reformatos, sicut in Observantibus. Nam respectu Observantium non potest Generalis alterare, aut innuare Statuta Ordinis, nec ordinaciones personas, vel ad tempus facere que communi bono Observantium prejudicet. Si quidem etiam Generalis non tantum, quod ad uim directuam, sed etiam quod ad exercitiam subditur Statutis Ordinis (ad hoc uim causa possit in casu particulari sum illis dispensando)

(4) text. in cap. Sane. de Regulari. cap. Stat. cito.

(5) art. 1. n. 4. 3. f. de Stat. hom. Jo. Calvin. Lexic. V. Statutus

(6) Nicol. 3. in cap. exiit. de Verb. Signif. et Comm. V. Clemens. Exiit eo rit.

(7) Stat. Ordin. cap. 1. n. 1.

(8) Stat. General. Ordin. cap. 4. §. 1. n. 1.

(9) Cusan. Tom. 4. V. Reformati Regulari. n. 7.

(10) Stat. Ordin. cap. 2. §. 8. n. 31.

(11) Stat. Gen. Ordin. cit. cap. 2. §. 8. n. 30.

(12) Roderic. Tom. p. q. 64. art. 3. Hieron. Nostris. Ordin. go. n. 33. apud Sanctor. comment. cap. 32. Stat. 32. q. 4. init. fol. m. 681.

Allegatio XXI

289

illis dispensare; prout supra dicendum est. Nec Prelato precepient aliquid contra bonum publicum, obedientium est, cum hoc esse non possit maxima uarii (13) sicut etiam. Si preceptiat res solum concernentes utilitatem temporalem sui, et suorum, non autem spiritualis (14)

90. Si ergo Urbanus Octauus in sua Bulla
 (15) statuit, quod Reformati gubernari debeant cum solis Statutis Reformationis, que nec à Capitulo, nec à Ministerio Generali possint alterari seu immutari; sed eorum moderationis fieri debet à Reformatis tantum in Capitulo, vel Congregatione Generali; nec Minister Generalis Constitutiones, vel Ordinationes, perperuas, vel ad tempus, que Reformatos obligent, vel contra illos concide possint; ipsique Reformati ad peculiaria illius mandata, que Diffinitorum Provincie iudicio dictorum Reformatorum Reformationi et Observantie non fuerint congruentia minime iureantur. Statuit profecto id, quod alias le*ies* iure debitum erat; nec enim Generalis poterat de iure communi condere Constitutiones, vel euulgare ordinationes festivas toti corpori Reformationis, si ut nec tales fecerit potest contra corpus Observantie; nec si sufficiunt laicis nrebelantur Reformati ad eius obedientiam, siue nec teneantur Observantes. In ceteris non tangentibus commune bonum Reformationis promptissimi ad obedientiam Generalis sunt Reformati, cum ad hanc teneantur ex iure, et proinde per illam Bullam non est immunita respectu eorum Generalis Ministeri iurisdictione. Quod si ordinatio aliqua à Generali facta à Diffinitorij Provinciarum iudicetur preiudicialis communi boni Reformationis non teneantur ex prescripto Bulle non pareat, siue de iure communi obediere non teneantur. Vnde' concludendum est Bullam illam non esse immunitam iurisdictionis in Reformatos, sed tantum declaratiuam iuris communis; et sic per eam, nec in minimo diminutam potestatem in Reformatos, ut proinde Provincia Carniolae, que transiit ad Reformationem, non transita sit à iurisdictione ad iurisdictionem, ut preceperit ex aduerso.

91. Nec urget, quod memorata Provincia transierit de Catalogo ad Catalogum, eo quia in Statutis Ordinis diversus sit Catalogus Reformatorum ab Observantibus. Puerilis sane illatis, quod enim tum, quod diversus sit Catalogus Reformatorum à Catalogo Observantium ad astruendam mutationem status, et diminutionem Subiectoris exigat Generalem. Etiam Provincia Ultramontana diversum à Fismontanis habet Catalogum, ut patet (16), nec id potest inferri, quod sint status diversi, aut non equi Subiecti Ministeri Generali Observantes (ita, et Ultramontani).

92. Nec tandem concludit, quod facta sit translatio de corpore ad corpus, non enim uerum est, quod Reformati et Observantia sint diversa corpora, prout pars aduersa non sibi constans supera. Translatio à statu confusa est, aut enim ibi, quod sint duo brachia, hoc est duo membra, non duo corpora, obseruant enim equaliter uno capitulo corporum autem particularium diversitas desumitur à diversitate capitum; dum autem unum est caput unum est corpus, ut ait Comptonius. (17) Et nil probat ad intentionem, quod transitus ab Observantia ad Reformationem, fiat cum Solemnitate in Capitulo, aut Congregatione. Quia etiam incorruptionis de una in aliam Provinciam fit cum tali immo maiori Solemnitate, et pluribus circumstantijs, ut patet, (18) nec tamen ex tali Solemnitate transitus inferni potest diversitas Religionis, ad quam fit transitus, cum una, et eadem sit in diversis Provinciis.

93. Porro argumentum à minori ad maius pertinet, quod si ad translatum fratris particularis de Observantia ad Reformationem, requiriatur scientia Provincialis Observantium, qui debet examinare causas, multò magis dicendum est de transitu integræ Provincie) non concludit;

(13) O. Thom. Quidlib. 10. art. 10; et nra. q. 104. art. 5. Lex lib. 2. de Just. cap. 4°. sub. g. n. 26. apud Lexan. Tom. p. cap. 4° n. n.

(14) Hieronym. Gratian. Distipl. Regular. Part. a. cap. 1. g. 4. Lexan. l. ut. n. 3.

(15) Urb. 8. Triunphi 13. Maij 1639. S. 10. et seqq.

(16) Stat. Gener. Ord. cap. 6. g. 33.

(17) L. Neum. f. d. Usus. arg. f. b. f. 2. quod eius. uniu.

(18) Stat. Gener. Ord. cap. n. 6. 8. n. 39.

Allegatio XXI

Tum quia causa transitus à Commissione Generali indicata sunt legimus, postea Imperiale utrum ex una et commune desiderium roris Provin-
cie uiuenti in Strictiori Regule obseruantia ex altera parte. Tum quia ex-
minanda est causa transitus in uno Religioso particulari, quia in eo leui-
tas aut studium evadende pene, aut aliud motuum non commendabile po-
test cadere non sic in Provincia integra. Tum quia in iure argumentum à
minor ad maius non stringit cum aliquando concedat sic aliui potest
faciendo quod maius est, et dñe negatum quod minus est. Sanè maius est abs-
uere seu ligare per excommunicationem, et dispensare super irregularitate
ex delicto, quam dispensare Clericum Super Sexennio ad Sacerdotium, aut
laico ad Clericatum, et tamen illa potest Generalis, et Provincialis, hec
autem nullo modo potest. (19)

(19) Stat. Reform. cap. a. n. n. o. Stat. Gener.
ord. cap. x. §. n. n. 3.

14. Quatuor poteris inconvenientia, que ex
adverso adducuntur, ad probantam nullitatem talis mansuetus, nec in mini-
mo constitutum.

15. Nam posse tanquam certe, quod Gene-
ralis non possit condere ex se statutum perpetuo duraturum, non tamen se-
quitur, quod non possit concedere Licentiam aut dispensationem perpetua
duraturam; Si enim dispensat cum Religioso irregulari, ut possit Ordini
nes suscipere. (20) certe talis dispensatio perpetua est. Quantumvis ergo
mutari Status Provincie Obseruantis ad Reformationem perpetua sic
non tamen conuinetur, quod Generalis ad illam non possit licentiam.

16. Pariter nullum est secundum incon-
ueniens, quod nemp̄ destri posset rora familia Obseruantum, et fieri
Reformati, si licet cuius Provincie cum sola licentia Generalis
faciat talis transiit.

17. Si quidem concedimus, quod inferitur,
ad negamus esse inconveniens, immo est conuenientissimum; et usinam
ita fieret. Et enim diversitas Obseruantum à Reformati, ut diccam,
non consistit in diversa obligacione obseruandi regulam, sed consistit
in modo diverso, quo isti, et illi servant regulam de facto. Quodnam igitur
inconveniens, quod totum corpus Religionis abiecta laxitate uiuentis
ad Strictam obseruantiam regulam reduceretur, siuti primò fuit insin-
ata. Profactò nihil dependet iurisdictione Generalis; nihil corporis
Ordinis, qui sic iuxta pristina tempora bono exemplo toti Orbi prophy-
liet. Quod si iuxta textum (21) potest quis transire de Ordine Laxiori
ad Strictorem solum petita, licet non obtenta Superioris licentia, quan-
to magis licebit innā eundem Ordinem transire à Status Obseruantie re-
laxant ad Reformatam, accedente etiam licentia Generalis? Nec idē per
talim reformationem supprimeretur universus Ordo Obseruantum, quod
ene illatum absque beneplacito Apostolico astruit Pater aduersus. (22)
imm̄ Ordinis Regularis Obseruantie ad suum pristinum statum reduceretur
et magis firmaretur, et nomen Reformatum se extirperetur. In tantum enim
hoc uiget in quantum Obseruantes Reformati. Stricti uiuentes differunt
ab Obseruantibus laxè uiuentibus; quod si abiecta vita Laxiori Obseruantie
omnes Reformatentur, fierent Stricti Obseruantes omnes, et sic non esset be-
ne distinctione inter Obseruantes Laxos, et Strictos. Sed omnes essent ue-
cē Obseruantes Regularis, & et nomine.

18. Tertium inconveniens istud non con-
stituit, negatur enim sequela. Posito enim tanquam certe, quod integrum Mo-
nasterium claustrum sustendo intra eundem Ordinem, et Regulam, quae
sunt profecta, possunt Strictiori modo uiuere eam seruando, nec hoc à Supe-
riori prohiberi potest, et si prohiberetur non tenerentur & fecire. (Obiden-
tia enim ad licita, et honesta solum obligat, (23) et illicitum esset mandare

(21) in cap. licet de Regulari.

(22) Saguan. in cap. Decretales. n. 37. 22
Stat. Monach.

(23) D. Thom. Petr. Lezana. Tom. p. cap.
4. n. 2.

Alegatio XXI

299

impeditum) perfeccis iuri, non tamen sequitur, quod sibi licet per hoc se subtrahere à iurisdictione episcopi, et se committere Prelato Regulari; hoc enim non facit ad observantiam Strictioram, cum hec potius indifferenter seruari sub Prelato Seculari, sicut Regulari.

Quatum inconveniens negatur.

19. Per hoc enim, quod Reformata est Provincia, non sunt ad aliud Ordinem distracti Conventus. Idem enim modo est, ut notis dictum est; et per Reformationem, illi sunt redacti ad statum pristinum, sub quo fundati fuere; tunc enim Fratres Stricti observabant Regulari, et si se reformando ad antiquam Strictam uitam se reduxerunt, magis correspondenter modo se habent ad mentem fundationis à qua desieruerant, in relaxacionem declinando. Nec fuit aliquis mendicata epistola D. Boni Cozze, cum quia contra mentem Imperialium moueri non posset; cum quia per Reformationem non sunt sublati, immo magis firmati Fratres de Regulari, hoc est pura, et Stricta Observantia S. Francisci.

Quod autem uetauerit Nicolaus Quanz

divisionem distinctionem, et nouam electionem Provinciarum, et idem in Statutis Barchinonensisibus statuatur; concedimus. Sed se reformando Provincia Carniolae, nec diuisa, nec distincta, nec de novo creata fuit; primum nihil ad intentum.

20. Similiter ad id, quod obiicitur. (24) ex Statuto cap. 7. §. 6. n. 55.

Sancto, respondemus, quod nulla damnabilis nouitas, nulla diuisio, nulla subtractio ab obedientia Superiorum facta est in Provincia Carniolae, sed tota, integra, et unanimitate amplexata est Reformationem, hoc est consensum ceperit, et uoluit Sincere, et Stricte reddidit Deo uota sua, quod nec à Statutis uetatur, nec à Sancto damnatur.

Et tandem nihil urget Decretum Visitationis.

Apostolice de anno 1603, quo caretur, quod S. Reformati indigent Conuentibus, eos petant à Congregatione Visitacionis Apostolica in Capitulo; quod Decretum tanquam insuperabile brocardium opponitur ex aduerso. Nam ibi Sermo est de Fratribus, qui iam uitam ducebant Reformatam, et cum potuerent quam possent uiuere in Conuentibus Reformatis, nouae Cora cogebantur ab Observantibus obtinere; quod ut fieret cum maiori auctoritate, et minori turbatione uoluit Sacra Congregatio hoc sibi ius permanere. Sed non ita est in nostro casu. Etenim Fratres de Carniolia non erant Reformati antequam predicta Provincia Reformatetur; nec alienos Conuentus invaserint; nec aliquos ab illis expulserint. Sed manentes in suis met Conuentibus, in quibus erant Reformatam uitam amplexi sunt, uno, vel altero excepto, quibus Libertina uita arredit. Nil ergo ad propositum facit decernendis illis. Quod S. Ius Suffragia pro Generali Capitulo diminuta sunt Observantibus, et addita Reformatis nullum damnum Sequitur in Ordine, cum ad eundem pertineant Reformati sicut Observantes, et Officiales Generales per hos, sicut per illos quod possint eligi. Ne per hoc decoratur Religio, ut ex Tagnano preterdatur ex aduerso; immo magis illustratur, dum imminutus Laxe uiuentium numerus Stricti seruantium proficiam Reglam quotidie augetur.

Ad obiecta autem quod d. Commissione

Generalis non potuit literas Reformatinas dare, quod relatus fuerit pm.^{rum} Protector; et quod subreptum fuerit Breve confirmatum illarum, uno uerbis respondemus, quod optimè potuit illas concedere maxime accedente summa Concilii voluntate, prout dicendum fuit, nec potuit circa hoc deceptum, cum antecedenter ad concessionem literarum, tum de petitione Imperiali, tum de mente S. S. esset edocens; evanescit prouinde omnis suspicio Substitutionis.

292

Allegatio XXI

(24.)

Ad illud, quod obtinetur, quod quando agitur de Reformatione mutativa statutus, et translatius, debet ab omnibus, et singulis approbari; ultra concordamus. Sed Reformatio hec nec mutativa nec translativa statutus, sed est reductiva ad determinatum, et primum statutum, et professionem fratrum Minorum Regulare Observantie, nihil enim reperiatur hoc tempore inter Reformatos, nec alia est ipsorum profectio ab ea, quam in principio Ordinis, et initio Regulare Observantie professi. Tunc fratres Minores, a quo nominationes Observantes desinuerunt. Quod autem talis Reformatio possit in-

(25) ex Monum. Ord. 9. impresso fol. 10. dicti à Superiori (maxime si eius potestas exercitata sit à Capo) nec sit etiam impress. fol. 110. cap. 10. deo. Ordine. necessarius consensus singulorum cum possint ad huc cogi, patet (supradictum quidem Generalis in Ordine nostro) ex Decreto generali Constantiensi (25) In quo Concilium Statuit, Quod Generalis Fratrum Minorum sorsit, ut debeat Conventus suos Sibi Subditos ad statutum Stricte Observantie consonum iuxta declarationes, et statuta Tidis Observantiae, et Ordinis redire. Quid clarius? Nec facienda est uis in hoc, quod Concilium loquatur de Ministerio Generali, et non de Commissario. Et enim Consilium dicit absolute, quod Generalis; et hoc nomen importat non Vicarium, nem Commissarium, sicut et Ministrum Generalem, ut canant expressi Statuta (26) per huc uita. Si dichiara che quando ne Statuit si nomina il P. Generale, si ininde tanto del P. Ministro, quanto de P. Vicario e Commissario Generali, tandem ergo cum habet potestatem Commissarius Generalis in sua familia, quam habet Generalis in roto Ordine, liquet, quod ex citata Constitutione Concilii potuit P. Commissarius Generalis predictam Reformationem indicere, et à singulis ut Singulis probata non fuerit. Et universaliter posse Superiorum obligare Subditum ad Reformationem, servando ea non solum que ex propria continentur in Regula. Sed etiam illa que quocunque modo ad Regulam reducuntur, est Doctrina communis Theologorum. Post S. Thomam (27), ut hoc fuit fundamentum, quo fulvis Bonitatis Petrus, et ex post Concilium Tridentinum clausuram Monialibus indexerunt, post Placitam (28) docent (29)

25.

Concluditur igitur, quod cum inservita Reformatio de mente summi Pontificis, et em. P. Protectoris a P. Commissario Generali habente legitimam potestatem, inuenta sit in Provinciae Carniolie; et in eam consenserint omnes Religiosi, (paucis exceptis) qui respondunt correctionem uity relaxatae, non debeat ab eccl. Vr. ipsa iam stabilita immutari, ut in huius ultimo Sac. Congr. decreto statutum est; sed unus, vel alter tumultuantur, et pristinam libertinam uitam mordiunt et volentes, tanquam Sal infatuatum, debent foras mitti, et tanquam peccato mortale ab aliis separari ne contagione peritura eis nos reddano, ut canxit Sac. Congregatio Concilii Decret. de Auctor, et electis. Ne tamen

F. R. D. O. M. ab Ameno
Lector C. meius

Allegatio XXII.

Romana Legati

D. Laura de Maximis in suo testamento legavit certam quantitatem uini, et alia pro usu Sacristie S. Petri in Monte Auro, quod annis dan-
do durante vita sua Heredit, mortua Testatrix, Heres renuit Legato
satisfacere, portendens Fratres Minores inibi habitantes eiusdem loci
incapaces. Ius uero igitur dicti Conuentus allegari ut sequitur.

SUMMARIUM

1. Legatum debetur Sacristie S. Petri in Monte Auro.
2. Perpetuum non est Legatum de quo controvenerit?
Perpetuum est, quod est sine fine.
Quod datur ad uitam hominis non est perpetuum.
Quod conceditur personis nequit esse perpetuum.
Legatum factum Monasterio, durante vita aliquis personae non
est perpetuum.
Vita hominis brevis.
3. Ecclesia Fratrum Minorum est capax Legati perpetui; etiam heredi-
tatis
Sacristia est pars Ecclesie.
4. Ecclesia Fratrum Minorum sunt capaces Legati perpetui de iure, et
proportionate Pape.
5. Legatum factum in casu est pro usu Sacristie et Ecclesie;
6. Syndicus Apostolicus potest judicialiter Legatum factum Ecclesie, Fra-
trum prosequi.
Episcopus debet curare ut talo Legatum adimplatur.
Quando Ecclesia non esset Legati capax ad huc illius in conscientia
per modum eleemosinae Ecclesie tribuend illud debet.
7. Syndicus Apostolicus potest agere judicialiter pro habendo Stipendio
Nikarum celebratarum a Fratribus.
8. Nulla comparsio cum heredibus potest in casu fieri cum Fabria
S. Petri.
9. Si Fratres Reformati, aut eram Ecclesia esset talis Legati incapax, sub-
stituti sunt Fratres Conventuales.

Ait Dominus

1. Legatum de quo controvenerit, debet
Sacristie S. Petri in Monte Auro ab herede q. Laura de Maximis
dubitare non potest, quod multiplex iure conuictrum.
2. Posito enim tanguam certe principio,
quod Fratres Minores Strictioris Observantie incapaces sunt Legato-
rum perpetuorum non tamen incapaces sunt Legati de quo in casu:
quia ut habetur ex parcella Testamenti, que datur in Summario.
Legatum hoc est, durante tantum vita heredis, quo decadente, transit
Legatum ad Patres Franciscanos Conventuales, unde non potest dic-
nec est Legatum perpetuum. Si quidem perpetuum intelligitur id, quod
est sine fine, ut ex quadam Legi argumentatione Cardinalis Iureus (1)
Non potest autem dici perpetuum, quod conceditur ad uitam hominis ar-
gumento eius, quod habetur in iure; (2) nam uita hominis finem habet;
propterid si illud, quod conceditur personis perpetuum esse non potest,
ut habet texus (3) perpetuum pariter diu non poterit, quod conceditur,

(1) Iure. lit L. Consil. Vg. n. 9. qui citat L.
Pozzoni. s. de Excep. vol.

(2) L. Iudicamus b final. C. de Sacr. Eccles.

(3) text. in L. Diodorus C. de Excep. m. n.
lib. 90.

Capitulatio XXII

durante vita persone. Unde licet legatum factum alicui persone, cuius vita durans potest dici perpetuum, respectu persone, non tamen dici possunt perpetuum respectu Monasterij, cui aliquod legatum acquiratur durante vita aliius persone, ut luculentem probat Federicus de Senis (4) quemamuis enim perpetuum etiam dici posset legatum, quod est ad longum tempus, prout opinatus est Bartolus (5) rale dici nequit, quod est ad vitam hominis, que nullo modo potest dici longa, cum habeatur ex scriptura Sacra (6) Homo natus de Muliere brevi viuens tempore & Breves dies hominis sunt. Et talis perpetuitas uenire non potest in dispositio-ne prohibitoria, prout alibi (7) probat Federicus de Senis.

3. Dato autem, non tamen concedo, quod legatum hoc esset perpetuum, non tamen illius incapax est legataria, nempe Sacristia Ecclesie S. Petri in Monte aureo. Namque aliud est, quod fratres sint incapaces legati, aliud est, quod Ecclesia quam inviolant, et in qua diuina celebrant non possit recipere legatum. Si quidem Ecclesia (cuius sacra conservant et provarum argumento eius, quod in iure (8) diuinum) fratrum Minorum est capax, non tantum legati ad etiam hereditatis, quod luculentem probat Bartolus, materialm ex profecto examinans ubi dicit (9) Quod dicitur de Fratribus (quod nempe) Sint incapaces hereditatis ac legati perpetui non potest referri ad Ecclesiam, ut extra de Priu. cap. L exemptionem lib. 6. licet ergo Statutum sit quod fratres non sint incapaces, tamen hoc de eorum Ecclesia non potest intelligi. Ergo remanet in iure communii. Secundum quod Ecclesia potest institui ut C. de Sac. Eccles. l. 1. et 2. Tenerantur. Secundum Bartolus.

4. Et fundamentum resolutionis est, quia Ecclesia Fratrum Minorum sunt iuriis, proprietatis, dominioque in d. extrau. Ad fiduciam. B. na. est. Papae ut textualiter habetur in iure (10); undi Ecclesia Romana acquiritur quid quid dicit Ecclesiis relinquitur; nec fratres eorum sunt proprietas, sed Simplices usuarij; ut istulum dicitur. Sicut igitur capax erit hereditatis, legatusque perpetui Ecclesia Romana, ita et Ecclesia Fratrum Minorum, que de illius dominio sunt.

5. Et principalius tradetur, ex hoc, quod legatum non est factum contemplatione Fratrum, ita ut, quod relictum est, in proprios ius, profanos, necessariosque tamen conueni possit. Sed est factum contemplatione cultus diuini, et Sacrorum, que ibi exercentur. Si quidem unum relictum consumitur in celebratione Missarum, et hoc in propria specie, nam pro solis Missis, que celebrantur a Sacerdotibus incolis, et Aduenis consumuntur unum Barile cum dimidio singulis mensibus; ita ut in anno fiant Barilia decem et octo, quinque autem Bocula consumuntur in Sacris communionibus Fratrum Clericorum, et laicos, que ad minus decies in plenaria sunt; ita ut quadrant in anno duos Barilia, que computata cum primis, sunt Barilia viginti, quantum est legatum praeside. Structus autem census pecuniarum sunt pro paramentis, casibus, cera olio, totali, luminaribus, et aliis, que cadunt in immediate cultum Dei. Quod autem pro hoc legatur Ecclesiis Fratrum Minorum subiectum, et talis legati ita est esse capaces post Bartolum, tenent Nauorum, Sylvester, et Rodericus (11).

6. Hinc est, quod licet Fratibus nullum ius competat ad talo legatum, ut prouinde nequeant illud in iudicio petere, competit tamen Syndicos Apostolicos illud prosequi, cum ipsius sit Ecclesia nomine cuius sunt reliqua Ecclesiis Minorum ut dictum est illa procurare, petere et defendere, prout docet Bartolus. (12) Et in defensione ipsius Episcopus debet procurare, ut legacione adimpleatur, argumento eius quod in iure (13) habebit. Tandemque iuris defendantibus, debet Iudex sine

Ceciliarium

- (4) Feder. de Sen. Cons. s. n. 4. et 5. V. et
licet perpetuum
(5) Bart. in l. Si unus fuerit municip. in fin.
S. de Usu leg.
(6) Job. cap. 14. V. 9. et s.
(7) Feder. de Sen. Cons. s. n. quidam Reglat.
in fin. V. Item non obstat.

- (8) cap. unic. Extra. n. 2. Sacrist.
(9) Bart. Trut. Minoris. Lib. 1. Diss. 4.
cap. 9. circ. med.

- (10) cap. lxii. 3. Proter. loca de Verb. qn.
in d. extrau. Ad fiduciam. B. na. est.

- (11) Bart. Minoris. lib. 1. Diss. 4. cap. 1. et in l.
Cuiuslibet f. de leg. in l. Servio. f. de A. et
me legat. Nauorum. lib. 3. Bartol. 13. Sylvester. sum.
V. legans n. n. 4. Feder. 2. q. Regular. Tom.
a. q. 3. 26. Art. 5.

- (12) Bart. loc. ut. cap. 9. circ. med.

- (13) L. Nulli licet. S. Sin autem l. S.
quis ad delinac. S. et si quidem C. de
Cpi. et Cfr. Auth. de Eccles. tit. cap.
11. coll. q.

clericis, sive laicos ex officio suo nobili curare, ut mens Testatoris adimplatur, ut ex quadam lego glossata probat concludenter Rodericus (14) Unde non est, quod in casu nostro possit sibi blandi D. Heres, se non tenet ad solutionem dicti Legati ex eo, quod aut Fratres non sint capaces, aut in iudicio petere non possint; quia Legatum suum est Ecclesia capax, et eius nomine agit Syndicus Apostolicus. Et quando iure Legati non posset recipere Ecclesia, nullusque judicialiter ageret, aut per impossibile ageret non posset, ad huc Heres in conscientia teneretur illud praeceperat, per modum eleemosine manualis, ut hoc cit. probat Rodericus.

(14) L. Servos iuris glos. in 10. officio
J. de Stm. et ab. Legat. Roderic. Tom.
2. q. 3. art. 4. N. ex qua.

¶ Magis autem rotatur nostra conclusio ex hoc, quod Legatum, de quo in casu non est gratitudo. Sed onerosum cum obligati remaneant. Fratres ad celebrationem duarum Missarum in singula Hebdomada. Ipsi autem hoc prestinent, cum ex Libris Monasterij habeatur, quod singulis hebdomadiis a morte Testatrix celebrari fuerint missa predicta pro anima ipsius. Pro stipendio autem dictarum Missarum, pro quibus notuit Testatrix, quid dictum Legatum, ab Errede trahueretur, potest iuxta concessionem Gregorij XLI, de qua restatur Rodericus (15) in iudicio procedere et agere Syndicus Apostoli-
cus; nee est unde actionem possit etudere D. Heres.

(15) Roderic. loc. cit. T. 2. Quo 1. art.
art. 2. V. Ad primum.

¶ Tandemque inanis undequaque est recursus habitus ad Sac. Cong. Ven. Fabrice, S. Petri, vel ut cum ea componat, vel ut in odium Sanistik S. Petri in Monte aures Legatum decursum ipsi remaneat applicatum. Etenim nee redutio, nee diminutio Legati, nee compositio super eodem a Ministerio Fabrice cum Predibus fieri potest, sed capitale pars principalis, vel proprietas absque ulla dimi-
nutione semper debet conservari, prout habetur ex Decreto ciuidem Sac. Congr. 34. Febr. 1633. annuente Vibano Octavo, quod per extensum refutatur Lantusca. (16)

(16) Lantusca. Theat. Regu V. Bonad rem
porulua n. 5. fol. m. 73. v. Quod huic
est.

¶ Nec pariter illi suffragatur dispositio ciuidem Decreti, qua cauetur (17) quod si nolint heredes solvere Legata Gramibus Minoribus, lapsis duobus Annis a morte Testatoris. Fabrice possit exigere pro rata fructus iam maturatos. Quia S. D. Heres precepit Legatum non solvere, quia Sanistica predicta sit illius incasax; iam per Testaticem facta est substitutio in persona Conventus Sancti apostoli qui ipso iure succedere debet, ut ex parcello Testamento; ibi. In caso duorum qualsivoglia capo f. Unde nec fructus maturati reddui possunt Fabrice S. Petri ad quam inanis quod ad utilitatem Hereditatis facies est Recursus. Quia propter S. Me. tamen &

(17) Lantusca. loc. cit. fol. 74. v. Et quod
notintibus.

*G. Ludouicus M. de Ameno
Lector Emeritus.*

Numentanen. Confraternitatis
Occasio scribendi

Archipresbyter Numenti Diocesis Sabinensis egri ferens, quod ferum D. Antonij de Padua solemniter celebraretur cum magno populi concurso in Ecclesia Conventus Fratrum Minorum die loci, recursum habuit ad Savam Congregationem Episcoporum et Regularium et sub colore habendo ab ea solutionem nonnullorum duorum, dedit contra Fratres quedam capita accusationis. Primum est, quod ab immemorabili in Ecclesia Parochiali erat imago D. Antonij Paduanus in Capella B. V. gratiarum, et in eius festivitate populus Numentanus consueverat exercere suas devotiones.

2.^m Quod Fratres Reformati quinque ab hinc annis sublata tabula antiqua à Capella omnium Sanctorum in proprio Ecclesia in ea posuerunt Statuam S. Antonij Paduanus.

3.^m Quod Fratres predii traxerunt multos homines dicti loci ad celebrandam Solemnitatem eiusdem Janus in sua Ecclesia.

4.^m Quod ab aliis auctoritatibus illa exerceant in memoria Avari Societatem creando eius officiales.

5.^m Quod predici conficerent brauium pro sua, ad qualiter Populus, relicta Parochiali Ecclesia, concuvit, et Fratres ante ruerunt, et distribuerunt Lectatores.

6.^m Quod de mandato Fratrum et ab aliis licenter Socii Officiales dicti Societatis qualibet Dominica quarta Mensis prestante intra castrum predictum, tempore minore in areis colligunt frumentum, et ex illa elemosina celebrant predictam festinationem, et in conuentu parant Coniuicium.

7.^m Quod omnia hec tendunt ad praeciduum, in iniuriam Ecclesie Parochialis ex eo, quod Parochus ob causam Populi non potest illo die exercere suas functiones; et Societas creata in Parochiali etiam damnum sentiunt.

His ita praecidis, quesivit à Sac. Congregatione.

P.^o An teneantur Fratres remouere dictam Statuam et antiquam Tabulam omnium Sanctorum in proprio redigendam, aut sicutem à tali Solemnitate cessare.

2.º An licet illis trahere, et conuocare Populum in modum Confraternitatis.

3.º An memorati Officiales laici possint impedire à dicta questuacione.

4.º An predicit laicus si uellet illud ferum celebrare, teneantur hoc praeceps in sua Parochiali; ubi est Imago S. Antonij.

CUMMARIUM

1. Primum caput accusationis demonstratur falsum.

2. Falsum demonstratur Secundum caput.

Dedicatio Ecclesie quando mutari posse.

Prelati Provinciales in suis Ecclesiis habent auctoritatem Episcopalem.

Prelati Regularis Locales comparantur Episcopis.

3. Paucis falsum ostenditur tertium caput accusationis.

4. Laborio falsitate quartum caput probatur probatur.

Confraternitas Confiderorum fundatur a Ministerio Generali.

Allegatio XIIII

297

- Societas laicorum causa pietatis eigi potest sine Licentia Episcopi,
dummodo Societas sit sine Sacris.
5. Quintum caput accusationis ostenditur calumniosum.
  6. Sextum caput non verum demonstratur.
  7. Septimum caput ostenditur esse preteritus coloratus.
  8. Respondetur dubijs.
  9. Ad nonum dubium negatiue
Sententia iniusta peritur.
Spondens quandoque constituitur.
Concessum est, quod non est prohibitum.
  10. Quis Scopus uir Regularis.
Ad secundum dubium affirmatiue.
  11. Ad tertium Negatiue.
Discretio quo ad questuationem eleemosine.
Colligere Leimesinas ponit oblatas impedit nequit Episcopus.
Questuarij qui dicantur.
Questuaria corpora queruntur.
  12. Deuenire Sacre Congregationis roboraans resolutionem.
  13. Dominum Ecclesiarum I.F. Minorum pertinet ad Papam.
Tridentinum non impedit Religiosos Mendicantes questuare.
Non possunt impedi ab Episcopis.
Quid possint circa hoc Ordinarij.
  14. Societas erecta in Ecclesia Mendicantium potest questuare.
Quid ponit circa hanc Episcopus.
  15. Ad quartum dubium negatiue
Confraternitates Laicales congregari possunt ubi eis magis placet.

Adit Dominus.

1. Que in libello suo assert D. Parothez
Numena circa faciem ueiritate sunt destinata, et proxime pretensiones D.
Archipresbyteri nullo iure sunt suffulta. Primum enim, quod adducitur,
falsum est, numquam enim anno 1686. celebratum fuit festum
S. Antonij de Padua in loco Numenti, et cepit illo anno solo celebrari,
ex quo cum fuit facta Statua S. Antonij, que fuit ab eodem Archipresto
benedicta cum luminaribus rubis et maxima pompa processionali:
con deportata (interveniente tunc (sic) Seculari) a Parochiali ad cele:
biam Patronum, missamque cantauit idem D. Archipresbyter, qui cum
ceteris ecclesiasticis prandium sumpsit in conuentu (1), et ab illa tem:
pore quotannis celebratum est festum, et numquam antea, nec in Parochiali:
(2) Solemnitas, aut Festum S. Antonij Numenti servabatur, ut assertere vide:
tur D. Archipresbyter ex adverso.

(1) Summar. n. 9.

(2) Summar. n. 2.

2. Secundum autem falsitate laborat, quod
dicuntur Altare, in quo modo posita est Statua S. Antonij olim fratre de
carum omnibus Sanctis, licet ita ueeretur; si quidem uerum est in
primita tabula illius Altaris de pictis extant plures Santos Ordinis
Minorum (3), sive Seraphicum Patrem, S. Antonium de Padua, S. Boni:
uenitram, et alios, non tamen omnibus Sanctis, nisi ex commun: dicto, numero
potius fuit. Eto autem (non tamen concessa), quod ita fuerit, non tamen
contra aliquam Legem peccatum fuisset, si Altarum illud un: Sancto dicans,
in alterius Sancti honorem mutationem efficeret. Altarum enim est de tota Ecclesia,

(3) Summar. n. 2.

(4) arg. cap. Signis Extra de Consu-

lenti.

que dedicatur et consecratur in honorem alienius Sancti, que dedicatio mutari non potest, nisi per nouam consecrationem, que tunc solum potest fieri cum prolapsis recto et parietibus, nova constructur Ecclesia. (4) alud est Religio Altaria simplici sive Capella, in qua nullum fundatum est beneficium, prout sunt Altaria Ecclesiarum Fratrum Minorum. Tamen enim uidemus in Ecclesijs etiam Secularibus, Remoris antiquis, novas Tabellas Altarib[us] episcopi, et novo titulo nominari Capellam accidente Episcopi consensu, et non mutantur tituli beneficij, si ibi ad sit. Ita pariter fit in alijs Ecclesijs Regularibus, in quibus renovata Capella antiqua nouis pietatis, aut Status positis dedicatur aliuii Sancto nouiter canonizato ad eius veneracionem promouendam. Ita pariter factum fuit in nostro casu, nam ad satisfaciendum pietatis deuotorum, et augendum cultum D. Antonio facta expensis conueniens fuit eius Status, et ipsi dicata Capella, et hoc de consensu Superiorum Provincialium (5), qui tantam autoritatem iurisdictionalem habent in propriis Ecclesijs quantum Episcopi, imo Archiepiscopi in suis. (6) Inde exinde Religiosi Localis ex proprio iure hoc habet, quandoquidem pro rebus sui Conuentus, et subversis cap. 5.

(7) Bonat. Prax. Ord. Regul. Tom. n. Tract. 10. ditionum comparatur Episcopis. (7) Quemadmodum igitur hoc fuisse in Ecclesijs Gregor. Tholos. v. Partit. inv. Canon lib. p. sia Secularis cum ordinarii Episcopi, hoc fuit in Ecclesia Regulari, interuenient. 27. cap. 3. n. s. Monach. de Convent. cap. 5. n. enre Superiorum Ecclesijs; nec enim pretendit fuit ab Episcopo, qui iurisdictionem non habet in Ecclesia exempta ex nobis iuribus, Quo ad id, quod assertit D. Vicarius Generis posse fundatores Ecclesijs, qui fuerunt de domo Peretta conqueri de mutatione talis tabula Altaris in Status. Dicimus quod Ecclesia et Conventus suo constructus, ut afferitur, sed donatus fuit Religioni, nec Excellenti H[abita] Fundatrix ullum ius patronatus sibi reseruauit, sed Libere fratibus concessit. Quia proper possum et premeant Fratres minime requisita Scientia fundatoris (maxime terminata eius Linea) in Conventu, et Ecclesia, que iam fuerunt immutatae, et de nous, prout sibi melius usum fuerit, construere, ex eo, quod omne ius Fundatoris translatum est in Fratres, quo ad administrationem per

(8) text. in cap. exist. Prima loca in donationem, quo ad dominium ueiro ad Pedem Apostolicam (8) In superiori Ecclesia Conventus, nec Capella donata est a Fundatore, non quia hoc repugnat Regule Minorum, quorum contemplatione fabricata fuit, illisque donato cum quia Ecclesijs Fundatrix illam de facie non donavit.

(9) Summar. n. 9.

(10) Decret. Sac. Congr. a. May 1603. in mutinensis. et aliud a. Januarij 1618. in alio Cenun. apud Lanthur. Theat. Regul. V. Al. 27. n. 5. et Nicolaus Loral. co. uel. n. 10. distandam in pectore perseverauit (9) Cum ergo Fundatrix, que uiuens

ad administracionem Ecclesijs Subministrabat pro ornatu Ecclesijs et Altaris predicti mortua sit nee alius sit, qui uice illius de ornatu Ecclesijs cureret, posuit a Fratribus concedi alijs Patronis, qui de eius ornatu curerent iuxta Decretum (10) Sac. Congr. et tabula Altaris immutata.

B.

Tertium. scilicet D. Adversarius intollit, quod male dolo aut preibus Frates attraxerint Seculares laicos ad propriam Ecclesiam, eos auocando a frequentatione Parochialis; hoc falsum est, ac Sapit imposturam nee hoc unquam probabitur ex adverso. Si autem intendat quod laici huiusmodi illiti sint, et edificati a deuotione, et sedulitate quia Fratres in eorum Ecclesia diuina celebrant, Sacramenta ministrant, Missas, horaque canonicas cantunt, Solemnitas Sanctorum uerant uirtutem Ecclesijs, et Altarium ad Dei cultum et Fidelium edificationem promovent, et quod Seculares hec uidentes in Ecclesia Fratrum pre Parochiali animati sint illam eligere, et non hanc ad exercendam propria deuotionem, in Solemnizando festum D. Antonij, non criminationis, sed laudis hoc materiam preberet; et si D. Parochus hec zelat pro sua Ecclesia similibus exemplis, et non querimonijs minime fundatis procurat populum attire, ad frequentandam Parochiam.

4.

Quarum salutinem erit, nam usqua de anno 1638. in illa Ecclesia, et illud Altare erecta fuit Confraternitatis Cordi-

ferorum

gerorum in debita forma per Patentes fundationis datas à Ministerio Generali
Iohannes Ord. Minorum iuxta facultatem sibi datam per Constitutionem Sixt. V.
(10) Et Confratres talis Societatis Sunt illi qui Solemnitatem S. Antonij, de qua
controversiarur, celebrarunt. (11) Et quando tales homines se congregaverent ad
compositionem Societatem sive Confraternitatem S. Antonij separatam à Societate
Chorodigerorum, adhuc non posse impediri, nec molestari, nec illi nec fratribus
sub pretextu quod hoc facilius sine scientia et consensu Episcopi. Ex hoc enim
quod congregantur, et sine sacris (12) potest erigi Societas ex sola voluntate
eorum, qui sociantur, et Prelati Ecclesie in qua sociantur, (13) et tunc so-
lum requiritur Licentia Episcopi iuxta Bullam Clementis Octavi (14) quan-
do Sacra, aut alio speciebus indumento utuntur. (15)

5. Quintum falsum pariter est, ex calumnio-
sum quod patet ex relatione Vicarij Foranei.

6. Sextum falso est, quod fratres miserentur
aut mittant laicos viros, aut feminas ad questuandum; nihil enim, quod quesu-
tione aquiritur, cedit in fratrum utilitatem, sed ipsi laici sponte more uadunt
ad questuandum pro ornatu et illuminatione Altaris S. Antonij, ubi exercita est
eorum Societas (16) Falsum pariter est ex elemosynis collectis Solemnitas
celebrari, et conuiuum fratibus parari; si quidem expensa facta à Confrati-
bus pro brachio, et alijs ad Solemnitatem spectantibus, fuerint ex proprio, et
privato eis spontanea, et ex condito inter se collati, ut patet (17)

7. Septimum. Falsus pariter pretextus est,
nam si ad celebranda diuina deberent intruiri. Laici ad ministrandum in illis
posset conqueri D. Parochus, quod ex defensâ Populi nequeunt diuina perfolii,
sicut deficientे Ministerio Sacerdos solus nequit Missam celebrare. Sed que-
nam diuina solita sunt, aut fuerint celebrari in Parochiali Numenti 13. die
Junij, que festiva dies non est, et non raro, nec etiam privata Missa celebra-
tur, ut possit cum ueritate dici, quod ex concursu Populi ad Solemnitatem D.
Antonij nequeat Parochus in Ecclesia sua consueta officia perfolere? In
rectius profecti funilis, et coloratus.

8. His quo ad factum firmatis, ad subse-
quenia dubia de iure respondentium est. Dicemus ergo.

9. Ad primum negatiuē. Et hoc enim, quod
in ullam legem non peccauerunt Fratres, remouendo antiquam Tabulam can-
tonum Ordinis prout probatum est supra N. 2. Autem non est, unde cogi-
potint ad illud sacram revocandum et rescindendum. Denatur enim senten-
cia à Iudice, sed tunc solùm quando est iniusta (18) Restituitur Spoliatus tu-
solim de re sibi male ablatâ (19) Quod si Fratres nec male tolli, nec ul-
pabiliter nouam Statuam D. Antonio exerceant, nullo modo compelli possunt,
ut eam remoueant, et antiquam tabulam stabiliant. Sicut huius Fratibus fa-
cere, et quidem concessum intelligitur, quod non est prohibitum (20) et ma-
xime s. Lex communis affirmatiuē, et non negatiuē promulgatur (21) Porro
præceptum de Sancris colendis est affirmatiuē, hec adest prohibitiō ulta,
per quam uetus, quod pro colendo uno Sancto de novo tolli non posse imago anti-
qua. Concludendum igitur non posse Fratres compelli ad oblationem Statuam
Antonij, cum in ea collocanda in nulla legi peccauerint.

10. Ad secundum affirmatiuē, super enim
Religioꝝ uita est exemplis sua conuersationis, et uerbis predicationis popu-
lum a Mundi uanitatibus, uitioꝝ, et male factis abstractis, et ad fernandas di-
uina Mandata, et uirtutis Christiane opera exerenda animare; et ad hoc maxi-
mè fratres Minores instituti sunt, et à summis Pontificibus tot Indulgencia-
rum thesauris ditata est Confraternitas Chorodigerorum, ut illis alliuvias
populus ad intrandum illud Totalitum, exerenda opera pretatis, et exerci-
tia mortificationis, et deuotionis, que in ea frequentantur, et indulgentias consequantur.

(10) Sixt. V. ex Suprema Bullar. Roman
Tom. a. pag. 385. Lantur. Thes. Re-
gular. V. Confessioꝝ n. 9. Summar. n. 8.

(11) Summar. n. 9.

(12) Summar. n. 9.

(13) L. p. 9. Td. ut Religionis. ubi Bart-
n. 6. ff. de Colig. illius. Bald. Cons. 407.
n. 8. 2. Tangit. Abb. in cap. Discessio.
n. final. V. Vel. S. fuit causa pictoris de
Excus. Primit. Donat. Rev. Regul. Tom. 4.
C. 2. n. p.

(14) Clem. 8. Quelcumq. à Tard. 7. Dec.
1604.

(15) Gelin. et Spirell. apud Donat. loc. cit.
n. 2.

(16) Summar. n. 9.

(17) Summar. n. 9.

(18) cap. Lator. cap. Causa causal cap. In-
terrogat Extra de Sent. ex re iudicat.

(19) cap. Conquerens extra 2. Pient. spora.

(20) cap. a. unt nonnulli 16. q. 2. cap. lex
diuina 27. q. 2. 1. nec non 8. 1. p. ex qui-
cav. maius. 6. Ab ea H. de Proba.

(21) Is. Bar. Nicola. Regul. iur. Tom. 1. lib.
3. fol. xxxviii. col. 2.

Non solum ergo possunt, sed debent fratres horrari populum, ut in illas
Confraternitatem Legitimè fundatam intret et hoc habent prestare fratres
ex suis met Constitutionibus. (n. 2), et cauillari circa hoc, existimando, quod a-
vus uirtutis, et meriti hanc, et similes Confrarias ingredi, non sit, est cum
Novatoribus, et Hereticis sentire, qui sacra haec Totalitatem prout et reliqua
catholicæ pietatis exercitia impugnano, et mordent. Quod si dubium intelliga-
tur de noua Confraternitate Sancti Antonij, prout ex aduerso (Licer falso)
asseritur erecta; adhuc respondendum est affirmatiuè; quia ut probatum
est Suprà N. 4. falso sumum & ex eo quod degunt sine Sacris, et noluntarie
et Libere congregari voluerunt ad honorandum Sanctum Antonium pro-
tulerunt fratres illos absque illa episcopi licentia in eorum ecclesia re-
cipere, prout Suprà probatum est.

11. *cipse, prout supra probatum est.*
ad rem negatur. Et ad propositum
dictionem distingenda est materia. Vel enim est duximus de colligendis
eleemosynas sponte oblatas; vel est de querendis eleemosynas nomine
Societatis Choristeriorum, et I. Antonij illuminacionem, et ornatum
sua capelle. Quo ad primum certum est, quod colligens eleemosynas sponte
oblatas, non potest dici questarius, et proinde non potest impedi ab
Episcopo in uim Tridentinam (123) Ratio est, quia iuxta textum, et do-
cer Baldus (124) uestigium dicuntur, qui quendam sibi referunt, et negotia
gerunt, ut sibi quendam faciant. Pariterque uestigarius est, qui in in-
certum uagatur per pacationem, et precibus eleemosynam obterat ad proprium
commodum, sicut in eis habentur uestigaria mulieres, et uestigaria cor-
poris, que uerbis et gestibus atticiendo homines ad uagum conubium eius
mercedem ad propriam utilitatem querebant. (125) Qui uero colligit eleemo-
synas sponte oblatas ad utilitatem alterius ab eo, qui colligit; non penit,
non uagatur in incertum petendo, et querendo, nec collectam in sui utili-
tatem eleemosynam conuerit, prout est in casu nostro (in quo uiginti-
quatuor confratres se obtulerunt conferre eleemosynam trikei, pro cele-
brando festo D. Antonij) non potest dici uestitor eleemosynarum, et ex
concessione impedi ab Episcopo, et sic docet Bartolozzi. (126), et sic per Sac-
congregationem fuisse declaratum testatur Bonacina. (127)

Si autem dubium sit de querentibus
eleemosynas ad Fratrum utilitatem; dubium non quadrat in hoc casu, quia
eleemosyna collecta a Confratribus non cedit in utilitatem uicorum, aut uenientium
Fratrum, sed integraliter conuertitur ad illuminationem, et ornatum Capelarum,
et paramentorum, quorum dominium acquiritur. Sed Apostolice iuxta taxonomi
(28) Et quando etiam in utilitatem Fratrum est per conservata, aut conseruatur,
non possunt adhuc tales collectores impediri ab Episcopis; Ratio est, quia Ordinatio
Tridentini, (29) per quam prohibiti sunt queatores eleemosynarum, non
comprehendit Mendicantes, qui ex proprio instituto de questatione uiginti.
(30) nec possunt issi ab Episcopis prohibiti quominus in Dicenti et loca in quo
habent conuentum, questum abridi illorum licentia iuxta Decret. Sac. Congreg:
(31) quod si possunt per se ipsos mendicare eleemosynam pro se ipsis. Quia
(sunt ueroe Bona, citata Allegat. 909. n.7), cum Mendicantes proprium nihil
habere possint, lex naturalis concedit, ut per se uel per alios mendicando uictus
querant iuxta sui instituti Regulam a Sede Apostolice approbatam, et ita
firmant etiam Rauar. (32) Tolum possunt in hoc casu Ordinarij iudeo
literas Superioris Regularis quibus restetur se mitore talem uirum rium,
honestaque uite, ad querendas eleemosynas pro indigentibus sui Monasterij
sicut Regulares ipsi mendicando extra loca in quibus habent conuentum
possunt compelli ab Ordinarijs, ad ostendendas literas obedientiales suorum
Superiorum pro querendis eleemosynis, prout scribunt (33)

Allegatio XXIII

309

93. Si autem dubium sit de questuacione elemosyna pro Confraternitate Chorageronorum, adhuc negatiue resoluendum est; cum enim illa sit in Ecclesiis Mendicantium, et nihil redditum habeat, potest de iure proprij instauri elemosynas querere iuxta Decretum Sac. Congr. (34) Verum est, quod potest Episcopus inquirere, et uidere in quid conuerse, sint elemosyne collecte, et quomodo administratur Confraternitas circia hec, iuxta Decretum. (35) Et circa hoc Confrates in casu nostra partni sunt rationem reddere de collectis conuersis fideliter in utilitatem Capelle S. Antonij, quando D. Episcopus uoluerit hoc recognoscere.

94. Ad quartum pariter negatiuè, nam Christiani non obligantur ad propriam Ecclesiam Parochialem, nisi pro receptione Baptismi, communionis in Paschate, et mortis articulo; extreme unctionis, et Matrimonij, et Sepulture; hec si quidem de iure Parochi sunt ex ultatis turibus. Cetera diuina audire, et percipere potest quilibet in quavis alia Ecclesia ad sui placitum, et devotionem, non enim ullus iure ad Parochialem accensur. Quos si considerentur homines isti, qui solemnitatem S. Antonij in Ecclesia Conuentus celebrant, et ad hoc elemosynam conferunt, ut singuli, planè stat, quod sicut unicuique de proprio eis disponere; donare quisvis uult, et distractere in rebus Sibi placitis, dummodo lege non prohibetur; ut in casu, in quo nulla lege prohibetur talis solemnitatis celebratio. Si autem considerantur ut omnes sponte, et libere congregati ad huius festi celebrationem, tanquam Confrates, aut Consolades, etiam possunt congregari ad eam celebrandam in Ecclesia Conuentus, nec possunt compelli ad eam celebrandam in Parochiali. Cum Confraternitates possint congregari ubi eis magis placuerit, ex alijs absque episcopi licentia; sic canat Decretum (36)

95. Tandem optimum est, quod consulit D. Vicarius Goranensis, posita curandum esse, ut in huiusmodi solemnitatibus in metropoli solentur soni, lutes, brauium, commissationes &c sed aduerso, quod in qualibet regione proprius est (an laudabilis, an carpens non inquis) mos celebrandarum festiuitatum. In Hispania agitantur Tauri, in Gallia fiunt nundinae, in Lombardia ducuntur publicae choree, in Sabinis Latis, Campania fiunt lute, et ubique commissationes. Huius modi et festiuitates solemnitatis iugibus per diem orationibus in Ecclesia, optimum est; sed debet hoc pro omnibus solemnitatibus fieri non pro solo S. Antonij. Tollatur predica ex alijs locis Diocesis Sabiniensis, et nunc iusta, quia indifferens, et universalis erit hec prouisio. Ita salve &

J. Iud. M. de Ameno
Pector Emeritus.

(34) Decret. Sac. Congr. in Viterbiensi. n. 5.
May 1603. apud Riculum. Codex.
Incl. lib. 4. cap. 5. n. 10. Bartos. Coll. Apost.
dolis. V. Confraternitas. n. 14.

(35) Decret. Sac. Congr. Epist. et Regul. in Chilon
5. Decemb. 1616. relat. per Denunc. Brax. Ar-
chiep. cap. 11. ini. Stephan. Pratian. Discept. fo-
rum. cap. 48. n. 15. Riculum. Cod. Incl. lib. 4. leg.
cap. 15. n. 3. apud Bartos. Coll. Apost. decr. V.
Confraternitas. n. 31.

(36) Decretum Sac. Congr. Epist. et Regularis
sub dñ 14. Aug. 1584; quod ex Riculum.
Eccles. Incl. lib. 4. cap. 3. in principio. Cefur
Bartos. Coll. Apost. Dein. V. Confraternitas. n. 12